

BÉCSI NAPLÓ

XXXI. ÉVFOLYAM 4. SZÁM
2010. JÚLIUS–AUGUSZTUS
MEGJELENIK 2 HAVONTA
ÁRA: 2,- Euro
Erscheinungsort Wien
Österreichische Post AG •
02Z032898 M P. b. b.
VERLAGPOSTAMT 1010 WIEN

KÖZÉP-EURÓPA POLITIKA OSZTRÁK–MAGYAR VISZONYLATBAN Martonyi János Bécsben

Az Osztrák Külpolitikai Társaság és az Egyesült Nemzetek meghívására 2010. július 13-án a bécsi Magyar Nagykövetség palotájában előadást tartott Martonyi János jelenlegi külügyminiszter Magyarorszá-
g új Közép-Európa politikájáról. Ezt megelőzően találkozott ausztriai magyar szervezetek képviselői-
vel. A találkozó a kölcsönös bemutatkozásokon túl-
menően rövid tájékoztatásra szorítkozott.

A cím kissé általánosabban fejezi ki, amiről Martonyi János, Magyarország új külügyminisztere tájékoztatott Bécsben. Mielőtt azonban előadására térnénk, nem árt néhány megjegyzést tenni. Különösen a német nyelvetterület tömegtájékoztatása korábban a lehető legnagyobb megértést tanúsította a volt MSZP-SZDSZ kormányval szemben, míg az Orbán Viktor vezette Fidesz minden rezdülését értetlenül, mi több, elutasítóan fogadta. A választások után mit sem használt a két-harmados többség, folytatódott a berzenkedés, igaz, lassan kezdenek elcsitulni az elutasító hangnemtől megnyilatkozások.

Az Orbán-kormánynak tehát ebben a légkörben nagyon is szüksége van hiteles tudósításokra. Ezt a szerepet már közvetlen a kormányalakítás előtt Martonyi János dr. vállalta, mintegy első útként Pozsonyba látogatva, kinevezése után pedig első hivatalos útja Belgrádba vezetett. Bécs helyszínnek szerencsés választás volt, már csak azért is, mert nagyon sok negatív hír Magyarországról elsőként ide fut be. Több mint háromszázan érkeztek az előadásra, köztük már hivatalban nem lévő miniszterek, politikusok, Horváth István nagykövetnek puskára volt szüksége a megjelent nagyszámú külképviselet felsorolásához, ellenben – lehet, hogy az aznapi minisztertanács-ülés miatt – az osztrák kormány láthatóan nem képviseltette magát a másfélórás rendezvényen, aminek jó részét a feltett kérdések, ill. a rájuk adott válaszok töltötték ki.

A napisajtót tekintve egyedül a Kurier hozott július 14-i számában több mint háromnegyed oldalas interjút. Amennyiben mérvadóknak fogadható el ez a visszhang, megállapítható, hogy Martonyi János nagyon is alkalmas személy Magyarország, pontosabban az új magyar kormány arculatának rokonszenves bemutatására. A már korábbról ismert külügyminiszter megjelenése és fellépése, modora nem mondható tipikusnak. Markáns arca bajuszával ugyan alföldi ember

benyomását kelti, de alkalmasint töröknek is vélhető. Martonyi János mindamellett szenvtelen ember; szinte egykedvűen adja elő mondanivalóját, vagyis hiányzik belőle a nem magyarok részéről gúnyosan emlegetett „paprika”. Ami pedig a kényes, kritikusan viszonyuló „elhivatottakat” illeti, nyilvánvalóan meglepte őket: Martonyi János – bár előadóként lép a mikrofon elé, de lényegében sajtókonferenciára emlékeztetően – tájékoztat, nyilatkozik. Ha nem is tökéletes német-séggel, de alig magyar kiejtéssel beszél szabadon. Nos, ez meggyőző. Mert aki ilyen jól tud németül és még csak kézíratra sem támaszkodik, csakis felkészült ember, tapasztalt diplomata.

Martonyi János kedvező fogadtatásban részesült, bár amit előad, nem meglehetősen új, mindamellett közérthetően beszél, tehát nem kell mindjárt utána gondolni, vajon mire is céloz. Mégis hozott magával egyfajta pikantériát. Ha valaki rokonszenvez a magyarokkal, talán még lenyűgözőnek is vélheti azt a közvetlen hangnemet, amint a legnagyobb természetességgel vázolja fel Magyarország külpolitikájának távlatait, és ebben partnerként említi Ausztriát. Meggyőzően őszinte, amikor arról nyilatkozik, hogy Magyarország egyedül nem képes megbirkózni a jelenlegi kihívásokkal, ellenben Ausztriával közösen lát erre esélyt.

A partnerséghez keresi a gyökereket, történelmi vonatkozásokat, ezért az osztrák–magyar kiegyezésből indul ki. Az akkori „közösügyes” hármastagozódás olyan alap, ami valamiképpen ma is összeköt, amire ma is lehetne építeni. Ugyan földrajzilag említé-
szakot, délt, nyugatot és keletet, de hozzáteszi: az égtájak megnevezése mindenekelőtt gazdasági, kulturális, környezetvédelmi együttműködést jelent, mert csakis így lehet megtölteni tartalommal a külpolitikát. Közép-Európa a kultúrák és vallások sokszínűségét jelenti közös vonásokkal. Közép-Európa nem utolsó sorban álom. Mivel inkább a véleményét mondja el, elképzeléseket ad elő, utal a rugalmasságra is. Igen, ki kell puhatolni a lehetőségeket, a vélt és valóságos partnerek hozzáállását, hogy folyton lehessen igazítani a projekteken. Igen, mert a tulajdonképpeni cél a béke, a kiengesztelődés, azaz a feszültségek leépítése és a gazdasági fellendülés. Ebben az összetett kérdésben fontos ügyelni a partnerek érdekeire, amiket természetesen egyeztetni kell, össze kell hangolni őket.

Politikai égtájak szerint északon fontos a lengyelekkel való együttműködés. Szlovákia és Csehország említése nélkül utal a viseigrádi tanácskozásra, amit ismét fel kell élénkíteni és megtölteni új tartalmakkal. Mindenesetre ezt a fórumot alkalmasnak tartja Martonyi vitás ügyek kezelésére és az együttműködés továbbfejlesztésére.

Közös osztrák–magyar érdekeltséget (felelősséget) említve hosszabban időzik el délen, nevezetesen a Balkán-politika elemzésénél. Magyar szempontból fontosnak véli a Szerbiával, Romániával és Bulgáriával való kapcsolatok elmélyítését, aminek jelenleg biztató jelei vannak.

Nyugat felé tekintve Németországra is gondol, hiszen a Duna-stratégia szempontjából. Véleménye szerint ez óriási makróregionális elképzelés, benne a környezetvédelemmel, a vízgazdálkodással és természetesen a hajózással, mert végül is nem mellékes, vajon olajszállító uszályok vagy pedig turista hajók közlekednek a Dunán.

Keleten is érdekelt a magyar külpolitika: fontos a partneri kapcsolatok kiszámítható és megbízható kezelése mind Ukrajnával, mind pedig Oroszországgal. Magyarország – mint közvetlenül érintett állam – ezen a téren szolgálatot tehet az Európai Uniónak.

A tulajdonképpeni munka Magyarországi uniós elnökségi idejére helyeződik 2011. január 1-jétől. Mindent el fognak követni, hogy Magyarország elősegítse Horvátország csatlakozását, s ezért a jövő év első felében befejeződjenek az Unióval a tárgyalások. Ebben fontos Ausztria közreműködése is.

A rutinosan előadottak víziók mindaddig, amíg nem sikerül átültetni őket a gyakorlatba. Nem hiába él Martonyi Közép-Európa vonatkozásában az álom kifejezéssel, hozzá téve, mindennek – különösen a Duna vonatkozásban jelképes háttere is van. És persze nagyon magatehetetlen a valóság elképzelések nélkül.

Bizakodóak lehetünk, hogy a magyar külügyminiszternek sikerült megnyernie nem csupán osztrák hallgatóságát, hanem a jelen lévő külképviseleteket is, elsősorban a szomszédos országokból. Ezen a téren ugyanis túlságosan óvatosnak bizonyult Martonyi: előadásában kerülte a magyar kisebbségek megoldatlan kérdéseit. Szerencsére erről is nyilatkozott újságírók feltett kérdéseinek megválaszolásában. Mindazonáltal került a kérdés drámai elemzését, ezért rutinosan a töle már ismert kifejezéssel élt: Magyarország száma-

Mindszenty József hercegprímás emlékműve

ra a kisebbségi ügyek nem érintik az érvényben lévő határokat. Az ún. kettős állampolgárság korábban diszkriminatív jellegű volt, hiszen több tízezer amerikai és izraeli rendelkezett már eddig is a magyar állampolgársággal, a törvénymódosítás most lehetővé teszi, hogy valamennyi magyar származású személy alanyi alapon élhessen a magyar állampolgárság elnyerésének lehetőségével. Az örökösen visszaterő Magyar Gárdáról pedig azt vallotta, hogy mint betiltott gyülekezet már nem politikai, hanem rendőrségi kérdés. Éppen legutóbb – a korábbi gyakorlattól eltérően – a rendőrség nyomban beavatkozott egyik akciójukba és feloszlatta őket, mielőtt léphettek volna.

Végezetül – szintén feltett kérdésre válaszolva – megjegyezte, hogy Magyarország gazdaságilag túl van a mélyponton, és a közben megállapított hiányoktól függetlenül tartani fogja a 3,8% adóssági határt; a gazdaságban pedig az idén 1,8%-os növekedésre számítanak. Martonyi János végül is „konvencionálisan” adja elő az útjat, mintha az a világ legtermészetesebb dolga lenne, érvelésében pedig kerül a pátoszt, a feszültséggel-tő kijelentéseket. Ez a vonás – a határozottság mellett – valóban új vagy újszerű a magyar külpolitikában.

PANNONICUS

VAN-E AZ AUSZTRIAI MAGYAROKNAK JÖVŐJE?

Sulyok Vince szülőföldjén szegezte nekem a kérdést egyik volt osztálytársam az általános iskolából. Bár váratlanul ért, mégis igyekeztem elfogadhatóan válaszolni. Nem hamiskásan, kitérően, hanem fontolgatva, vajon jogos, helytálló-e a kérdés feltevése.

Őszintén válaszoltam neki, ami egyben számomra is fontossá vált, hiszen létünket érinti. Mintegy példálózva elmondtam neki, hogy amikor vakhittel cselekvésre szántuk el magunkat, csakis a létre, a jövőre gondoltunk, amelltt döntöttünk, határozotunk. Tovább gondolva a dolgot utólag hozzáteszem: akkortájt – látva buzgólkodásomat – intett bizonyos szakértő: ő ismeri ezt a fajtát, hiszen közöttük kutatott, és higgyem el, ez a kisebbség meg fog szűnni, tehát nem érdemes rá fordítani időt, fáradságot.

Ugyanezen személy felháborodva fogadta a hírt: nem elég, hogy a burgenlandi magyarok népcsoportkénti kezelésben részesülnek, hasonló státuszt kapnak a Bécs és környékén élő osztrák honosságú magyarok is. Mikor kérdőre vontam, vajon így áll-e a dolog részéről, igenlő válaszára megkérdeztem, ki kérte fel erre? Rangját és hivatalát emlegetve juttatta kifejezésre, hogy mindent el fog követni az osztrák kormánynál a kormányrendelet visszavonása érdekében, majd befejeztünk nyilvánította beszélgetésünket és kapcsolatunkat.

Az ügyet másik oldalról is „megtámogatta” valaki: az Osztrák Néppárt emberjogi és kisebbségi ügyvivője volt a parlamentben. Mikor bejelentették a kormány szándékát, tiltakozásul lemondott tisztségéről, azzal érvelve, ha most a bécsi (emigráns) magyarokat ismerik el, akkor holnap a török vendégmunkások következnek.

Félreértések elkerülése végett nem árt megjegyezni, mindkét említett személy magyar nevet viselt és beszélt is a magyar nyelvet.

Van-e jövőjük az ausztriai magyaroknak?

Nincs szándékomban ezzel összefüggésben az osztrák népcsoport-politika elmarasztalása, hiszen ez külön fejezetet képez, és valamennyi etnikai kisebbséget érinti. Sokkal fontosabb ennél azokra a válságjelekre rávilágítani, amik szinte kezdettől kikezdték sorainkat. Egygel tisztában vagyunk, vagy legalábbis tisztában kellene lennünk: minden ellenkező kijelentéssel szemben a kisebbségek idegen testként jelenülnek meg a köztudatban, tehát minden, látszólag érdekükben megtett lépés lényegében porhintés kifelé: lám-lám, mennyire megértő a többségi nép politikája! Valójában ügyelnek arra – összekeverve az integrációt az asszimilációval –, nehogy túlságosan biztatóan fejlődjenek a népcsoportok. Az eredmény ezért mindenekelőtt pangás, hanyatlás, folyamatos zsugorodás, nem csupán létszámbelileg, hanem tudatban és élniakarásban is, amit színlelt sajnálkozással vesznek tudomásul.

Vajon hogyan lehet értelmezni azt, ha burgenlandiak nem magyarnak, hanem magyarul (is) beszélő burgenlandinak vallják magukat?

Amikor a kérdést egyáltalán feltesszük magunknak: van-e az ausztriai magyaroknak jövője, mindenekelőtt önmagunkból kell kiindulnunk. Hány és hány, egyébiránt lelkes magyar természetes belenyugvással veszi tudomásul: bizony, a kisebbségek sorsa előbb-utóbb a beolvasd, ezért értelmetlen vállalkozás cselekedni ellene. A hozzáállás lélektanilag, bölcselileg egyaránt nyugtalanító, ezért sem ártana foglalni vele behatóbban.

Ha mint érintettek eleve kérdésessé tesszük a kisebbségi lét vállalását, egyben egész emberi létünket vonjuk kétségbe. Évtizedekkel korábban szenvedélyes lemondással ugyanígy érvelt a Központi Szövetség egyik vezetőségi tagja.

Folytatás az 5. oldalon

A szlovákiai magyarok az önfeladás útján?

A júniusi szlovákiai választásokon a 2006 óta kormányzó populista baloldali és a szélsőséges nacionalista pártok szoros vereséget szenvedtek, és így a jobb-közép pártok, mindössze 5 fős többséggel, hozhattak létre kormánykoalíciót. Ennek az új formációnak azonban nem tagja a Magyar Koalíció Pártja (MKP), amely még a parlamentbe jutáshoz szükséges 5 százalékos küszöböt sem tudta átlépni. A választások eredményének közzététele óta folynak az elemzések, amelyek az MKP kudarcát próbálják feltárni. Az MKP-n kívüli elemzések általában a pártvezetés hibáival magyarázzák a vereség okát. Elsősorban Csáky Pál elnök és Duray Miklós stratégiai alelnök nevét ragozzák különböző téves politikai lépések összefüggésében.

Maga az MKP nemrég lezajlott kongresszusán szintén elemezte a sikertelenség okait és levonva a következményeket, lemondott a teljes elnökség. A párt új elnöke, az egyik eddigi alelnök, Berényi József lett. Csáky Pál és Duray Miklós az új felállás, részben megfiatalított elnökségben nem váltaltak tisztséget.

Az MKP sikertelenségének okait többek között, sokan a pártból 2009-ben eltávozott Bugár Béla és követői által létrehozott szlovák-magyar vegyes párthoz, a Most-Híd-hoz való helytelen viszonyulás következményének vélik betudni. Ezt részben az MKP elemzése is így látja. Sokat foglalkoztunk a kampányban a Most-Híd esélyeinek negatív taglalásával és kevesebbet a saját programunk terjesztésével – mondja az MKP elemzése. Egyes elemzők azt is felrötták az MKP-nak, hogy túlságosan elkötelezte magát a magyarországi FIDESZ-KDNP szövetség mellett, amely a határon túli magyar kisebbségek jogainak érvényesítése mellett állt ki és a magyar választások után törvényt is elfogadott a magyar állampol-

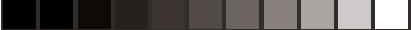
gárság könnyített módon történő megszerzéséről. Az elemzések által felvetett okokat hosszan sorolhatnánk tovább, azonban az az érzésünk, hogy a lényegről az elemzők nem beszélnek.

Mi is történt valójában?

A baloldali-nacionalista Fico-kormány idején, 2006-10 között, vehemens támadások érték a szlovákiai magyarok kisebbségi jogait. A nyelvhasználat és az oktatás terén törvényekkel és jogszabályokkal korlátozták őket. A közélet, valamint a sajtó és a média világában pedig állandó nyomásnak és támadásoknak volt kitéve a szlovákiai magyarság, gyakran pedig külön az MKP és annak vezetői. Gondoljunk csak J. Slota és R. Fico kirohanásaira, a Malina Hedvig ügyre, a dunaszerdahelyi stadionban történt indokolatlan rendőri támadásra a magyar szurkolók ellen. Nos ebben a nehéz időszakban az MKP azt tette, amit egy tisztességes párt tesz, kiállt a választóinak érdekei mellett. Törvényt nem sértett, szélsőséges megnyilatkozások nem hangzottak el részéről. Ennek ellenére a hazai szlovák sajtó jelentős része minden indok nélkül szélsőséggel vádolta az MKP-t, annak elnökét és alelnökét. Ezt részben egyes magyarországi és nyugat-európai lapok is átvették. Az MKP-val szemben elkezdtek méltatni a Most-Híd szlovák-magyar vegyes pártot. Óriási nyomás alá került tehát az MKP. A szlovákiai magyarok jelentős része pedig elbizonytalanodott. Tartva a szlovák nacionalista erők magyarellenességétől megpróbált a simább megoldások felé tájékozódni. Ezt pedig a Most-Híd kínálta. Kevésbé következetes jogvédelemmel, a „kis lépések politikájával” (Bugár B.) a kisebbségi jogok terén.

Ez a választások eredményén is megmutatkozott. A Most-Híd-ra kis híján kétszer annyian

Folytatás az 5. oldalon

Határok nélkül

Eisenstadt/Kismarton új püspöke

XVI. Benedek pápa július 9-én tette közzé apostoli nunciusa által, hogy a 75. életévét betöltött Paul Iby utódaként **Ágidius Zsifkovics**ot nevezte ki az Eisenstadt/kismartoni egyházmegye püspökévé. A horvát Stinatz/pásztorfalvi származású Zsifkovics Güssing/Német-útvárott született 1963. április 16-án, Stefan László 1987-ben szentelte pappá. 1999 óta az Osztrák Püspöki Konferencia főtitkára. Beiktatása szeptember 25-én lesz.

Ágidius Zsifkovics a burgenlandi horvát népcsoport tagja, jelenleg a horvát Wulkaprodersdorf/Vulkapordány plébánosa. Kinevezését követően úgy nyilat-

kozott, hogy a horvát népcsoport számára nagy öröm és kitüntetés, hogy Stefan László után személyében az egyházmegyének második püspöke horvát. Nyelvükön is üdvözölte a népcsoportokat, utalva a nyitottságra s a Burgenlandban honos pannon szellemre.

Oberwart/Felsőpulya katolikus magyarjai talán újfent reménykedhetnek a plébánosukkal támadt ellentétek megoldásában, nevezetesen a magyar nyelvű misék visszaállításában a nagyünnepeken, ismét kap orgonistájuk fizetést és megnyílik a vasárnapi misék utáni kávézó.

Burgenlandi horvátok közéleti jelenléte

Megérett az idő a közös eszménykép kialakítására

Azzal kell kezdeni, hogy Ausztria elismert népcsoportjai sem az érintett tartományi kormányzáságban, sem pedig a szövetségi kormányban nem rendelkeznek közvetlen politikai képviselettel. Ebből az következik, ha bárki is szert tesz a népcsoportok soraiból politikai képviseletre, ezt semmi esetre sem valame-lyik népcsoporthoz való kötődésének köszönheti. Eb-ből kifolyólag politikai vagy egyházi hivatala, méltó-sága senkit sem kötelez a népcsoportjához való kötődéshez, habár kétségtelen az illető személyén kereszt-ül bizonyos rokonszenvre lehet következtetni az érin-tett népcsoporttal szemben.

Az 1955. évi osztrák Államszerződés 7. cikkelye értelmében elismert horvát népcsoportra nézve az utó-bi időben inkább véletlenül, mint akarva figyelemre-méltó fejleménynek lehetünk tanúi. Különösképpen a néppárti Niki Berlakovich okl. mérnöknek a mező-és erdőgazdasági, környezetvédelmi és vízgazdálkodá-si miniszterré és Norbert Darabosnak honvédelmi és sportminiszterré, most pedig Ágidius Zsifkovicsnak kismartoni püspökké történt kinevezése óta a közvé-leményben kétségtelen az a benyomás támadt, hogy a horvátoknak mint a – Profil szerint – „legcsendesebb ausztriai kisebbségnek” politikailag legsikeresebb és legbefolyásosabb népcsoportját sikerült felemelkedniük.

A horvátok többségükben nem is leplezik bizonyos elégedettségüket, de még inkább örömeiket afőlött, hogy egyesek ennyire sikeresek közülük. Többségük-ben azonban karóntsem vélik úgy, mintha most a si-keres felemelkedők egyike vagy másika által eleve nagyobb súly helyeződne ügyeik képviseletére és po-zitív megoldására. Ezt a tényállást inkább Ausztriára mint-sem a horvátokra nézve tekintik megítéltetésnek.

Hajbókan odafigyelünk, ténylegesen legalább három nagyobb politikai csoportosulásban találhatunk horvá-tokat mind (burgenlandi) tartományi , mind pedig álla-mi szinten. Az új tartománygyűlésben Siegendorf/Cin-

falva polgármestere , a szociáldemokrata Gerhard Steier, korábban parlamenti képviselő tölti be az elnö-ki tisztséget. Güttenbach/Pinkóc polgármestere, a nép-párti Leo Radakovits egyúttal tartománygyűlési képví-selő, mindamellettt a horvát önkormányzati politikusok elnöke. A Stinatz/pásztorházai Terezija Stoitsits , koráb-ban zöld képviselő a parlamentben, jelenleg néppügysz.

Az sem titok,hogy horvátok régebben, de jelenleg is nagyon sikeresek a kultúrában és a zenei életben, pl. a kamaraszínész Rudolf Buczolich, a filmes Marijana Stoitsits, a tv-kultúros Ernst A. Grandits, a zenész, kabaretista és integrációsház alapító Willi Resetarits. Jelentős diplomatak is kerültek ki ismételten a horvá-tok soraiból: (†) Andreas Berlakovich, Ausztria első nagykövete a Horvát Köztársaságban, Dr. Rudolf Bogner nyugalmazott nagykövet, Dr. Markus Wuke-tich, jelenlegi kijevi osztrák nagykövet, az Osztrák Kultúrfórum volt igazgatója Zágrábban, Mag. Robert Szucsich és mások. Ezidáig mégsem volt észlelhető egyeztetett és összpontosított bevetés horvát érdeke-kért. Valamennyi népcsoportjukon kívül lettek na-gyok, híresek és jelentősek. A népcsoporton belül leg-feljebb esetenként, a népcsoportért kifelé alig.

Csak a legutóbbi időben vannak arra irányuló tö-rekvések, ú.n. „Think Tank” keretében saját új és min-denekelőtt haladó képet alkossanak a horvát népcso-portról, hivatásos és önkéntes aktivisták mellett – mint a fent említett nevek – jelentős személyiségeket bevon-ni a politikából, gazdaságból, kultúrából és diplomá-ciából és megnyerni őket új és közös eszménykép ki-alakítására. Az illetők a későbbiekben nagy segítségre lennének ezen eszménykép kivetésében mind a sa-ját népcsoportjuk, mind pedig a többségi nép javára.

Talán még sohasem érett meg ennyire az idő mint ma. Holnap talán (mint annyiszor) ismét késő lesz.

PÉTER TYRAN,
a Hrvatkse Novine hetilap főszerkesztője

Otthon lenni Innsbruckban

A megszokás és családások már-már elfordu-lással járnak, aztán jelentkezik a hiányérzet. Idő-vel Innsbruckot, szent Tirolország szívét is el-raktározza az ember közömbös emlékei közé, míg ismét és újra rájön, ráeszmél, hogy vannak, akik tudják és vallják, a város szíve a Richard Wagner StraBe 3. sz. alatti Magyar Diákotthon-ban dobog.

Voltak évek, amikor a szürke belenyugvás a feladás jeleit mutatta, amikor meg akartak sza-badulni tőle egyesek. Igen, mert az első neki-lendülés nem járt átütő sikerrel, kimerült az er-szény, alábbhagyott az erő is. Többen úgy vél-ték, túlságosan nagy lábbeli az elődöktől rájuk maradt Otthon.

Mígnem újabb lendületet vett a nekirugasz-kodás. Ma, 2010 nyarán a belül és kívül felújí-tott villa kertjével az otthonosság érzetét adja nem csupán a bentlakóknak, de a vendégként érkezőknek is. Az építész Szabados Péter nevét kell említeni, hiszen hozzá kapcsolódik a for-dulat. Ő azonban nyomban tiltakozik: ha már nevekről van szó, akkor ő csak Meleghy Tamás-sal vállalja a megnevesítést. Kettőjük barátsá-gát és együttműködését tükrözik az éppen be-fejezett munkálatok.

Ha már itt tartunk, mások neve is ide kíván-kozik, akik igazi, szerető és felelős közösséget képezve viselik az Otthon fenntartásával és mű-ködtetésével járó gondokat. Hanák Bea annyira az Otthon “tartozéka”, hogy nélküle el sem képzelhető a szemrevaló villa udvarával és két filagóriával sarkosított kertjével. Párosa Mik-lós Anikó szintén szervesen belenőtt az Otthon-ba. Mások, mint Wolszky Kázmér, Hammerle-Tuczay Edit, Schenk Gabi, ill. orvos fia Jocó és menyé Gigi, Elek Laci, Varga Bandi és mások mind ott szorgoskodnak: készítik a büfét, főzik a vacsorát , tálnak, a söntésben kiszolgálnak ,

egyszóval törődnek azzal, hogy meghiitt család-i-as légkör uralkodjon. Természetesen nem sza-bad megfélekezni a törzstagokról sem, köztük Gyuráról, Buburól, Nagy Gyuláról, a nemrég elhunyt Magda Szilveszter özvegyéről, Mariká-ról, a jezsuita Vass Gyurkáról, a válos iskolaor-vos Piroska néniről sem. A névsor csak odave-tett, nyilvánvalóan sokkalta többen vannak, köz-tük – az otthonlakóktól függetlenül – a ritkáb-ban ide zárandokló számára új arcok.

Június 11-én nagy eseményre került sor: az esőzések ugyan megakadályozták, hogy zöldel-lő pázsit fogadja az ismét “feltámadt” nagyszá-mú érdeklődőt, ellenben szinte meglepő, hogy halála 150. évfordulóján a Legnagyobb Magyar szelleme lebeg alá: mellszobrát avatják – Nyári Zsolt pécsi szobrász munkája. Az avatás után Töröcsik Frigyes tart előadást Széchenyiről, majd pedig következik a hagyományos lakoma általános feloldódással. Az arcokon látszik az öröm és az elégedettség. Október 15-re terve-zik a felújított ház átadását; a város polgármes-terasszonya megígérte jelenlétét, de számítanak a tartományfőnökre is. Az esemény alkalmul szolgál az egyes helyi csoportok képviselőinek meghívására is, legyen közös az öröm, és kap-jon erőre az élniakarás szerte Ausztriában to-vább mélyítve az egymás közti kapcsolatokat városról városra. Lám, mi minden lehetséges a körülményekre és korra való tekintet nélkül. Bizakodóak is a törzstagok: ahogyan nekik si-került kézbe venniük az Otthon kezelését és fenntartását, ugyanúgy lesznek vállalkozó ked-vűek a második-harmadik nemzedék tagjai kö-zül, akik gondoskodnak majd a magyar élet fol-ytatásáról Innsbruckban.

Azoknak pedig, akik zárandokként érkeznek, Anteusként érezhetik, hogy itthon vannak.

-de-

Betöltötte 30. évét

Az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége 2010. május 29-én tartotta 31., ezúttal vezetőségválasztó közgyűlését. A harmincéves fennállás nem szorítkozott csupán az elmúlt év tevő-kenységének bemutatására, de egyben számvetésre is késztetett. Mint eddig is, a Központi Szövetség tevő-kenysége mellett a tagegyesületek is elkészítették je-lentésüket, amikből – természetesen különböző mó-don – mutatkozott meg az élniakarás. Habár az egyik oldalon folyton a kiöregedés rémét idézik egyesek, a másikon nem tapasztalható hanyatlás a közösségi élet-ben. Természetesen ettől függetlenül erősödik az igény a “fiatalításra”. Vannak, akik ezt úgy gondolják, hogy az egyesületekben egész vezetőséget leváltva fiatalok vegyék át az eddigi munkát, mások a fokozatos fiatalí-tás mellett érvelnek. Mindkét nézet megvalósítása nyíl-vánvalóan attól függ, milyen mértékben lehetséges fiatalok bevonása az egyesületi életbe. Történetesen a Központi Szövetség fiatalítása a tagegyesületek azon készségétől függ, tudnak-e, akarnak-e fiatalabb évjá-ratokat bejuttatni a vezetőségbe, hiszen a Központi Sző-vetségnek kizárólag jogi személyek alkotják a tagjait.

A “fiatalítás” felveti az utóbbi évek bevándorlóinak befogadását. Vitán felül áll, hogy nem szabad elzárkó-zni azok elől, akik munkavállalókként vagy itt tanuló diákokként átmenetileg tartózkodnak Ausztriában és

keresik a kapcsolatot az itteni egyesületekkel, eljárnak a rendezvényekre. Nem szabad azonban elfeledni, hogy az átmenetiség egyben nagy kihívást is jelent. Az egyesületi élet csak akkor maradhat stabil, ha a min-denkori vezetőség gondoskodik a folyamatosságról, s az változásban ügyel az állandóságra. A közgyűlésen nyomatékkal került szóba, hogy meg kell változtatni az eddigi beállítottságot, azaz nem szabad lemondani a második, harmadik generációról. Amikor az újonnan jöttekre figyelmet fordítunk, törődni kell az utódok szerves bekapcsolódásáról, s ha másként nem lehet-séges, el kell fogadni a német nyelvűséget. Fontos a kötődés, vagyis nem csupán nyelvében, de (szár-mazás)tudatában is magyar az, aki vállalja származását, ezen keresztül a közösséget az egyesületekkel.

A „fiatalítás” szándéka oly mértékben megmutatko-zott a közgyűlésen, hogy három új személy került a fi-atalabb korosztályból a vezetőségbe. A jelenlegi össze-tétel: elnök DEÁK Ernő, főtitkár KRAETSCHMER-Kornis Katalin (új), pénztáros KÁNTÁS János, szervezési tit-kár Mag. HOLLOS József (új) kulturális ügyek intézője WURST Erzsébet, sajtófelelős FETES-TOSEGI Kata; ül-nökök: Dr. CSERJÁN Károly, Dr. GÁLFFY Tibor (új) és Radda Marika.

A jelenlegi vezetőség a két év múlva esedékes veze-tőségválasztó közgyűlésig látja el tisztségét.

Sikeres tanévet zárt a „Bécsi Magyar Iskola”

A 2009/2010-es tanév június 19-i záróünnepélyét az óvodások és iskolások sokadalma miatt több cso-portra kellett bontani, ugyanis a „Bécsi Magyar Ott-hon” nagytermében nem lett volna elég hely vala-mennyiük egyidejű befogadására. Ehhez hozzájárul-tak a szülők is, akik nagy érdeklődést mutattak a tanulmányi előmenetel bizonyítékaként elkészített műsoros fellépések iránt. Ekkor került sor a bizo-nyítványok kiosztására is. A tavalyi 87 után az idén 127 tanuló kapott bizonyítványt

A Központi Szövetség díszoklevéllel juttatta kife-jezésre elismerését és köszönetét a pedagógusok lel-kes és eredményes munkájáért: Mentsik Szilviának, Koleszár Ildikónak, Lengyel Melindának, Sághy Zsu-zsának és Róth Mónikának az elismerő oklevelet.

A tanévzárás mindig egyfajta mérlegkészítést is je-lent: tanulóink száma folyamatosan nő jelenleg 241 gyermek jár hozzánk (2010. június). Tavaly ugyan-ebben az időszakban 140 diák látogatta a Bécsi Ma-gyar Iskolát. Az idei tanévben ismét több, újabb cso-porttal bővültünk. Az oktatás már 13 csoportban fo-lyik. Vannak hetente és kéthetente működő osztálya-ink. Idén a heti oktatásban 7 csoport vett részt (1. – 7. osztály). A kéthetenkénti szombati tanításon 7 cso-porttal foglalkozunk: a legkisebeknek új csoportot indítottunk „Ringató” címmel, amely a Kodály-mód-szerre építve kínál programot már a kismamáknak és a 0–3 éves kicsinyeknek. Az óvodásokkal, 5–7, 7–12, 12–15, 15–18 évesek csoportjaival folyik a munka.

A hetenkénti oktatásunk 2002 óta folyamatosan működik, idén már 7 osztállyal. Minden évben új első osztályt indítunk.

Az osztályok létszáma 6–15 fő között változik. A foglalkozásaink alkalmanként 120 percesek.

A legtöbb tanulónk anyanyelvén magyar, állampol-gárságuk döntő többségben osztrák. Iskolánk mag-vát az elmúlt néhány évtizedben különböző okokból Ausztriába áttelepült, magyar családok csemetéi je-lentik. Vannak természetesen harmadik generációs ausztriai magyar gyermekeink is. Az általunk iskolá-sa-inknak kiadott oklevelek száma a tavalyi 87-ről 127-re emelkedett. . Születési helyükre nézve 107 (84,25%) volt a belföldi, túlnyomó részt bécsi, összesen 20-an szü-lettek külföldön, közülük a legtöbben Magyarországon.

Ez azt jelenti, hogy nemcsak az óvodás és a „Rin-gató” csoportokban növekedett meg a létszámunk, hanem az iskolás korú gyermekek csoportjaihoz is sok új diák csatlakozott. A megnövekedett érdeklő-dés többek között annak is köszönhető, hogy két éve lehetőségünk van arra, hogy gimnazista tanulóink (10-18 évesek) osztrák bizonyítványába bekerülhes-sen a magyar érdemjegy is. Idén 47 gyermekünk élt ezzel a lehetőséggel. Egyelőre a gimnazistáknak tud-juk ezt biztosítani. Szeretnénk, ha a jövőben minden

iskoláskorú diákunknak a bizonyítványába beirható lenne a magyar osztályzat, hiszen rendszeresen és komoly színvonalon tanulnak. Idén öten tettek éret-t-ségi vizsgát is, mégpedig kiváló, jeles eredménnyel. Egy tanulónk még arra is vállalkozott, hogy a magyar nyelvből emelt szinten érettségizzen.

2008. januártól havonta működik ifjúsági klubunk. A pénteki klubesteknek 20–25 rendszeres látogatója van; színes programokon vehetnek részt öregdiákja-ink, s a hozzájuk csatlakozó bécsi ifjúság.

2009 októbere óta új klubunk is van; a Baba-mama klub Az ifjú családoknak adunk lehetőséget arra, hogy hetente találkozzanak, tapasztalatot cseréljenek, he-tente péntekenként találkoznak 10 és 13 óra között. Alkalmanként félórás „Ringató” foglalkozás egészíti ki a programot. Több mint 60 család veszi igénybe programunkat.

Iskolánk életében minden bizonnyal a legjelentő-sebb vendégünk, a 2009. október 21-én a hozzánk ellátogató dr Sólyom László államelnök volt. Kará-csonykor magyarországi neves fellépőket hívtunk meg. Idén a Vaskakas Bábszínház előadását láthattuk. A gyerekek karácsonyi dalokkal köszöntötték az ün-nepet. A rendezvényt együtt tartottuk az evangélikus, református és a katolikus közösséggel, valamint a 72. számú Széchenyi cserkészcsappal. A Collegium Hungaricum dísztermét megtöltötte a szerény bec-s-lések szerint is legalább 250 fős nézősereg.

Tavaszi „Verőfény” szavalóversenyünket 1995 óta évente rendszeresen rendezzük meg, amely a mai na-pig a linzi, mödlingi ifjúsággal közösen ünnepélyes, színvonalas esemény az iskolánk életében. Idén 2010. április 22-én több mint 60 gyermek és ifjú ver-sengett a „Verőfény” szavalóversenyen.

Évzárónkat három csoportban tartottuk, hiszen a nagytermünkben sem férünk már el egyszerre.

1991 óta évenként 50–60 résztvevővel megyünk kirándulni. 2010-ben Velemet és Locsmándot látogat-tuk meg.

Nyári táborunkat szintén Magyarországon tartjuk. 30 gyermek két kísérővel egy hetet tölt Balatonalmá-diban.

Az elmúlt év során több alkalommal szerepelt is-kolának a Duna TV különböző műsoraiban, amely szintén azt mutatja, hogy az anyaország is érdeklő-dik a Bécsi Magyar Iskola iránt.

Két diákunk, Mosó Hanna és Nagy Domokos részt vett a Benedek Elek mesemondóversenyen, amelyet a Duna TV is közvetített, Nagy Domokos 5. helyet ért el a határon túli diákok közötti vetélkedőn.

Jelentkezés és információ a fenti honlapon, vala-mint a 066451361640-es telefonszámon és a sylvia@mentsik.eu email-címen.

MENTSIK SZILVIA B.A.

M E G H Í V Ó

A Bécsi Magyar Katolikus Egyházközség minden év augusztus utolsó szombatján emlékezik meg első szent királyunkról.

A **Szent István ünnepség** idén, 2010. augusztus 28-án, szombaton, 13.00 órakor lesz a bécsi Szent István székesegyházban.

Az ünnepi szentmisét DR. MÁRFI GYULA Veszprém érseke mutatja be. Erre a jeles eseményre számos zárandók érkezik Felvidékről, Magyarországról, Erdélyből és egész Ausztriából.

A Dóm téren, illetve az érseki palotában magyar néptánc és népének-bemutató is lesz.

SZÁMVETÉS ÉVFORDULÓ UTÁN...

90 esztendővel a trianoni tragédia után a számvetés igen, de a keseregés nem lehet feladatunk. Feladatunk sokkal inkább a meglévő lehetőségek hatékonyabb kihasználása, a szét-szabdalt infrastruktúra újjáépítése, a jelenlegi határokon átvitelő hagyományos régiók gazdaságának erősítése, a kultúrközösségek újrateemtése a kor követelményei szerint, együttműködés a szomszédokkal természeti értékeink megóvásában. Ebben számíthatunk Európa támogatására.

Apponyi Albert gróf a magyar béke delegációjának Párizsban, 1920. január 16-án átadott békéfeltételekre adott szóbeli válaszában többek között idézte Woodrow Wilson amerikai elnök szavait: „...*semmilyen emberi csoport, az államok lakosságának egyetlen része sem helyezhető akaratra, megkérdése nélkül, mint valami marhanyáj egy idegen állam fennhatósága alá...*“

Winston Churchill az 1933-34-ben megjelent The Great War (A Nagy Háború) c. könyvében Magyarországgal kapcsolatban így ír: Magyarország 1918 őszétől kaotikus állapotok uralkodtak. Ezért Magyarországot illetően a békekonferencia cselekedeteit semmi sem korlátozta, s azt tehette Magyarországgal, amit csak akart.

Magyarországon az „öszirózsás forradalmat” követően a magyar hadsereget felosztató Károlyi Mihály nevével fémjelzett kormány idején egyetlen szervezett katonai erő létezett, a Kratochwill tábornok vezette Székely Hadosztály. Ez a maroknyi haderő az állandó lőszer és mindennemű egyéb utánpótlás hiányával küszködve a kormány részéről gyáva kompromisszumok szülte újabb és újabb demarkációs vonalak mögé parancsolva 1919 márciusára jószerivel már kiszorult Erdélyből. Végül pedig az egyre erősödő román hadsereg térfoglalása és a magyar Vörös Hadsereg hátbatámadásait követően a Székely Hadosztály nagyobb része feladta a kilátástalanná vált küzdelmet. A Vörös Hadsereg szerencsétlen Tisza-menti szereplését követően pedig végleg nyitva állott az út az akkor már jószerével szomszédaink által megszállt Felvidék és Délvidék után a román csapatok számára Budapestre is.

Ebből a szomszédaitól már eleve nagyobb részt megszállott, kifosztott, a proletárdiktatúra és az azt követő ellenforradalom minden következményeitől sanyargatott országból indult el 1920. január 7-én gróf Apponyi Albert vezetésével Magyarország küldöttsége a világhábo-

rút lezárni hivatott békekonferenciára Párizsba. Amint az rövidesen bebizonyosodott, a magyar küldöttséget a győztesek és kegyenceik Párizsban nem tekintették tárgyaló partnernek, hanem csupán olyan meghatalmazottaknak, akik a világháború lezárását, és Magyarország felosztását formailag is biztosító feltételeik elfogadását aláírásukkal hitelesítik.

Miként minden korábbi európai méretű háború lezárását követő békétárgyalások folyamán, úgy akkor is igazolást nyert Arisztotelész véleménye: „Sokkalta nehezebb igazságos békét kötni, mint háborút megnyerni!” Európa és azon belül a magyar nemzet érdekében igazságos, ezért tartós béke megkötését kérve, tartotta meg a Trianoni Palotában 1920. január 16-án „Közép-Európa nagy öregje”-ként (“the great old man of Central Europe”) számon tartott gróf Apponyi Albert több nyelven is megismélt „védőbeszéd”-ét. Ebben a fentebbi, Wilsonra való utaláson túl többek között az önrendelkezéssel összefüggésben kifejtette: „*a népszavazás az, amit Magyarország kér, amihez ragaszkodik. Azt mondjuk: minden egyes régióban, amelyre szomszédaink igényt tartanak, döntson a nép; s mi feltétlenül alávetjük magunkat a döntésének! Nem akarjuk, hogy akárcsak egyetlen lélek is velünk maradjon másként, mint szabad akaratából. – Mi elfogadjuk ezt a perdöntő próbát, sőt alig várjuk, hogy sor kerüljön rá; ha ellenfeleink visszariadnak tőle, távolmaradás miatt ellenük fog szólni az ítélet. Mindkét fél jóhiszeműségére olyan világosan fény derül, hogy a vitát korrekt módon befejezettnek kell tekinteni. – A népszavazás nyújtja az egyetlen olyan megoldást, amely egyszerre igazságos és célszerű. Biztosítaná Európa nyugalmát, minthogy mindenki ott lenne, ahol kíván lenni; de egyúttal megóvná a gazdasági és kulturális haladás érdekeit is, mivel nem tételezhető fel, hogy az érintett emberek a saját elszegényedésükre és visszafejlődésükre szavaznának. A mi ügyünk a nemzetek szabadságán, azok önrendelkezési jogán nyugszik.*“

Kiegészítésként ide kívánczik mindenekelőtt Edvárd Benešnek egyik kevésbé ismert kijelentése: „*választanunk kell a népszavazás és Csehszlovákia között.*“ Miközben az Antant a népek önrendelkezési jogára hivatkozva osztotta fel Magyarországot, a népszavazás elutasításával annak lakóit nemzetiségre való tekintet nélkül az önrendelkezési jog gyakorlásától fosztotta meg.

De rögvest álljon itt, az 1921-ben a Nyugat-Magyarországon elindított felkelés példája. A felkelők magját a selmecbányai főiskolások, a magyaróvári gazdászok, no meg a kecskeméti gazdalegények adták. Ők és társaik az osztrák megszállókkal folytatott harcaik árán kényszerítették ki a „Velencei Egyezmény-t. (1921 nov. 11–13.) Az egyezmény értelmében, Sopronban és a környékbeli nyolc községben – nemzetközi, (angol, francia és olasz) ellenőrző bizottság felügyelete mellett – megtartott népszavazások ránk nézve kedvező eredményt hoztak. Sopronban a lakosság 72,8%-a, a falvakban 45,4%-a – átlagosan 65,1% – szavazott a Magyarország mellett maradásra. (1921 dec.14-16.) Ezt a döntéshozó eredményhirdetést követően Sopron város meghatározó többségében német anyanyelvű polgárai ekként nyilatkoztak: “*Gott sei Dank, wir sind treue geblieben*” – mármint hála Istennek, mi hüek maradtunk. A soproni népszavazás eredménye legmarkánsabban bizonyítja nem csupán a harcok célravezető voltát, de Apponyi Albert népszavazást kérő, és Edvard Benešnek az azt elutasító megalapozottságát is. (Az osztrák oldal mindazonáltal csalással vádolta a magyarokat. Szerk.)

Álljon itt továbbá a Saint Germain-ben folytatott békétárgyalások egyik határozataként megtartott népszavazás legtanulságosabb esete is. Schleswig-Holsteinben a dán–német határt meglehetősen komplikált népszavazás eredményként határozták meg. A II. világháborút követően a Nyugati Szövetségesek felajánlották, hogy Dániához csatolják Schleswig-Holstein déli részét is. A dánok azonban kijelentették, hogy az Első Világháborút követő népszavazás eredményeként létrejött határt igazságosnak, és ezért állandónak tekintik. Az 1952-ben megkötött ún. Bonn-koppenhágai Egyezmény pedig valóban rendezett minden a tartományra vonatkozó még nyitott kérdést a két ország között.

A trianoni békediktátum következményei azonban még 90 esztendő után is fájdalmasak. Fájdalmasak, mert a döntések minden vonatkozásban igazságtalanok voltak.

Elsősorban azért, mert a döntéshozók nem adtak lehetőséget az egyedüli jogos magyar követelésnek, a népszavazásnak. A népszavazások megtagadásának volt a következménye az, hogy a Magyarországgént kegyesen meghatgyott terület határait 5–50 km széles sávban akkor még többségében vagy akár egészében

Ausztrál katonai ápolónő a koreai háború alatt.

magyarok lakta falvak, városok vették körül. Az ebben a sávban lakó népesség az elszakított 3,5 millió magyarnak több mint 60%-át alkotta. És akkor még nem esett szó az infrastuktúra szétszabdalásáról, az iparvidékeknek a nyersanyagforrásoktól való elszakításától, s mi több, az évszázados és hagyományos kultúrközösségek felszámolásáról.

A trianoni döntések 90 esztendő után azért is fájnak, mert a szomszédaink valamelyike az eltelt évtizedek során szinte napról napra, évről évre gondoskodik arról, hogy a seb ne hegedhessen be. Ma, a XXI. század első évtizedének végén a trianoni diktátum közvetlen előzményei és következményei arra kell, hogy figyelmeztessék az egyetemes magyarságot, hogy elsősorban saját magának kell lennie jobb sorsa kovácsolójának. Trianon máig tartó következménye az is, hogy a magyarok számára, akiket a diktátum az országhatárain kívül rekesztett, mindennap a hovartartozásáról szóló népszámlálást és egyben hitvallást is jelent magyarsága mellett.

Kölcsey Ferenc értelmében:

Honfi! mit ér epedő kebel e romok ormán?

Régi kor árnya felé visszamerengni müt ér?

Messze jövőndővel komolyan vess össze jelenkort: Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!”

KOMLÓSSY JÓZSEF

Ismét aktivizálódik a Magyar Gárda

Orbán Viktor egyértelmű jogszabályt akar az ilyen szervezetek ellen

(Munkatársunktól) A nyolc éven át kormányzó magyar szocialista-liberális koalíció súlyos örökségének – egyelőre legalábbis – kisebb fejfájást okozó szelete az a jelenség, amelyet Magyar Gárda néven szoktak emlegetni. Hogy mégis fontos és kezelendő ügyről van szó, azt jelzi, hogy Orbán Viktor miniszterelnök többször is szükségét érezte szólni róla, sőt nemrég személyesen is találkozott a gárdát létrehozó radikális nemzeti párt, a Jobbik országgyűlési frakciójával, hogy tárgyaljon velük erről a problémáról.

A Magyar Gárda ugyanúgy az „öszödi beszéd” okozta társadalmi megrázkódtatás és válság következménye, mint a Jobbik népszerűségének hirtelen megugrása, a párt parlamenti tényezővé válása. Nagyon is valóságos okok és mulasztások vezettek létrejöttéhez és megerősödéséhez: a cigányság integrációjának kudarca, a 90% körüli munkanélküliség körükben, az ebből fakadó megélhetési problémák és bűnözés, a cigány és nem cigány népesség együttélésének nehézségei; a szocialista-liberális oldal nemzeti sorskérdések (demográfiai problémák, oktatás- és egészségügy, kulturális kérdések, határon túli magyarság stb.) iránti érzéketlensége, ezek bagatellizálása, olykor kigúnyolása. Pregnáns megnyilvánulása volt ennek a hozzáállásnak a külhoni magyarok kettős állampolgárságáról rendezett 2004. évi népszavazás kampánya során tanúsított cinikus kormányzati magatartás.

Az ultraliberális piaci szemlélet nyomán az állam sorra vonult ki olyan területekről, ahol kötelessége lett volna jelen lenni. Ilyen volt a közbiztonság is: falvak, egész térségek ügyszólván rendőrség nélkül maradtak, miközben a hatalomgyakorlók elnézték, sőt tétlenségükkel bátorították a „megélhetési bűnözés” (a közösségi és egyéni tulajdon meglopása) terjedését, aki pedig védeni próbálta tulajdonát, azt gyakran bűnbaknak tették meg. Ilyen volt a hadsereg erőltetett ütemű leépítése, ami odavezetett, hogy mára alig több mint 20 ezer fős honvédség maradt

(még a trianoni békeszerződés is jóval nagyobb, 35 ezres létszámmal engedélyezett!), melynek jelentős része ráadásul különféle külföldi békemissziókban teljesít szolgálatot. Így ma az országot alig több mint 5000 katoná védi, ők is jobbra könnyűlövészek, mivel a nehézfegyverzetet jórészt szintén leépítették, működő harcokcsik is csak mutatóba maradtak.

Mindezek a nyugtalanító tendenciák sokakban azt a gyanút erősítették, hogy itt valójában a nemzetállam felszámolása, erőforrásaitól való megfosztása, a nemzeti vagyon külföldi kézbe történő átjtszása zajlik. A kihívásra különböző válaszok születtek: a békés válasz a civil mozgalmak kibontakozása és megerősödése volt, a másik, kevésbé békés pedig a gárdák létrehozása, a földalatti szervezkedés és a nemzeti ünnepeken látott utcai összetűzések voltak.

A 2006-os októberi események és az azt követő fejlemények megmutatták, hogy alkotmányos demokráciában a választásokon hatalomra jutott kormány ugyanúgy nem dönthető meg erőszakosan, mint ahogyan az állami erőszakszervek szerepét sem veheti át semmiféle magánhadsereg. Erre intenek a történelmi példák, például a két világháború közötti Ausztriában létező félkatonai szervezetek – főleg a jobboldali Heimwehr és a baloldali Schutzbund –, melyek ellentétei nyílt fegyveres összütközésekig éleződtek, és végeredményben aláásták az első osztrák köztársaság demokratikus rendjét.

A Magyar Gárda és a kevésbé ismert másik egyenruhás szervezet, a Nemzeti Őrsereg persze nem hasonlítható az osztrák elődökhöz, hiszen – egyelőre legalábbis – fegyvertelenek, jöllehet legutóbbi tüntetésükön néhányuknál gázfegyvereket találtak. És nem is speciálisan magyar, hanem jellemzően kelet-közép-európai jelenségről van szó: ilyen volt Lengyelországban az Összlengyel Ifjúság, a Lengyel Csáladok Ligája nevű, mára eljelentéktelenedett radikális párt ifjúsági szervezete, Bulgáriában a Bolgár Nemzeti Szövetség pártahadserege, a cigány veszélyt hangoztató Készltségi Gárda vagy Szlovákiában az

azóta betiltott Szlovák Testvéri Közösség, amely a II. világháborús fasiszta szlovák bábállam fegyveres osztaga, a Hlinka-gárda egyenruháját idéző öltözetben masírozott különböző szlovák városok utcáin, idegengyűlölő, magyar-, zsidó- és cigányellenes jelzavakat skandálva.

A Magyar Gárda első tagjai 2007. augusztus 25-én tettek esküt a budai Várban Für Lajos korábbi honvédelmi miniszter előtt. Egyenruhájuk, megjelenésük sokakat az egykori nyilasokra emlékeztetett. Vona Gábor, a Jobbik elnöke „a magyarság lelki, szellemi és fizikai védtelenségével” indokolta a gárda megalakítását, és kilátásba helyezte a gárdisták bevetését külső támadás esetén. Ilyenre szerencsére nem került sor, sőt a gárdisták a cigánytelepeken történő felvonulás mellett különféle emberbaráti és jószolgálati tevékenységekben is részt vettek, de felépésüket a hazai aggodalom mellett főleg Szlovákia részéről felháborodás fogadta. Az akkori szlovák belügyminiszter egyenesen azt követelte, hogy tartóztassák le a Szlovákia területére lépő magyar gárdistákat, és indítsanak ellenük bünvádi eljárást. A Magyar Gárdát létrehozó egyesületet végül a Fővárosi Ítéltábla 2009. július 2-án jogerősen feloszlatta, igaz, hogy Gaudi-Nagy Tamás ügyvéd, a Jobbik parlamenti képviselője nemrég a strasbourggi Emberi Jogok Európai Bíróságához fellebbezett az ítélet ellen. A gárda a feloszlátás után újjáalakult, és Új Magyar Gárda néven „mozgalmi formában” tovább működött. Ezt követően az Országgyűlés módosította a büntető törvénykönyvet és a szabályozási kódexet, lehetővé téve a gárda vezetői és tagjai elleni eljárásokat. Az idei választások előtt utoljára a tavalyi feloszlátás után rendezett július 4-i, Erzsébet téri tüntetésen lehetett a gárdáról hallani, amikor is a rendőrség a nem engedélyezett demonstrációt – egyes vélemények szerint túlzott keménységgel – feloszlatta. A gárda azonban nem szűnt meg, csak amolyan félillegálisba vonult. A tagok egymással virágnyelven leveleztek, őrsgyűlésről, tábortúrról, kirán-

dulásról írtak, miközben folyt a kiképzőmunka, és gyakorlatokat is rendeztek. Egyes sajtóhírek szerint sok gárdista polgárörnek állt a legálisan működő Országos Polgárőr Szövetséghez (OPSZ), bár utóbbi cáfolta ezt. A Nemzeti Őrsereg idén saját polgárőr szervezeteket is létrehozott, melyeket a legális OPSZ nem ismer el.

Az idei választások után Vona Gábor, a Jobbik elnöke azzal hívta fel magára a figyelmet, hogy képviselői esküjét gárdamellényben tette le, amivel Sólyom László köztársasági elnök szerint a parlamentarizmust csúfolta meg: úgy követett el jogszabálysértést, hogy tudta, a hatályos rendelkezések nem adnak módot ennek fizikai megakadályozására.

A gárda június 4-én, pénteken, egy nappal a trianoni békediktátum 90. évfordulóján rendezett Trianon-emléknap előtt újabb kihívást intézett az új Fidesz-KDNP-kormány ellen azzal, hogy Kiss Róbert, a betiltott szervezet főkapitánya bejelentette az Új Magyar Gárda helyébe lépő Magyar Nemzeti Gárda Mozgalom megalakítását. A Magyar Nemzeti Gárda július 4-én, a tavalyi Erzsébet téri tüntetés évfordulóján meg is tartotta első rendezvényét, amelyről a rendőrség húsz embert állított elő, akiknél gázriasztó fegyvereket és fegyverutánszatokat is találtak.

Egyelőre úgy tűnik, hogy hiányoznak az egyértelmű rendelkezések a szélsőjobb elleni határozott rendvédelmi fellépésre. Orbán Viktor miniszterelnök július 15-én, miután részt vett a Jobbik frakciójának ülésén, ahol elsősorban a gárdáról volt szó, leszögezte: sohasem fogja elfogadni, hogy olyan szervezetek létezzenek az országban, amelyek az állam rendfenntartó monopóliumát kikezdi, megbontják. Mint mondta, addig „nem is fog nyugodni”, amíg nem születik olyan törvény, amely egyértelműen kizárja annak a „bűjőcskának” a lehetőségét, amelyet ma tapasztalni lehet. Amíg ilyen jogszabály nem születik, amíg ilyen bírósági gyakorlat nem alakul ki – húzta alá –, addig helyzetről helyzetre próbálják a rendet, a kiszámíthatóságot, a biztonságot fenntartani.

NEMZETKÖZI SAJTÓSZEMLE

Összeállította: Fetes Kata

naturenews (UK)

Angliáig jutottak el őseink

Londontól 220 kilométerre, észak-keletre napvilágra került eszközök tanúsága szerint a korai embert nem rettentette vissza a zord éghajlat. Az ember, a korábbi elméletek szerint, 1 millió 750 ezer évvel ezelőtt rajzott ki Afrikából, és benépesítette a trópusi erdőket, a sztyeppeket és a Földközi-tenger térségét.

Simon Parfitt, a University College London kutatója szerint, a kőeszközök felfedezése ismét rávilágított arra, hogy milyen kevés ismerettel rendelkeznek a tudósok az ember Afrikából történt kirajzásáról. A leletek cáfolják az emberi faj migrációjának útvonalairól és az éghajlathoz való alkalmazkodásról szóló hagyományos elképzeléseket

A 75 darabból álló kovakőeszköz leltre Norfolk-grófságban, Happisburgh mellett bukkantak a kutatók. A leletek vagy 866 ezer és 814 ezer évvel ezelőtti periódusból származnak. Eszerint a feltételezettnél minimum százezer évvel korábban jelent meg az ember a brit szigeteken.

Al-Hayat (EAE)

A több nyelvet beszélők jobb döntéshozók

A nyelvtudás kreatívabb teszi az embereket, és segít eredeti megoldásokat találni.

Az Egyesült Arab Emírátsokban működő Amerikai Egyetem szakembereinek, tanulmánya szerint a többnyelvű embereknek könnyebben egy kérdést több különböző szemszögből is megközelíteni. Probléma megoldás során nem döntenek gyorsan egy meghatározott lehetőség mellett, mint azok, akik csak egy nyelvet értenek.

A kutatás során a New York-i Brooklyn College 150 pszichológiahallgatóját kérdezték meg. A nonverbális kommunikáció terén a több nyelvet beszélők sokkal jobban teljesítettek.

Demography (USA)

1,4 milliárd kínai lesz 2015-re

A Hszinhua hírügynökség szerint kínai városi lakosság a következő években mintegy 700 millió fővel nő majd és 2015-re eléri, illetve meg is haladja az 1,4 milliárdot.

A következő öt évben nagyarányú lesz a falusiak elvándorlása az ipari központok felé. 2015-re mintegy 200 millió kínai lesz 60 év fölött. A 15 és 59 év közöttiek, azaz a munkaképesek aránya eléri a csúcspontot, és lassú csökkenésnek indul.

1979 óta Kína szigorú népességgellenőrzési politikát folytat, a családoknak általánosságban egy gyereket engedélyezve. A kormányzat szerint ezzel a politikával mintegy 400 millió gyerek megszületését akadályozták meg eddig. A rendszert pedig legalább 2033-ig fenntartják, amikor a népesség 1,5 milliárd fővel várhatóan eléri a csúcspontját.

(CN)

Magyar eredetű árvaház Észak-Koreában

A fővárostól, Phenjantól hetven kilométerre fekvő szarivoni árvaházat és kórházat magyarok alapították és annak idején Rákosi Mátyásról nevezték el.

Magyar nővérek és orvosok dolgoztak benne, a helyiek ma is magyar kórháznak nevezik. A ház falán ma is a két nép örök barátságát hirdeti a magyar és koreai felirat.

A mai napig van kapcsolatuk Magyarországgal a Baptista Szeretetszolgálat önkéntesei révén. A közel-múltban négytagú magyar delegáció látogatott el az Észak-koreai árvaházba. A küldöttség egyik tagja szerint ugyan nem tudták meg, hogy a gyerekek honnan és hogyan kerülnek oda. Mindenesetre mindannyian viszonylag jól tápláltak voltak, és normális ruhákban jártak, és nem láttak beteg gyereket sem. Észak-Koreában a hivatalos álláspont szerint nincs beteg gyerek.

A gyerekek az uniformizmus ellenére viszonylag színesen öltöznek, a nők és a férfiak viszont egyformán sötét ruhát hordanak. Az ország lakosai közül sokan hosszú ideig felajánlották fizetésüket a pártnak, cserébe vásárlójegyeket kaptak. Annak ellenére, hogy a napi fejadag jelenleg 60 dkg rizs, nincsenek legyen-gült beteg emberek Észak-Koreában.

Le Monde.fr (FR)

Iskolakerülőnek nincs családi pótlék

A francia nemzetgyűlés elfogadta azt a kormány-párti javaslatot, miszerint rendszeres iskolai hiányzás

esetén, egy figyelmeztetés után megvonható a családi pótlék a szülőktől.

A tervezet alapján, ha a gyerek ismét rendszeresen jár iskolába legalább egy hónapig, az illetékes szervek a juttatásokat visszamenőleg is átutalják a családnak.

Franciaországban nem teljesen új ez a módszer, mert a megyei tanácsok elnökei 2006 óta igénybe vehetik ezt az eszközt a hiányzások visszaszorítására, eddig azonban csak ritkán alkalmazták.

(USA)

Összeomlott a termoszféra

2008–2009-ben, a naptevékenység minimumának idején, a Föld atmoszférájának egyik felső rétege, a termoszféra gyakorlatilag összeomlott.

Amikor csökken a naptevékenység, a termoszféra vastagsága is csökken. Most azonban a naptevékenység által indokoltnál két-háromszor erősebb volt a hatás. Aggodalomra ennek ellenére nincs ok, mert a naptevékenység erősödésével a termoszféra is újjáépül.

A termoszféra a felszín felett 85 és 500 km közti magasságban helyezkedik el, itt keringenek a műholdak és a nemzetközi űrállomás is. Ez a légköri réteg nyeli el az extrém ultraviola sugárzás (EUV) fotonjait is.

A termoszféra összeomlására magyarázat lehetne a légkör szén-dioxid koncentrációjának emelkedése, de ez csak 10 %-kal járult hozzá a légköri réteg vékonyodásához. A Napból érkező EUV-sugárzás nagyjából a 30 %-ért felel, 60 %-nak pedig még nem találták meg az okát a kutatók. Azt sejtik, hogy valamiképpen a klímaváltozás tehet arról, hogy a termoszféra érzékenyebben reagál a sugárzásra.

A termoszféra változásainak méréséhez a műholdak pályadatait használják fel. Ezek részletes információkat nyújtanak a termoszféra sűrűségéről, hőmérsékletéről és nyomásáról.

ZEITUNG FÜR DEUTSCHLAND

Budapest nyomás alatt címmel terjedelmes elemzésben foglalkozott a magyarországi belpolitikai és gazdasági helyzettel az IMF és Magyarország közötti tárgyalások felfüggesztése kapcsán július 22-i számában a FAZ. Tudósítója, Reinhard Olt szerint a magyar kormány ténykedését "általános gyanakvás" övezi". Ennek oka a tudósító szerint a kétharmados parlamenti többségben rejlik. Az ellenzék a hatalom nélküli néző szerepébe kényszerült - írja Olt, utalva arra: a szélsőséges Jobbik - megjelenési formája, továbbá a médiában róla alkotott kép miatt - a külföld által amúgy is bizalmatlanul kezelt országot rossz fényben tünteti fel.

Mivel Magyarországon a "nemzet" még számít valamit, és Orbántól a "nemzeti hang" távolról sem idegen, nem csupán a külső megítélésben keletkeznek torzképek. Egyrészt azt a veszélyt idézik fel, hogy Orbán állítólagos "teljhatalma" egypartti uralomhoz vezet, másrészt pedig a Fidesz-KDNP-t, valamint a Jobbikot többé-kevésbé egy lapon említve a fasizmus rémképét festik a falra.

Olt szerint ez a felfogás figyelmen kívül hagyja, hogy az állami hatóságok a kormány hivatalba lépése óta keményen fellepnék a Jobbik betiltott karjának számító "gárda" által elkövetett jogsértések ellen.

Kevés olyan magyar kormány akadt, amely olyan nagy lendülettel látott a munkához, mint a mostani - írta. Mindez rendkívül szükséges is volt. Orbán csapata a "nemzeti összetartozást" is erőseni kívánja. Döntőnek számít az, hogy az erősen eladósodott ország miként kerülhet ki a gazdasági, lakossága pedig a "pszichoszociális" válságból. Orbán Viktor szerint a jövőben a gazdaság teljes átszervezése áll majd a kormány tevékenységének központjában, és ennek alapjául a 29 pontos azonnali intézkedési program szolgál, amelyet gyors ütemben meg kell valósítani.

Orbán Viktor miniszterelnök, valamint "gazdasági és pénzügyminisztere", Matolcsy György eközben figyelembe vette a Nemzetközi Valutaalappal (IMF) és az Európai Unióval a takarékságai irányvonalról kialakult vitát.

Az IMF-fel folytatott tárgyalások felfüggesztésével kapcsolatban a magyar kormánynak felróják, hogy költségvetési-, pénzügyi- és adópolitikáját nem egyezteti az Európai Unióval. Ez a vád nem teljesen légből kapott. Orbán ugyanis belpolitikai okokból úgy viselkedik, mintha mindegy lenne számára, hogy mit gondolnak az ország IMF-es és uniós hitelezői. Ezzel azonban nem áll egyedül, ugyanis Bécs, Róma, Berlin, Párizs vagy London is alig csinálja másképp - mutatott rá.

A Lapusnyik ügy feltárása

Valahányszor szóba került, a tájékoztatlanok hitetlenkedve fogadták a történetet, különösképpen Magyarországról, mert elképzelhetetlennek tűnt, hogy a szabad, demokratikus, de főként semleges Ausztriában politikai okokból sor kerülhetett emberablásra, sőt, gyilkosságra is. Mindamellet az operett országában romantikus rémtörténetekbe öltöztették a legcsupaszabb politikai erőszakot is, különösképpen a kémkedés terén, amiről a jelenig inkább nem kíván tudomást venni a hivatalos Ausztria.

Pedig a keleti és nyugati ügynökök melegágya volt a kies alpesi ország, jelesen fővárosa, Bécs. Mintegy ötezerre teszik az itt működő ügynökök számát a „reális szocializmus” időszakából. A harmadik férfi c. film (1949) színhelyei Bécsben találhatók. A legizgalmasabb jeleneteket a szennycsatoronákban készítették. Ausztria különösképpen azért is büszke a filmre, mert citra zenéjét az osztrák Anton Karas komponálta.

A kémtörténetek természetesen magyarokat is érintettek. A szociáldemokrata Harmath László (ma már le lehet írni a nevét) személyesen mondta el, hogyan fogták el Bécsben a Praterstern-nél a KGB emberei és szállították Magyarországra, ahol Vácott raboskodott. Lélekjelenlétének köszönhet, hogy megúsza a halálos ítéletet, ugyanis sikerült pisztolyát a kocs alá hajítani, mikor kiszállt belőle. Emberrablás áldozata lett az újságíró Ábrányi Aurél, akit szintén Bécsből hurcoltak el.

1962 májusában napokon át foglalkoztatta a sajtót a 24 éves Lapusnyik Béla esete. Nem is annyira látványos szökeése, mint inkább hirtelen halála miatt. Az államvédelmi tiszt – az akkori hírek szerint – azzal a kijelentéssel hagyta el szolgálati helyét Budapestén, hogy ellenőrzést végez Hegyeshalomnál a határon. Valódi szándéka természetesen egészen más volt, ezért sem tudhattak érkezéséről a határőrök. Mikor motorkerékpárjával közeledett a határsorompóhoz, el akarták állni útját a katonák, de nem tudtak mit tenni, mint félreugrottak, és csak osztrák földre lövöldöztek a sorompót áttörő Lapusnyik után. Igen, ez a határsértés is felkeltette ugyan az újságok figyelmét, hiszen konfliktushelyzetet jelentett a Magyar Népköztársaság és az Osztrák Köztársaság között, mivel osztrák földre lőttek a magyar katonák. Néhány napon belül vált igazi szenzációvá az ügy, amikor is már csak a szökevény hirtelen haláláról tudósítottak.

Lapusnyik Béla feltehetően zsenge kora miatt megbecsáthatatlan hibát követett el: az őt őrizetbe vett és kihallgató rendőrségnek kijelentette, az osztrák belügyminisztérium (a rendőrséggel) hemzseg a kémektől, s le akarja leplezni, kik azok az ügynökök, akik Kelet és Nyugat ütközőpontjában valamelyik nagyhatalom szolgálatában tevékenykednek. Lapusnyik – a jelek szerint – mégis óvatos volt, mert kérte, követelte, azonnal juttassák őt tovább az ame-

Szinte hihetetlen, milyen életerőt és egyben hatalmas élniakarást tud produkálni az igazi hovatarozás érzése. Arra is képes, hogy az embert életben tartsa, sőt mi több, visszahozza a végleges eltávózás felé vezető úttól a mindennapok eseményeinek színterére – az egyébként mindnyájunkat aktívan foglalkoztató történesek forgatagába.

Olyan emberről szól ez a történet, aki mindig jókedvű, mindig tud valami pozitívát mondani. Ha megkérdezzük tőle, hogy van, azt válaszolja: Ha jobban lennék, kettő lenne belőlem. Született optimista, aki mindenkinek azt mondja, mindig a dolgok pozitív oldalát kell nézni. Mottója így hangzik: Te döntöd el, hogyan éled az életet. Az élet csupa választási lehetőségekből áll. Rajtad a döntés, hogyan reagálsz a különböző helyzetekben. Két lehetőség van: választhatsz, hogy jó- vagy rosszkedvű akarsz-e lenni. Minden esetben te döntöd el, hogy csupán elszenvedője leszel-e a helyzetnek, vagy okulsz is belőle. Ha valaki panaszkodik neked, felhívatod a figyelmét az élet szépségeire, s rávezet-heted, hogy válassza a pozitív oldalát. S abban is te döntesz, hogy az emberek miként befolyásolják a hangulatodat.

Ez a bölcs asszony Magyarországról jött férjhez az egykori Csehszlovákiába. Nehezen tanult meg szlovákul, de mindig sikerült megértetnie magát. Éppen a másnapi, vasárnapi ebéd előkészítésével foglalatzkodott, már befűszerezte a csirkét, s nem sejtette, hogy nem fogja megszűnti. Rosszul-lét fogta el, s a kihívott gyorsmentő vitte be a kórházba. Az ápolók kitűnő munkát végeztek. Betegünk az orvosok szak tudásának és lelkes igyekezetének köszönhetően maradt életben. Egyrészt. Másrészt viszont saját hozzáállásának, szilárd élni akarásának is köszönhetően.

Életveszélyes állapotban került a kórházba, később elvesztette az eszméletét. Hozzáátartozói ag-

rikai követségre. Az osztrák belügyre nézve vész-helyzet állt elő, ezért meg kellett akadályozni a magyar szökevényt, hogy kompromittáló módon leleplezően nyilatkozzon. Mivel a rendőrség kezén volt, a rendőrség gondoskodott arról is, hogy biztonság kedvéért felboncolják holttestét, egyöntetűen megállapítva, nem mérge vetett véget életének. Pedig egyik étkezés után rögtön fulladási rohamok törtek ki rajta; kórházba szállították, ahol 36 óra múlva elhalálozott.

Annak idején senki sem hitte, vagy legalábbis nagyon gyanakvóan fogadták a hírt Lapusnyik hirtelen haláláról. A hivatalosak biztosan azzal számoltak, hallgatással feledésbe kerül majd az egész ügy. Jó néhány évtized eltelt azóta, és ki hitte volna, még az ilyen jelentéktelen epizódra is fény derül. Helmut Zilk volt miniszterrel, ill. Bécs polgármesterével kapcsolatosan is sokat sugdolóztak, de csak halála után került felszínre ügynöki mivolta, igaz, barátai mindent lekövetek annak érdekében, hogy eljelen-téktelenítsék viselt dolgai. Érdekes módon Zilket is a csehszlovák titkosszolgálat vonta "bűvkörébe", de jó osztrák hanyagsággal még az egyébként szenzációra éhes kortörténetészek sem fódítottak rá különösebb figyelmet. Igen, mert jobb is az ilyen ügyeket ismét elfektetni a levéltárak mélyén. Szerencsére (?) vannak azonban nyugtalan, izgága természetek, akik mindig keresgélnek. Ennek tudható be, hogy Dalibor Hýšek a Totalitárius Rendszerek Kutatóintézetében Prágában igazi "aranybányára" bukkant. Beavatott körökben el-elbeszélgettek, me-rengtek Mister 7-ről, aki az Ausztriában tevékeny-kedő kémhálózatnak állítólag legfontosabb embe-re volt. Hýšeknek a fellelt iratok alapján sikerült azonosítania "Fridolint", aki nem más mint Alfred Petrowitsch az osztrák belügyminisztériumnak miniszteri tanácsosi tisztségben dolgozó volt alkalma-zottja. Ma is itt él Bécsben, 89 éves. A legjelentősebb osztrák ügynök a csehszlovákoknak dolgozott, természetesen KGB irányítás mellett. Szorgalmára jellemzően több tízezer oldal jelentést tett megbízóinak.

Az Osztrák Rádió Televízió (ORF) 2010. július 13-án 21.05 órától sugárzott **Report** c. adásában fél órán át foglakozott az ügygel, szakembereket és kortanúkat kérdezve meg. Valamennyien – látszólag – készen válaszóltak, kivéve a vélt tettet, aki erősen gyanúsítható Lapusnyik Béla meggyilkolásával. A tv kamara megörökítette a jelenetet, amint az ORF munkatársai felfedik Petrowitschot, nyomába szegődnek és felteszik neki a kérdést: Ön-e Mister 7, ön gyilkolta meg Lapusnyik Bélát? Az öregúr, akin alig látszik meg kora, csupán *Was soll das?* megjegyzést tett, különben nem válaszolt a tv-seknek, hanem kocsijához érve beszállt s ott hagyta a kíváncsiskodókat. Mint magasrangú hivatalnoknak egyedül neki volt bejárása Lapusnyik cellájába.

-kő-

Koccintottunk...

gódva figyelték, ahogyan a kórházi személyzettel együtt harcolt az életéért, ahogyan mesterséges légzésben részesítették, közben pedig infúziót adtak neki. Még másnap sem bízatták a lányát, amikor édesanyja életben maradásáért rimázkodott. Szerettei szótlanul nézték, s gondolatban már búcsúztak tőle.

Egyszercsak hangos cipőkopogással a betegszobában termett a nővér, s megkérte a látogatókat, ébresszék fel a beteget. A döbbsent tekintetek láttán jobbnak látta, ha magára vállalja ezt a feladatot. Erélyesen, parancsoló hangon szólt:

– Kertészné, ebredjen fel! Ébresztő!...

S láss csodát, a beteg kinyitotta a szemét, visszajött „felülről”, s azonnal megkérdezte:

– Heti Választ hoztatok? Hogyan állnak a választási előkészületek Magyarországon? – Mondandóját azzal folytatta, hogy még nem szabad meghalnia, meg kell érnie április 11-ét, a parlamenti választásokat. Annnyira várta, annyira bízott a változásokban...

A látogatók egyetlen gondja a beteg állapota volt, s lám, neki máshol járt az esze. Részben viccelődve, részben komolyan figyelmeztette a lányát: a kórház hivatalos hely, nehogy baj legyen a magyar beszéd miatt. Tudjátok, a nyelvtörvény...

A kezdeti lehangoló orvosi előrelátások ellenére április 11-ét már otthon töltötte. Amikor a tévé megerősítette az érvényes választási eredményeket, megcsörrent a telefonom. A jól ismert, kedélyes hang ezt mondta:

– Kedves barátom, gyere át hozzánk, bulizunk egy nagyot. Ezt meg kell ünnepelnünk!

Nem tévováztam. Fogtam a frissen sült pogácsát meg egy üveg soproni kékrankost, s már futottam is. Két komoly ok az ünneplésre... Nem akármilyen! Igazi örömnönnep volt számunkra.

J. JÁMBOR VALÉRIA, Pozsony

KÜLFÖLDI MUNKAERŐVÁNDORLÁS AUSZTRIÁBA

Hosszú hónapok óta folyik az – egyelőre – eredménytelen vita a tágabb értelemben vett menekültkérdésről. A vitának nem csupán a meddősége vitatható, hanem az is, hogy az egész kérdéskört jobbra pártpolitikái alapon ítélik meg, azaz csak azért is ellene érvelnek, ha a másik párt más elképzelést talál. Igaz, a kérdés megközelítése sem könnyű, hiszen szinte áttekinthetetlenül összebogozódtak a fogalmak és az esetek. A jövevények más és más okokból érkeznek Európába, hogy aztán itt az egyes országok körülményeitől, befogadóképességétől függően sok esetben ellenőrizetlenül sodródjanak egyik országból a másikba. Hiába ismertek a tények, a megterhelés, az Európai Unió tagállamai képtelenek voltak felismerni, hogy ez az egész földrést érintő „vándormozgalom” csakis egyeztetéssel válhat kezelhetővé. Mindazonáltal bizonyos megkönnyebbüléssel jár, hogy az egyes országokban különböző fokon jelentkező gazdasági válság eleve fékezi a bevándorlási szándékot. Már csak ezért is óvatosan kell kezelni a szokványos értelemben vett menekültjogot, különösen annak kimondottan politikai hátterét. Aki a bőrét akarja menteni, elsősorban biztonságot keres az üldöztetés elől.

Nem így azon százazrek, akiknél elsősorban a hazai viszonyok serkentenek, ha nem is annyi-

ra kivándorlásra, mint inkább munkavállalásra külföldön. „Az osztrák munkaerőpiacon a 2008. évben 854.752 fő külföldi, azaz EU és EWR, valamint harmadik országbeli állampolgárt regisztráltak. Ez a 2007. évi adatokhoz képest 3,5%-os növekedést mutat (+ 28.739 fő).” – olvasható a Bécsi Napló 2009/6. számában. A hozzáférhető legújabb adatok szerint (Statistik Austria) 2010. január 1-én összesen 895.144-re emelkedett az Ausztriában tartózkodó külföldiek száma. Egy éven belül az eltérés 40.392, ami 4,5%-os többletet jelent. Ez látszólag elmentmond a fentebbi állításnak, éppen ezért magyarázatra szorul. Nem árt tudni ugyanis, hogy 2010 első felében 4000 kérvényezővel jelentősen csökkent azoknak a száma, akik politikai okokból kívánnak Ausztriában maradni. Részben gazdasági okokkal magyarázhatók a külföldi munkavállalók tartózkodási szándékai, ugyanis letelepülés, honosítás csak töredékük-nél jön számításba.

Ha abból indulunk ki, hogy a külföldi munkavállalók tömegei az idegenforgalomban, építőiparban, ill. szolgáltató ágazatokban és a mezőgazdaságban helyezkednek el, egyrészt a határmenti övezetekben havi-, heti, sőt, napi ingázóként keresik meg kenyérüket, érthető, hogy ausztriai tartózkodásuk is nagyban átme-

neti jellegű. Közéjük sorolható a 138.225 német, 37.377 lengyel, 35.962 román és 23.540 magyar, 19.262 szlovák, 15.056 olasz, 9.172 cseh. Százszázezer fölött van a szerbek és montenegróiak valamint a törökök száma, akik viszont nem sorolhatók az említett kategóriákba. A magyaroknál a korábbi adatokhoz képest (2008-ban 21.386, 2007-tel szemben + 18,5%-kal több) 2.154 személlyel újabb 9,15%-os emelkedés állapítható meg. A számadatok mindenesetre nagyfokú mozgásra utalnak, ami – más példát említve – abban nyilvánul meg, hogy a lengyelek tömegesen hagyják el Angliát az ott előállt munkanélküliség miatt.

Természetesen a határok nyitottsága is nagyban hozzájárul a vándorlás fokozásához, ami viszont egyáltalán nem hat serkentően a letelepedésekre. Ez nagyban megmutatkozik a honosítások számának alakulásában. Igaz, nem kizárólag a magyarokra vonatkozik, mégsem árt rögzíteni, milyen mértékben tükrözi Magyarország belépése az Európai Unióba (2004) az osztrák állampolgárság felvételét: 1990-2009 között 409 volt a legmagasabb szám, ami 2004-ig 177-re mérséklődött, de azóta is jelentősen csökkent. Az utolsó három évben száz alá esett az osztrák honosságot nyert magyar állampolgárok száma: 2007 : 75, 2008 : 56, 2009 : 72.

Pioneer Woman

VAN-E AZ AUSZTRIAI MAGYAROKNAK JÖVŐJE?

Folytatás az 1. oldalról

Válaszul nem maradt más, mint hasonló szenvédeleyességgel mondtam neki: tudjuk, hogy az emberi élet véges, s előbb-utóbb meghalunk. Ha viszont ebből indulunk ki, ez számunkra a mérvadó, akkor aligha érdemes küzdeni, hanem a legjobb, ha minél előbb véget vetünk életünknek. Az illető soha többet nem hozakodott elő ezzel a végeredményben abszurd vélekedéssel.

Van-e tehát az ausztriai magyaroknak jövője?

Nem okvetlen ildomos ennek a kérdésnek feszegatése, miután alkatunkra, beállítottságunkra nézve amúgy is hajlamosak vagyunk az értelmetlenség előtérbe helyezésére. Lehet, hogy bárki magasabb erkölcsi megfontolásból mégis cselekszik, vállalja a céltalan küzdelmet, de nagyon fékező és fárasztó, amikor nem hittel, bizakodóan, ereje teljében cselekszik valaki, hanem magasabb szempontokat emlegetve emeli tekintetét az égre, különben minden további lépestől elriassza a valóság.

Nyilvánvalóan helytálló, sőt, szükséges lenne ehelyütt lehetőleg pontos adatok felsorakoztatásával mérlegelni, de attól kell tartanunk, hogy a hívós mérlegelés sem kecséget biztató eredménnyel. Igen, mert mit is lehet tenni a természet törvénye ellen? Semmit, ill. tulajdonképpen azt, amit kezdettől fogva vállal és cselekszik az ember: ha szükséges, akár a természet törvényei ellenében is megalkotja, felépíti világát. A víz-özönnel kezdődően természeti katasztrófák hány-szor érintették létében az emberiséget? És mégis túlélte valamennyit, sőt, manapság egyre-másra úgy tűnik, hogy túlkapásaival egyenesen a természet ellen tör, ezért nem ártana összhangba hozni

az emberi hajlamokat a természet törvényeivel.

Kisebbségi életünk mindazonáltal a felvetett arányokban is mérlegelhető: igenis, saját létünk, fennmaradásunk biztosítása érdekében szükséges az ellenállás, ellenszegülés. Természetesen nem az adottságok kiküszöbölésével, hanem azok hasznosításával. Amikor nem csupán a többségi nép politikáját, de önmagunkat is sikerül meggyőznünk arról, hogy saját érdekünkben az egész többségi társadalommal és politikájával összhangban vállaljuk magyar létünket és meggyőződésével cselekszünk, mert tudjuk, magyarságunk megőrzésének nem csak értelm van, hanem szükségszerű is.

Amennyiben mindazok, akik vállalkoztak és vállalkoznak ausztriai magyar létünk alakítására, és egyetértésre jutottak ennek az alapvető kérdésnek tisztázásában, akkor elképzelhetetlen, hogy a kisebbség egyes tagjai sikeresen ellenszegülnek létérdekeinknek, miközben a többiek egészen természetesen élnek és alakítják a társadalmi sokszínűségben mindennapi szinten és távlatokban is magyarságukat.

Nem térhetünk ki a folyamatos kihívások elől – ez is az élet rendje – tehát tisztánlátással, megfontoltan, mérlegeléssel a valóságos adottságokkal számolva kell építkeznünk. Vállalva a nehézségeket, a visszavetést, hiszen egyfajta hippokratészi eskü is kötelez arra, hogy orvosoljuk a bajokat, mert csak így juthatunk tovább. Az ausztriai magyaroknak van jövője: ez az élet parancsa, ezért természetes is. De ezt akar-ni is kell és következetesen, összehangoltan cselekedni érdekében.

DEÁK ERNŐ

A szlovákiai magyarok az önfeladás útján?

Folytatás az 1. oldalról

szavaztak, mint az MKP-ra. Az arány 109 ezer (4,33 %) a 205 ezerhez (8,12 %) a Most-Híd javára. Még a legkompaktabb magyar körzetekben is a Most-Híd több szavazatot kapott. Komárom körzetében ugyancsak 3 százalék volt a különbség, de Duna-szerdahely körzetében 18 százalékkal szavaztak többen a Most-Hídra. Egyedül a Párkány körüli kis-körzetben kapott 7 százalékkal több szavazatot az MKP. Ez az eredmény azt jelenti, hogy a szlovákiai magyarok többsége nem igényli a kisebbségi jogok következetes védelmét és ezzel egyúttal lemond a nemzeti identitásának megtartásához szükséges eszközök jelentős részéről. Tartásában megroppant a felvidéki magyarság. A győzteseknél persze egyelőre bizakodás uralkodik. A Most-Híd tagja lett a kormánykoalíciónak. Bizonyos pozíciókat is betölthetnek a párt képviselői egyes nemzetiségi szempontból jelentősnek számító hivatalokban, de már elkezdődött az alkudozás a szlovák pártok részéről, hogy mit igen és mit nem a kisebbségi jogok terén. Egyelőre kialakulóban van a kormány politikája, nem látni pontosan a körvonalait, de azt már közölték, hogy a kisebbségek jogállásáról szóló törvényt nem hajlandók bevenni a kormányprogramba.

Nos, az európai tapasztalat azt mutatja, hogy az őshonos kisebbségek önazonosságának megőrzése csak igen következetes, kisebbségi jogokkal körülbástyázott, öntudatú megőrzött kisebbség esetében lehet csak sikerés. Lásd a dél-tiroli német nyelvű osztrák kisebbség, vagy a spanyolországi baszkok, vagy a finnországi svédek példáját. Ezen a téren a szigorú következetesség igen fontos. Ezt vallotta a dél-tiroli néppárt nemrég elhunyt vezetője, Silvius Magnano is, aki kijelentette, hogy a kétnyelvűségben annyira következetesnek kell lenni, hogy nemzetiségi területeken még a WC-t is kétnyelvűen kell megjelölni.

Hol van ettől a szlovákiai magyarság? Ha az imént említett feltételek nincsenek meg, és ehhez még kisebbségellenes társadalmi közeg is járul, akkor a „kis lépések” politikájának ellenére is halálra van ítélve a kisebbség. A 2010-es választás után nehezen képzelhető el, hogy a szlovákiai magyarok döntő többsége a jövőben újra a kisebbségi jogokért következetesen kiálló pártra szavazna, hívják azt MKP-nak vagy valami másnak. Ezért félok, hogy két-három évtized múlva a szlovákiai magyarság is csak saját nyelv nélküli, emlékekben élő kisebbség lesz. Ezért pedig legkevesbé az MKP-t vagy Csáky Pált, illetve Duray

A KETTŐS ÁLLAMPOLGÁRSÁG KÉRDÉSE AUSZTRIÁBAN

Az 1985. évi osztrák állampolgársági törvény nem engedi meg a kettős állampolgárságot. Aki tehát minden előzetes felvilágosítás nélkül vagy ellenére kérvényezi a magyar állampolgárságot, annak elnyerésével egyidejűleg elveszíti osztrák állampolgárságát. Mint mindenütt, természetesen itt is vannak kivételek. A 2005. évi idevágó törvényt módosítás úgy rendelkezik, hogy adott esetben a magyar állampolgárság kérvényezése előtt engedélyt kell kérni az osztrák állampolgárság megtartásához. Ez csak kivételes esetekben lehetséges, nevezetesen, ha ahhoz osztrák állami érdekek kötődnek: tudományos, gazdasági, művészi, vagy sport csúcsteljesítmények. Kiskorúaknál az esetben lehetséges, ha azt a gyermek javát szolgálja. További kivételt képeznek a származásuknál fogva született osztrákok, s magán- ill. családi életükre nézve fontos ok áll fenn az osztrák állampolgárság megőrzésére.

Mint ismeretes, állampolgársági ügyekben nem a tartományok illetékesek, Bécsben a városi, ill. tartományi magisztrátus 35. részlegéhez lehet fordulni felvilágosításért, kell kérvényezni az osztrák állampolgárság megőrzését:

Amt der Wiener Landesregierung, Magistratsabteilung 35, Einwanderung, Staatsbürgerschaft, Standesamt, Zuständige Sachbearbeiterin: Frau ROHM, Dresdner Straße 93, A – 1200 Wien, 80-ref@ma35.wien.gv.at, Tel.-Nr.: 0043 1 4000 35111, FAX-Adresse: 0043 1 4000 99 35110, http://www.wien.gv.at/verwaltung/personenwesen/

A kérvényezés mintalevele:

Name: Geburtsdatum: Adresse: Tel.-Nr.: E-Mail:

An das Amt der Wiener Landesregierung, Magistratsabteilung 35

In Ergänzung meines Ansuchens um Bewilligung der Beibehaltung der österreichischen Staatsbürgerschaft erkläre ich:

1. Ich besitze neben der österreichischen Staatsbürgerschaft keine weitere / noch folgende Staatsangehörigkeit[en] (automatisch kraft Gesetzes, z.B. durch Geburt):

2. Ich hatte innerhalb der letzten 20 Jahre (bzw. seit Vollendung des 14. Lebensjahres) folgende Wohnadressen: Bitte vermerken Sie bei Meldungen in Österreich und Deutschland die genauen Anschriften (PLZ + Ort). (von-bis)

1. Ich habe bisher keine fremde Staatsangehörigkeit durch Antrag, Erklärung oder ausdrückliche Zustimmung erworben.

2. Ich habe keine gerichtliche Verurteilung erlitten.

3. Gegen mich ist weder bei einem inländischen noch bei einem ausländischen Gericht ein Strafverfahren anhängig.

4. Ich stehe nicht mit fremden Staaten in solchen Beziehungen, dass die Beibehaltung der österreichischen Staatsbürgerschaft die Interessen der Republik Österreich schädigen würden.

5. Mir ist bekannt, dass die Bewilligung der Beibehaltung der Staatsbürgerschaft nur vor dem Erwerb der fremden Staatsangehörigkeit erfolgen kann, sodass ich damit zuwarten muss, bis über mein Ansuchen mit schriftlichem Bescheid der Wiener Landesregierung entschieden worden ist. **Ohne vorheriger Bewilligung der Beibehaltung der Staatsbürgerschaft und Übernahme des schriftlichen Beibehaltungsbescheides würde der Verlust der österreichischen Staatsbürgerschaft gleichzeitig kraft Gesetzes gemäß § 27 Abs. 1 StbG eintreten.**

6. Ich bin über den anlässlich der Einbürgerung in den USA abzulegenden Treueeid, mit dem ich u.a. meinen Beziehungen zu meinem Heimatstaat abzuschwören haben werde, informiert und dass ich selbst zu verantworten habe, dies mit meinem Beibehaltungsansuchen in Einklang zu bringen, sowie allenfalls gegenüber den US-Behörden zu vertreten. (falls nicht der Erwerb der amerikanischen Staatsangehörigkeit angestrebt wird: bitte streichen)

7. Ich bin damit einverstanden, dass eine Kontaktaufnahme seitens der Magistratsabteilung 35 auch über meine angegebene E-Mail-Adresse erfolgen kann.

8. Ich bin damit einverstanden, dass die Magistratsabteilung 35 meine E-Mail-Adresse der für mich örtlich zuständigen österreichischen Vertretungsbehörde (Konsularabteilung) bekannt gibt, sofern dies im Rahmen des Staatsbürgerschaftsverfahrens, z.B. für eine schneller Kontaktaufnahme, hilfreich sein könnte.

9. Ich werde alle Änderungen in meinen persönlichen Verhältnissen (z.B. Namensänderung infolge Eheschließung, Wohnsitzwechsel, ...) unverzüglich melden. (Unterschrift)

Miklóst kell okolni és nem is a FIDESZ-t és Orbán Viktort, hanem azt a hazai és nemzetközi sajtót és politikusi hozzáállást, amely a magyarságtól megtagadja a legitim jogot önazonosságának megőrzésére. A magyar kisebbség pedig immár nem képes vagy hajlandó a védekezésre. Amin nem is lehet csodálkozni, mivel a vezetői minduntalan meghátrálásra kényszerültek, amikor az öngazgatás bármely formájának pusztá felelőgetése esetén is azonnal megbélyegezték valamint szélsőséges nacionalista, irredenta és még ki tudja milyen –ista jelzőkkel illették őket. Ilyenkor a szlovák politika és civil társadalom szorosan összezárt egységes magyarelles frontba. Talán hihetetlen, de ez többször megismétlődött még az MKP kormánytagsága idején is. Akik ezt közelről látták és saját bőrükön tapasztalták a

hatását, azok tudják, hogy nem az MKP vezetőin múltott a kisebbségi jogok hatékonyabb kodifikálásának a kérdése.

Utalhatnánk Trianonra, ahol a nagyhatalmak hibás döntései folytán a magyar lakosság tömegeit kényszerítették idegen országok fennhatósága alá. Napjainkban pedig, amikor új rendszerben (EU), az adott feltételek tiszteletben tartása mellett igyekszik a magyarországi kormányzat megmenteni a még meglévő nemzettársainak az identitását, akkor ismét összezárnak a trianoni erők és indoktalanul megbélyegzik a magyar kormányzatot és a magyarokat. Tudom, most sokan azt mondják a trianonozás elcsépeelt dolog. Lehet, de tény, hogy Trianon szelleme tovább él és tovább sújtja a magyarságot.

VARGA SÁNDOR

A Csemadok Országos Elnökségének Nyilatkozata

(Felvidék Ma) A Csemadok Országos Tanácsának Elnöksége reményének ad hangot, hogy Szlovákiában véget érhet a populista, kisebbség-ellenes politika, és az új kormány létrehozását előrevetítő nyilatkozat megfogalmazói végre újra az európai értékek mentén, az egyenjogúság és egyenrangúság elveinek alapján tekintenek majd az ország minden polgárára. A Csemadok Országos Tanácsának Elnöksége az elkövetkező időszakban is következetesen felvállalja a Szlovákiában élő magyarok érdekvédelmét, kultúrájának fejlesztését, az anyanyelv-iskoláinkkal való együttműködést, és támogat minden olyan kezdeményezést, mely európai módon segíti elő az országban élő többségi nemzett és az itt élő nemzeti kisebbségek együttélését.

Támogatja a meghatározó szlovákiai kisebbségek 2010. március 22-23-án, Ipolyenyén el fogadott nyilatkozatát, mely anyanyelvük, kultúrájuk intézményi hátterének kiépítését, anyanyelv-iskoláik megerősítését kéri, és ennek kapcsán mielőbbi egyeztető tárgyalások megkezdését javasolja az összes Szlovákiában élő nemzeti kisebbség képviselőjével és a felálló új kormány illetékes szerveivel.

A Csemadok Országos Tanácsának Elnöksége szeretné, ha az új szlovák kormány programjába belekerülne egy átfogó kisebbségi törvény

elfogadásáról szóló nyilatkozat, mely végre európai módon rendezhetné az itt élő összes kisebbség jogállását, kultúrájának támogatási rendszerét, valamint fejlődésének feltételeit az európai kisebbségi normáknak megfelelően. Ennek elfogadására Szlovákia már ígéretet tett az Európai Uniónak. Ezzel kapcsolatban kéri az új kormányt, hogy hozzon létre egy állandó fórumot, mely az érintett kisebbségek bevonásával előkészítené a kisebbségi törvényt, a kisebbségi kultúrák finanszírozásáról szóló törvényt, valamint a kisebbségi nyelvhasználati törvény módosítását az EBESZ kisebbségi főbiztosának ajánlásai alapján. Az előző évek rossz gyakorlatához hasonlóan ne hozzanak, ne készítsenek elő törvényeket rólunk, nélkülünk. A Csemadok Országos Tanácsának Elnöksége szeretné, ha a Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség, mint Közép-Európa legnagyobb kulturális szervezete, valamint az itt élő nemzeti kisebbségek kiemelt szervezetei, társadalmi súlyuknak megfelelően külön törvényben rögzített állami támogatást kapnának működésük folyamatos biztosítására, hiszen munkájuk során számos olyan állami feladatot is ellátnak az ifjúsáspolitikai és a kisebbségek társadalmi beilleszkedése során, amit saját erőből képtelenek a XXI. század elvárásainak megfelelő szinten finanszírozni.

Kis MÁÉRT emlékülés

(Új Magyar Képes Újság • 2010-06-08) A trianoni békeszerződés 90-ik évfordulója alkalmából tartott emlékülésen a kis MÁÉRT a következő nyilatkozatot fogadta el:

Európa kulturális fővárosában - Pécsen, 2010. június 3-án, a trianoni békeszerződés aláírásának 90-ik évfordulója alkalmával, emlékülést tartott a Határon Túli Magyar Szervezetek Fóruma, amelyen kinyilvánították:

A trianoni „békeszerződést” s annak következményeit mi, a Magyarország határain túlra került magyar közösségek legitim képviselői 90 év után is a háború győztese által ránk kényszerített, igazságtalan, ugyanakkor történelmi ténynek tekintjük. A nemzeti önrendelkezés általánosan elfogadott (wilsoni) elveit mindenki érvényesíthette, csak a magyarok nem élhettek azokkal.

Büszkeséggel valljuk, hogy a magyar közösségeket az elmúlt 90 év és annak sorscapásai a magyar nemzethez való tartozásban, magyarságtudatában nem törték meg.

Szülőföldünkön, az egyetemes magyar nemzet részeként, egyenrangú polgárként akarunk

élni, megőrizve nemzeti identitásunkat.

Visszautasítunk minden elnyomásra, beolvasztásra, kizsorításra és másodrendű helyzetbe való taszításra irányuló kísérletet.

Elemi érdekünk a magyar nemzet felemelkedése. Az ezt célzó erőfeszítések cselekvő résztvevői és hasznélvezői kívánunk lenni.

Továbbra is kölcsönösen támogatjuk egymást az Európában elfogadott, közösségi autonómiák különböző formáinak létrehozásában.

A nyilatkozatot az alábbi szervezetek képviselői látták el kézjegyükkel:

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség nevében Márton Árpád parlamenti képviselő, a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közösségének elnöke, Jakab Sándor, a Magyar Koalíció Pártjának elnökhelyettese, Berényi József, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke, Kovács Miklós, a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke, Pásztor István, a Vajdasági Magyar Demokrata Párt elnöke, Ágoston András, és a Nyugat-Európai Országos Magyar Szervezetek Szövetségének elnöke, Deák Ernő

A szolidaritás ideje

A szegénység elleni küzdelem nemzetközi évében nem véletlenül lett ez a jelmondata az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem által szervezett idei Akadémiai Napoknak. A május 9-e és 15-e között Nyíregyháza-Sóstófürdőn tartott tanácskozáson a szolidaritás gondolata megjelent mint bibliai tanítás, pszichológiai téma vagy akár gazdasági illetve politikai kategória is. Valamennyi előadás azt az alaptézist igazolta, hogy a szolidaritás gyökere az emberszeretetben van. Az észrevenni-megérteni-cselekedni hármasa pedig a társadalom minden szintjén képes eredményes lenni. A mintegy másfél száz résztvevő számára – látva a gyakorlati példákat – az is kiderült, hogy egy drogterápiás szolgálat, szociális iroda vagy dajkaprojekt működtetése sem valósítható meg a szolidaritás felvállalása nélkül.

Az Akadémiai Napok gazdag és változatos programja Sebestyén Márta Kossuth-díjas előadóművész és barátai hangversenyével indult. Ezt megelőzően a város polgármestere és a Megyei Közgyűlés elnöke is köszöntötte a tanácskozást. Majd következtek a „munkanapok”, amelyeken a fentebb már említett szempontokból világítottak rá az előadók a vezérmotívumra. Pl. sors, próbatétel, szolidaritás a Bibliában, a pszichológiában, verseny és szolidaritás a gazdaságban, előítélet, intolerancia és kontraszolidaritás a társadalomban, illetve határok nélküli szolidaritás a kisebbségi helyzetben élő magyarok között.

A hagyományokhoz híven minden napot áhitattal kezdtek a résztvevők, azonosulva azzal a kezdetektől érvényes alapelvvel, hogy a református, katolikus, unitárius, evangélikus, görög-katolikus és zsidó igehirdetésnek, egyházi tanításnak a Napokon egyaránt helye van. Ugyancsak hagyományosan az estéket kultúrműsor töltötte ki. Tapsolhattunk a nyíregyházi Cantemus Kórus jóhangú fiataljainak és karnagyuk-

nak, Kovács László Attilának, Berecz András mesemondónak és Pregitzer Fruzsina színművésznőnek, s tánclathattunk a Pántlikás együttes zenéjére. Tekintettel Kárpátalja közelségére egésznapos kirándulások során a munkácsi várba és a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolára látogattunk el. Megismerve a Főiskola létrejöttének történetét az összefogás és a szolidaritás kézzel fogható bizonyítékát láthattuk az intézményben. És hallhattuk vezetőitől, hogy erre a továbbiakban is nagy szükségük lesz. Bízunk is benne, hogy egy-egy könyvadománnyal, ösztöndíjjal, vendégtanár-szponzorálással sokan érzik majd, hogy a kárpátaljai egyetlen magyar főiskola számára most jött el a szolidaritás ideje. Az utolsó munkanapon kerekasztal-beszélgetésen számolt be az erdélyi, kárpátaljai, vajdasági és felvidéki magyarok egy-egy képviselője arról, mit adott meg a rendszerváltás, illetve mit nem sikerült azóta sem elérnie a kisebbségben élő magyarságnak. A beszélgetést Bárdi Nándor történész vezette fel a Magyar Tudományos Akadémia e téren végzett kutatása eredményeit ismertetve.

Külön említést érdemel Kuti József szomoródi lelkes előadása, amely utolsóként hangzott el, és feltette a koronát az egész heti tanácskozásra. Köszönet illeti Laborczy Géza nyíregyházi evangélikus lelkészt, aki a házigazda nem könnyű szerepére vállalkozott. Bár az idei Akadémiai Napok rendezvénysorozata azzal a szomorú hírrrel kezdődött, hogy az utóbbi egy évben az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem három aktív tagját veszítette el Miklósi-Vári Katinka svájci unitárius lelkész, dr. Frenkl Róbert, a Magyar Evangélikus Egyház országos felügyelője és Tonk István, erdélyi egyházkerületi főgondnok személyében, bízunk benne, hogy az eltávozottak helyére újak lépnek, akik tovább viszik az alapítók eszméit. Tehát jövőre ismét találkozunk.

NAGY ILDIKÓ

AHEA-konferencia Szegeden

Nem is lehetett volna stílusosabban indítani az ideit, 35. AHEA (American Hungarian Educators Association) konferenciát, mint a paprika történetéről szóló előadással. Ugyanis idén a magyar pirospaprika városában, Szegeden került megrendezésre a találkozó.

A Tisza-parti város esős idővel fogadta a több száz résztvevőt, a folyó is áradt, naponta aggodalommal figyeltük az emelkedő vízszintet. A konferenciának a Szegedi Akadémiai Bizottság műemlék székháza adott otthont, a volt Hungária szálló épülete, ahol egykoron Mikszáth Kálmán lakott és Gárdonyi Géza párbajozott. A belső kertben, kissé eldugva áll Albert Einstein figyelemre méltó kerékpáros szobra.

A konferencián közel száz előadás hangzott el, és idén a hangsúly a magyar-magyar kapcsolatokon volt. Az amerikai magyarok, az anyaországbeliek, és a Kárpát-medencében élők problémáira koncentráltak az előadások, a szekciók felölték a történelem, a nyelv, a tudomány és a művészetek témaköreit. Évről-évre kreatívabbak az előadók, volt aki dokumentumfilmjéből mutatott be klippeket, mások művészi alkotásaikat demonstrálták. Míg korábban a konferencián elhatárolhatóak voltak az amerikai magyarokat érdeklő témák, ma már egyre több a közös amerikai-magyar kutatás. Anyaországbeli kutatók Amerikában tanítanak, gyakran ott is élnek, és az amerikai magyarok is egyre több időt töltenek az óhazában. A konferencia nyelve, mint mindig, angol és magyar volt, vegyesen.

Idén különösen sok előadást hallhattunk a Kárpát-medence magyarjainak kérdéseiről. Az Amerikában rendezett konferenciákra ritkán jutnak el ilyen nagy számban a szomszédos országok előadói, akik sokféleképpen közelítik meg a magyar politikát, a történelem vagy éppen a nyelv problémáit. Másképp vetődnek fel a kérdések Ausztriában, és megint más a megközelítés Kárpátalján. Az előadások utáni kérdések alkalmat nyújtottak az eszmecserekre; a vélemények sokszor különböztek, és a beszélgetések késő este is folytatódtak, gyakran szegedi halászlé mellett.

Dunántúli kisleányból Skóciai Szent Margit?

A magyar turistának földbe gyökerezik a lába Edinburghban, Skócia fővárosában: drámai és romantikus várában egy kis kápolnára bukkan. A gondos tájékoztató tábla szerint a kápolna Margit királynőjük emlékére épült 1095-ben. Margit Mecseknádasdon született, közli a tábla. Mintha a világ legtermészetesebb dolga lenne, hogy angol vagy skót királynők Mecseknádasdon születtek volna.

A vele kapcsolatos irodalomból az alábbiak tudhatók meg:

Az első ezredforduló körül Edmund angol királyfi fiútestvérével az akkori angol-dán háborús viszályok elől menekült s Szent Istvántól kért menedékgót. Szerettek Magyarországon élni. Edmund István király rokonságából vette feleségül Ágotát. István birtokot is adományozott nekik a mai Baranya megyében, a Mecsekben. A Nádasd melletti Réka várában laktak. Ma csak romjai vannak ennek a várnak. 1047-ben itt született lányuk, Margit, akinek tehát édesanyja magyar volt. Így biztosan megtanult magyarul. Életrajzírója szerint latinul is tudott. Két testvére is született. Mikor Margit 10 éves volt, 1057-ben követség érkezett Magyarországra, hogy Edmundot visszahívja Angliába a trónra. Ő családijával együtt visszatért Angliába. Hódító Vilmos miatt azonban újra menekülni kényszerültek, ez alkalommal Anglia örökös ellenségéhez, Skóciába. Ott III. (Véres) Malcolm uralkodott. Ő védelembe vette a családot, Margitot pedig feleségül vette és még az évben Skócia királynéjává koronáztatta. Egyik krónika szerint: “Margit mindvégig döntő befolyást gyakorolt férjére, aki az asszony hatására kivetkezett vad szokásaiból.” A király egész környezete megváltozott Margit körül...Előtte többé durva szót ki nem ejtettek. Skócia népe hálás szeretettel tisztelte Margit királynét, aki

Pigniczky Réka dokumentumfilmjét, az „Inkubátor”-t mutatták be az esti programban. Sokan Magyarországon először érzékelhették, hogy mennyire ellentmondásos hatásoknak voltak kitéve azok az Amerikában született, Kaliforniában felnőtt fiatalok, akik ragaszkodtak a magyar nyelvhez és közösséghez.

Mint mindig, most is több generáció képviseltette magát a rendezvényen. A második világháború után, és az 1956-ban emigráltak mellett ott voltak azok is, akik a 70-es és 80-as években kerültek Amerikába. Örvedetes, hogy egyre több az olyan résztvevő, aki már a szabad Magyarországról költözött az Újvilágba. Más a hozzáállás, másképpen látják és tapasztalják a politikát, a történelmet. Más kérdések foglalkoztatják őket, új írók, új művészek és új témák kerülnek így minden évben a konferencia programjába.

Az amerikai magyarok érdeklődése az anyaország iránt mindig is erős volt. Ezt ma már a hazaiak is értékelik, és a konferencia kiváló lehetőséget nyújtott egyfajta egymásra találásra, sokszor egymásra csodálkozásra. Az előadások és beszélgetések során számos korábbi mítosz, félreértés és előítélet tisztázódott, és az AHEA-konferencia egyre inkább az összekötő híd szerepét is betölti az amerikai és a Kárpát-medencei magyarok között.

A záróbanketten Basa M. Enikő ünnepeltük. Megtisztelő elismerést kapott, amelyet hosszú évek áldozatos munkájával érdemelt ki. Elévülhetetlenek az ő érdemei az AHEA szervezetnek létrehozásában. A konferencia amerikai szervező bizottsága és a helyi vendéglátók, a Szegedi Egyetem is köszönetet érdemelnek. Nagyszerű munkát végeztek.

A következő, 36-ik AHEA-Konferencia, 2011 április 14-17 között Cleveland-ban, a John Carroll Egyetemen kerül megrendezésre. Az ahea.net weblapon lehet több információt találni a rendezvényről, a szervezők várják az előadók jelentkezését.

LÁZÁR GYÖRGY

templomokat és kolostorokat építtetett és minden szegényen és nyomorúságos szenvedőn segített. Gyermekei közül Dávid nevezetes, aki apját követte a trónon és édesanyja jóságát örökölte s akit utóbb a szentek közé iktatott az egyház. A skótok Dávidot hazájuk védőszentjéül tisztelik. Így Skóciában félmagyar lány lett királyné. Férje halála után rövidesen ő is meghalt 1093-ban. 1251-ben szentté avatták.

Kápolnáját az edinburghi várban ma is isztentiszteletekre és keresztelőkire használják. A kívül egyszerű, de belül nagyon szép kis kápolna Skócia legrégibb épülete, 915 éves.

A reformáció viharos időket hozott Skóciába. Margit tisztelői az ő és férje földi maradványait a katolikus Spanyolországba menekítették, ahol ma Escorialban, Margit tiszteletére emelt kápolnában nyugszanak.

Kedves kis szobor ábrázolja Margitot a Rosslyn kápolnában. A 15. századbeli kápolna a városon kívül van, egyórás autóbussz úttal elérhető. Elhanyagolt, rég tatarozásra szoruló kápolna volt ez 2003-ig. Akkor jelent meg Dan Brown könyve a Da Vinci Kód, amelyben a cselekmény egy része ebben a kápolnában zajlik le. Azóta népvándorlás indult be, elég magas belépőjeggyel, a pénz ömlik be, irodát is nyitottak és megindult a tatarozás. Mit tesz egy fantáziaregény!

Befejezésül némi büszkeség tölthet el bennünket. 1030 körüli időkről van szó, a magyarok bejövetele nem rég történt. István királyunk ilyen rövid idő alatt mégis olyan európai tekintélyt szerzett magának és új országának, hogy nála kért menedéket két angol királyfi. Margit latinul tanult s olyan nevelést kapott, amin keresztül megszeliidítette a skóciai vadember királyt.

DR. BORKA LÁSZLÓ, Oslo

HU-RA
magyar nyelvű hálórádió
www.hungaronetvoice.eu

Bécsi Napló
Lapzárta
minden páratlan hónap 15-én

Szerbia vulkánkitöréssel került közelebb Európához, de nem Európa Szerbiához

(2010. július 6.) A Vajdaság, de mondhatni egész Szerbia számára az elmúlt két hónap legjelesebb, s egyben legnagyobb erőfeszítést kívánó eseménye a június 6-i nemzeti tanács-választások voltak. A nemzeti tanácsok (NT) szervezetének legfontosabb feladata a kisebbségi jogok védelme és előmozdítása, elsősorban az oktatás, a művelődés, a tájékoztatás, valamint a hivatalos nyelv és írásmód használata terén. Hogy valaki részt vehessen a voksolásokon, fel kellett iratkoznia a választói névjegyzékre. Ennek 436 336 szerbiai állampolgár tett eleget. Így nyílt lehetőség a magyar, az albán, az askáli, a bosnyák, a görög, egyiptomi, német, roma, román, ruszin, szlovák, ukrán, cseh és bunyevác kisebbségek közösségei nemzeti tanácsának megválasztására. A közvetlen választásokat a központi választási bizottság szervezte meg – számos alkalommal vétve a szabályok ellen, mint arra a bunyevác és magyar közösség képviselői felhívták a figyelmet. Nem tudott minden választásra jogosult személy az urnák elé járulni, mert nem tüntették fel nevüket a voksolási lajstromon; Szabadkán pedig három helyen késve nyitottak a szavazófülkék.

A Magyar Nemzeti Tanács ettől függetlenül megszületett és június 30-án Szabadkán, a városháza dísztermében megtartotta alakuló ülését. A 35 fős intézménybe öt magyar kisebbségi tömörülés juttatott képviselőket. A választók kicsivel több mint fele által választott MNT soraiba a Magyar Összefogás listájáról 28, a Vajdasági magyar-ként Európába nevet viselő, alapvetően a Tadity államfő vezette Demokrata Pártból 4, a Magyar Remény Mozgalom, Magyar Liga, illetve Kézfogás a Magyarsáért – Bunyik Zoltán és Rácz Szabó László listáról pedig 1-1 személy jutott be. Tehát a Vajdasági Magyar Szövetség (a legtekintélyesebb délvidéki magyar párt) 76,84%-os többséget szerzett (az első alkalommal közvetlen módon választott) nemzeti tanácsban. Huszonnyolc delegáltjuk között fele-fele részben találunk civil szakmával bírókat (egyházi képviselők, újságírók, tanáremberek) és a VMSZ politikusait. Igaz, nem kevés találgatásra adott okot Sebestyén Imrének, a Magyar Szó napilap volt főszerkesztő-helyettesének pár nappal a választások utáni visszalépése. Sebestyén tagadta, hogy képviselői helye átadásával a hivatalos politikus felé tett volna gesztust. Tény, hogy nem sokkal később a Sebestyén Imre által alapított Vajdaság Ma magyar hírportál (egyetlen magyar nyelvű oldal a Vajdaságban), anyagi okokra hivatkozva felfüggesztette működését.

Az MNT alakuló ülésén a jelenlevő harminchárom tagból harmincegy személy igenlő szavazatának köszönhetően az MNT új elnökének ifj. dr. Korhecz Tamást választották (az igen vitatott személyiségű Józsa Lászlót váltva). Az ülést megtűszelte jelenlétével Varga Imre, a Magyar Köztársaság szerbiai nagykövete és Korsós Tamás főkonzul.

Értelmiségiekből és politikusokból verbuválódott ellenzék szerint azonban a Magyar Nemzeti Tanács illegitim szerveződés. Érvük, hogy csupán a vajdasági magyarok egynegyede volt hajlandó voksolni, tehát az MNT hatásköre is csak közel 60 ezer emberre terjedhet ki. – Ám világos: mind a választói névjegyzék, mind pedig a választói helyiségek az egész kisebbség számára nyitva álltak,

tehát elvileg bármely elegendő aláírást összegyűjtő politikai formációból győztes válhatott volna.

Vajdaság magyar ajkú polgárai (275-280 ezer emberről beszélhetünk) érdeklődéssel várták a Magyarországon felvetett kettős állampolgárság intézményének megszületését. Az ígéretek szerint jövő év január elsejétől könnyített hivatalos úton, három hónap alatt lehet honosított magyarrá – a magyar. A szerb politikusok ezúttal jelesen vizsgáztak Európa előtt (s elsősorban a magyar-szerb kapcsolatok megszilárdításában), amikor rábólintottak a Fidesz-KDNP általi javaslatra. Sem a hatalmi koalíciót vezető Demokrata Párt, sem az ellenzék, de a szélsőséges Radikális Párt sem emelte fel szavát a parlamentben (Skupstina). (Egyedül Bojan Pajtić, tartományi kormányfő adott hangot félelmének, hogy a vajdasági magyarok 2011-től nagyobb számban fogják elhagyni a hazájukat uniós munkavállalás végett) Érthető: Szerbia eddig is megadta a szerb állampolgárságot a Bosznia-Hercegovinában, Horvátországban és a széles nagyvilágon szétszóródott „testvéreinek”. Azaz nincs sem jogi, sem erkölcsi alapja, hogy e jogot megvonja a vajdasági magyaroktól.

Máskülönben a szocialista-demokrata kormányvezetőségnek más irányú gondja is akad (amellett, hogy minden nagyobb horderejű döntés előtt megbillen a koalíció egyensúlya).

A július elsejei belga uniós hatalomátvétellel kapcsolatban szó sem esett a Szerbiával történő csatlakozási tárgyalások megkezdéséről (pedig Borisz Tadity államfő hajthatatlan, 2014-re az országot az Unióbá ígérte!). Hollandia továbbra is köti az ebet a karóhoz: a háborús bűnösök kiadását követeli. A háborús bűnösök pedig csak nem akarnak előállni, mi több: Ratko Mladityot, a Boszniai Szerb Köztársaság hadseregének főparancsnokát, a Szerbelleni vérengzések végrehajtóját családja holttá nyilvánította.

A 2003-ban meggyilkolt Zoran Gyíngyity, volt belgrádi polgármester és miniszterelnök merénylői utáni (túláságosan hosszúra húzódó és az igazság kiderítésének ellenlábasai miatt lagymatag) nyomozás újabb két nevet hozott a felszínre. Milos Szimovity és Szeretko Kalinity: mindketten a Szlobodan Milosevity uralma alatti években tevékenykedő zimonyi klán (vörössipkás halálosztag) tagjai voltak. Többek között őket vádolta meg a bíróság a Gyíngyity-perben is. Szimovityot különben felelősség terheli Szlavko Tyuruvija oknyomozó újságíró és laptulajdonos megölésében is. Jogerősen 40 év börtönbüntetést kapott, ám Kalinity elítélése még várat magára, hiszen Horvátországban raboskodik. Június 29-én köttetett meg az a horvát-szerb egyezmény, amelynek segítségével a jövőben a korrupcióval és szervezett bűnözéssel vádolt személyek kiadatása gyorsabban zajlik le. Zoran Gyíngyityben sokan annak a be nem teljesedett szemből jövőnek a jelképét látják, amely a 2000-es hatalomváltás után 2003. március 12-i sorozatlövés után pecsételődött meg, meglehet végérvényesen.

Hogy a mai napig csíráiban léteznek a zimonyihoz hasonló csoportosulások, bizonyíték, hogy az ellenzéki Szerb Haladó Párt elnöke, Tomislav Nikolityot ellen egy merénylettervről kapott információkat a Belügyminisztérium. Nikolity eredetileg a Szerb Radikális Párt alelnö-

ke volt, de a Hágai Törvényszék cellájában csücsülő Vojiszlav Seselj elnökkel való összekülönböződése után szakított a nacionalista szellemiségű tömörüléssel. Nem lepődne meg Szerbia, ha kiderülne, a háborús bűnökkel vádolt Seselj adta ki a parancsot volt küzdótársa eltüntetésére.

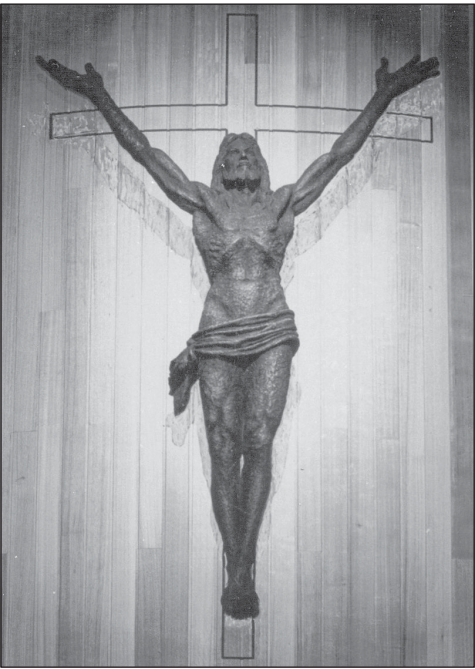
Továbbra is megfeszített erővel dolgozik a Szerbiai Képviselőház (vakációra sem mennek!). Új oktatási törvény születik, Radovan Jelasity viharos hirtelenségű lemondása után) kinevezik a Nemzeti Bank új kormányzóját (és az elektronikus kommunikációról is intézkedéseket fogantositának. A rendőrség a továbbiakban bírósági döntés nélkül ellenőrizheti a polgárok beszélgetéseit. Mondani sem kell, mekkora felhőrdülés követte – nem csak ellenzéki padsorokból – a törvény elfogadását. Szasa Jankovity köztársasági ombudsman szerint a polgárok magánélete sebezhetővé vált, az emberi jogok csorbultak ezáltal.

Május folyamán – 10 év óta először – megbeszéléseket folytatott a Vajdasági Magyar Szövetség és Szerbiai Szocialista Párt elnöke. Miután a Pásztor István vezette VMSZ kiesett a Demokrata Párt kegyéből, a legnagyobb délvidéki párt új pártfogók után nézett. Márton Attila politológus szerint (azt a pártot, melynek elnöksége a mai napig asztalfiókjában tartja Milosevics fényképét, tehát a) szocialistákat a demokraták „mosták tisztára”, s most ennek révén közelít a VMSZ. Kérdés: mennyire fogadja el a Pásztor-vica Dacsics találkozóát a VMSZ szavazótábor?

Hangos nemzetközi visszhang követte a német Westdeutsche Allgemeine Zeitung (WAZ) média-konzern kivonulását Szerbiából. A WAZ jelentős tulajdonjoggal bír az újvidéki Dnevnik és a belgrádi Politika lapoknál. Bodo Hombach, a médiaóriás igazgatója szerint a belgrádi hatalom el lehetetlenítette munkájukat, ezért hagyják el a szerbiai piacot. Lépésüket a Dnevnik újságíróinak tiltakozása követte, akik a vállalat anyagi csődjétől tartva vonultak utcára. A politikai-közületi pörpatvar felől, elbizonyíthatja a külföldi befektetőket.

Egyelőre viszonzatlan az a gesztus is, hogy június 12-től az Európai Unió tagországai, valamint Svájc, Norvégia és Izland állampolgárai útlevél nélkül, érvényes személyi igazolvány birtokában léphetnek Szerbia területére. A könnyítés az izlandi hamufelhőnek köszönhető, hiszen a Görögországban és Törökországban maradt uniós állampolgárok az európai repülőgép-stop ideje alatt, a váratlan eseményre tekintettel, igazolvánnyal közlekedhettek a határokon keresztül, nem lévén útlevélük. Mirko Cvetkovity államfő jónak látta, ha az Eyjafjallajökull csituláival is marad a könnyített határátjárás lehetősége.

Vajdaság polgárait, mint mindig, ez idő tájt is a kulturális események örvendeztették meg leginkább. Május közepén rendezték meg Újvidéken a MagyArt 10 – Magyar kulturális napokat, melyek keretében számos magyarországi előadót láthatott a közönség. A zsinagógában fellépett Sebestyén Márta és a Budapest Klezmer Band; a Szerb Nemzeti Színházban a Honvéd Táncszínház mutatkozott be a Fekete-piros... tánc (Színek és

A győzedelmes Krisztus

párhuzamok a magyar néptáncban) című műsorával; a Múzeumok Éjszakája rendezvény keretében pedig a Modern Művészetek Múzeumában Zsolnay-porcelánokból nyílt kiállítást láthatott a nagydídemű. Ezzel egyidőben mezőgazdasági vásárt is rendeztek Vajdaság fővárosában, melynek idei vendége Magyarország volt. Szerbia leg-rangosabb színházi találkozóját, a Szerija Játékokat immár 55. alkalommal rendezték meg Újvidéken. A délvidéki Színház ez évben is díjakat vihetett haza a kilenc napig tartó rendezvényről, Balázs Áron, a társulat színésze kapta ez évben a Jovan Szerija Popovity íróról elnevezett díjat. Június elején pedig a székváros a film városává vált, hiszen ekkor tartották a Cinema City műsorát. Valaha Újvidéken 12 mozi működött, ma már jóformán egy sem. A filmvetítések erre a keserű tényre hívják fel a figyelmet. Az egy héten át tartó film- és médiafesztiválon, a 3. Cinema Cityn 120 filmet vetítettek (ennek kb. egynegyede bemutató volt), emellett értekezleteket és számos zenei rendezvényt tartottak, majd kiosztották a filmhét fődíját. A szabadtéri mozizás majdnem teljes egészében ingyenesen volt élvezhető. S mikorra az Olvasók kezükbe kapják a jelen számot, Újvidék túl lesz már Közép-Európa egyik legnagyobb könnyűzenei fesztiválján, az Exiten (július 8–11). Ez évben is 250–300 ezer zenerajongót vár Vajdaság fővárosa szerte Európából.

Miközben az újvidéki magyar színjátszás Szerbiában, addig a szabadkai Kosztolányi Dezső Színház a pécsi POSZT színházi seregszemlén diadal-maskodott. A Turbo Paradiso-Gyengéd félelem produkció osztatlan sikert könyvelhetett el mind a zsűritől, mind a közönségtől.

Kell is a kulturális siker a Vajdaságnak, mint éhesnek a kenyérhéj. Az átlagkereset ugyanis még mindig majdnem legalacsonyabb a régióban, 350 euró évente. Ez még az átlagos fogyasztói kosár költségeitől 1.06-szorosa több. Hárommillió szerbiai polgár él ez idő tájt a létminimum (havi 12 ezer dinár, 120 euró) alatti jövedelemből.

Kocsis Árpád, Kishegyes-Újvidék

Oktatási gondok Beszterce-Naszód megyében

(Szabadság • 2010. június 19.) A tanügy-minisztérium utasítására Beszterce-Naszód megyében elvégezték az oktatási intézmények felmérését, összeírását annak érdekében, hogy kiderítsék, mennyi iskola és óvoda működik kis létszámú csoportokkal. Mint kiderült: 59 olyan oktatási intézményt tartanak számon, amelyekben 16-nál kevesebb gyermek alkot egy-egy csoportot. Az intézmények közül 45 általános iskola, a többi óvoda. Bár a magyar oktatási vonal csak egy töredékét teszi ki a veszélyeztetett intézményeknek, nem állíthatjuk, hogy a magyar iskolák, óvodák helyzete túl rózsás lenne: a megyében csak a vicei szórványkollégium tudta megfékezni az egyre apadó gyermeklétszám okozta problémákat, csángó gyermekek betelepítésével. Balázs Dénes tanfelügyelő azonban úgy véli: az igazi veszélyeztető tényező a vegyes házasságok jelentik, mivel ezek gyakorlatilag ellehetetlenítik a magyar oktatás helyzetét. A megye lelkészeinek kimutatása szerint a megkötött házasságok 80 százaléka vegyes.

A felmérésben szereplő 59 intézmény összesen 602 gyermeket lát el. A számadatok szerint két iskolában 4–4 diák tanul, tizenegy iskola működik 5 tanulóval, öt iskolának 6 tanu-

lója van, kettő 7 diákkal működik, egy intézménynek van 8 tanulója, három iskolának 9, ötnek 10, nyolcnak 11, két iskolában 14 diák, nyolcban 15 és hét intézményben 16 diák tanul. Az intézmények csaknem mind vidéken találhatóak, kivételt képez egy hat diákkal működő naszódai iskola, valamint egy besztercei óvoda, ahol 11 kisgyermeket oktatnak. A tanintézetek közül 48 nem rendelkezik egészségügyi engedéllyel, néhányban még vezetékes víz sincs, és 24 intézmény magánházban működik.

Balázs Dénes tanfelügyelő felhívta a figyelmet arra, hogy folyamatosan apad a gyermeklétszám. A megye lelkipásztorai közölték, hogy a megkötött házasságoknak a 80 százaléka vegyes házasság. Ez jelenti a legnagyobb veszélyt a szórványmagyarságra nézve: a vegyes házasságból született gyermekeket csak a legtrikább esetben íratják magyar óvodába, aztán iskolába. És a körforgás nem szűnik meg, hiszen ha egy gyermek, majd fiatal román tagozaton véggez, akkor nagyon nagy valószínűséggel román nemzetiségű házastársat fog választani magának, és a gyermekeivel ugyanez lesz a helyzet. A pedagógusokra hárulna a feladat, hogy meggyőzzék a szülőket: ne írassák román intézménybe a gyermekeiket.

KÖZÖTTÜNK ÉLNEK

Balog Ferenc Artur

A leobersdorfi ARED Parkban, úgy félúton Baden és Wiener Neustadt között az Aumühlwegen van egy nagy csarnok, tele szerszámokkal, alkatrészekkel, gumiabroncsokkal, egy sarokban öreg motorbiciklik sorakoznak, a polcon katonás rendben: számák, autópapírok, kulcsok. A négy autóemelőn a Kossuth Rádió hangja mellett folyik a munka. A főnök és a felesége ízes szegedi tájszólással sorolja a kennivalókat, telefon cseng, ügyfelek jönnek-mennek, magyarok és osztrákok vegyesen. Balog Ferenc Artur birodalmában vagyunk. Ő egyike azon magyaroknak, akik kihasználva a lehetőségeket nyugaton próbálták szerencsét. Húsz év kemény és szorgalmas munkájával jutott el oda, hogy ma, 53 évesen önálló autószerelő műhelyt mondhat magának két alkalmazottal és számtalan elégedett üzletféllel.

Azok után, amit itt látok meg sem kell kérdeznem, ugye nem bánta meg, hogy ezt az utat választotta?

Nem bántam meg. Színesebb lett az életem. Eleinte csak néhány évet akartam Ausztriában dolgozni és a megtakarított pénzből otthon műhelyt nyitni, de időközben itt eresztettem új gyökereket. Azt is be kell vallanom, hogy annak idején azért választottam ezt a szakmát, mert nem akartam a szüleim stresszes életét élni. A kommunizmusban nőtem fel és úgy képzeltem, hogy majd szép nyugodtan eldolgogzatok alkalmazottként egyik szegedi szerezőműhelyben. Ám a sors máshogy hozta.

Azt mondta, hogy a szülei örökös stresszben élték. Miért?

Édesanyám körzeti orvos volt a Szeged melletti Sándorfalván, édesapám orvosműszerészként dolgozott. Négyen voltunk testvérek. Hogy körzeti orvosnak mennyi izgalma és munkája van, nem kell magyaráznom, de azt hiszem, én ma sokkal nagyobb nyomás alatt élek. A ügyfelek igényeit időre és messzemenően ki kell elégíteni, az alkalmazottak várják a fizetésüket, betegség, szabadság szóba sem jöhet. Hogy talpon maradjunk éjjel-nappal dolgozunk a feleségemmel.

Miért lett éppen autószerelő?

Már gyerekkoromban is állandón szerettem. Eleinte mindent tönkretettem, aztán már össze is állítottam a dolgokat. A szüleim nem nagyon lelkesedtek ezért a hobbimért. Emlékszem, egyszer rossz jegyet hoztam haza az iskolából és édesanyám mérgében kidobta a szerszámosládát az udvarra. Röpültek a csavarok, égők, foglalatok, én meg bővege gyűjtögettem őket össze éjszaka a fűből. Meg is lett minden kincsem! A gépipari technikumban érettségiztem Szegeden, majd autószerelői szakmunkás-bizonyítványt szereztem 1984-ben. Az első munkahelyem a szegedi Volánnál volt. Autóbuszokat, később személyautókat javítottunk. Egyik országos „Szakma ifjú mestere” vetélkedőn második helyezést értem el, erre kineveztek művezetőnek. Húsz ember tartozott alá. Sínen voltam egészen 1990 tavaszáig.

Mi történt 1990 tavaszán?

A vállalatunk új helyre költözött. Én rendeztem be az új műhelyt, de nem én lettem a művezető. Az szíven ütött. Mivel a családom egyik fele Ausztriából származik, elkezdtem érdeklődni ottani munka iránt. 1989 után már nem kellett vízum, csak munkavállalási és tartózkodási engedély. A nagybátyám szerzett állást egy ismert VW-műhelyben. Először nem akartak felvenni: németül nem tudtam és a tulajdonos tartott tőle, hogy a Trabantok, Zsigulik után majd nem ismerem ki magam a nyugati márkáknál. Két hét próbaidő után mégis alkalmaztak. A szükséges papírokat a cég intézte. A nagybátyámnál laktam, hálából gondoztam a kertjét és közben németül beszélgettünk. Kezdetben a szakkifejezésekre koncentráltam. Sokat olvastam, mindent megpróbáltam lefordítani. Jó két év kellett, amíg tűrhetően megtanultam németül. Három évig dolgoztam ennél a cégnél, aztán jobb ajánlatot kaptam, ahol többet kereshettem. Igaz, megint buszokat szereltem, de céggel együtt tanfolyamot végeztek el velem, ami később nagy hasznomra vált.

Szerette a munkahelyeit? Nem érzett soha diszkriminációt?

Nem. Mindenhol szerettek és megbecsültek. Nekem soha nem volt „Ausländer Komplexem”. Az osztrákok szeretik a magyarokat. A fizetésem is annyi volt, mint a kollégáké, sőt, néha még több is, mert többet is dolgoztam.

Volt-e, van-e különbség az otthoni és az osztrák munkafelfogás között?

Hatalmas a különbség: a mentalitás, a munkasebesség, a munkaszervezés tekintetében. Az osztrák műhelyek rendkívül célratorően és jó szervezéssel dolgoznak. A vezetők mindenre figyelnek: nincs alkatrészhány, a szerszámok, az alkatrészek kiválóak. Így persze sokkal könnyebb dolgozni is. A legfontosabb: minden autónak még aznap készen kell lennie, mert az ügyfél nem várhat! Magyarországon úgy jöttek a tulajdonosok látogatni a félkész autójukat a műhelybe, mint a kórházba a nagymamát. Ezt mi itt nem engedhetjük meg magunknak. A határidőket be kell tartani! Az is különbség, hogy itt az előrejutásnak csakis a szakmai tudás a feltétele, nem az „elvhűség”. Nálam ezzel Magyarországon mindig problémák voltak.

Mikor határozta el, hogy önálló lesz?

A szívemben mindig dédelgettem ezt az álmot, de amíg az ember alkalmazott, nem akar váltani. Kényelmesebb. Tíz év után megkaptam az osztrák állampolgárságot, a munkahelyem azonban megszűnt. Elhatároztam, hogy megpróbálom az önállóságot. A gazdasági kamaránál érdeklődtem: megfelelő iskolai végzettség, a gyakorlati időköz igazolása és erkölcsi bizonyítvány volt a feltétel. Beiratkozhattam egy tanfolyamra is, ahol alkalmassági vizsgát tettem és bevezettek a cégvezetés rejtelmeibe. Óriási segítség volt, hogy három hónapra kifizették a szociális biztosításmat és kedvező bankkölcsönhöz is juttattak. A kölcsönből szerszámokat és gumiszereléshez szükséges gépet vettem. Egy kis szerelőműhelyt kezdtem nyáron meleg, télen hideg Pfaffstätten-i garázsban.

A kezdet nehéz lehetett, honnan szerzett ügyfeleket?

A cégtábla kiakasztása az éhenhaláshoz elég. Az első munkanapon egy talicskakereket kellett beillesztenem. Egy hét után jött az első autós. Közben a Baden környéki heurigerekben (borozókban), vendéglőkben osztogattuk a feleségemmel a névjegyemet. Lassan beindult a bolt, a garázs egyre szűkebb lett. Az egyik ember ajánlott a másiknak: a nagypapa a fiának, az unoka a szomszédnak stb. Öt év múltán újabb kölcsönrel kibéreltem ezt a Leobersdorfi csarnokot. Persze eleinte nagyon nyomott árrakkal dolgoztunk, hogy hozzánk szokjanak az emberek. A kis műhely előnye, hogy nem kell alkalmazottakat fizetni.

Hogyan állapítja meg az árakat?

Adótanácsadó nélkül lehetetlen. Az osztrák adószisztema sokrétű. Nincs egységes tarifa, az adótanácsadó számolja ki, hogy mi az a minimál ár, amiért dolgozhatom, ő végzi a könyvelést, tartja számon a leírható tételeket stb. Ma már két alkalmazottam is van. Állandó stresszben élek, de ez a munka az életem. Az elvem, hogy az ügyfél egy héten belül jöhessen és egy nap alatt legyen kész az autója. Mindezt megfelelő áron. Reggeltől estig dolgozunk, én meg vasárnaponként is beugrom a műhelybe, hiszen a gazda szeme hízalja a jószágot. Szerencsére a feleségemmel fél-szavakból is értjük egymást és olyan alkalmazottakat választottam, akiknek minden ügyesbajos dolgát ismerem. Jól megvagyunk egymással. Ugyanígy a környező autószerelőkkal is. Nincs konkurenciaharc, kölcsönösen segítjük egymást. Közben állandóan képezem magam, a kamaránál is letettem néhány újabb vizsgát. Ezáltal a profilunk is megváltozott: iparengedélyem van a legkényesebb autószerelési munkákra is: a motor- és sebességváltó javítástól, a karosszéria lakatosáig.

Szakosította magát valamilyen autótípusra is?

Nem, minden márkát vállallok, hiszen a törzsvendégeim autói is különbözőek és ez a cég jövője szempontjából fontos. Büszke vagyok rá, hogy Magyarországról is sokan jönnek hozzám. Bennem megbíznak! A vendégeimnek legalább 30%-a magyar: itteni vagy otthoni.

Látok itt néhány öreg autót, motorbiciklit. Gyűjti őket?

Ez a szerelmem! Nincs szebb, mint egy eldobott roncsból működőképes járművet varázsolni. Látja ezt a képeslapot? Az Északi-sarkról küldte nemrég valaki, akinek az 1951-ből származó Bordward autóját izekre szedtem és most tízezer km-t utazott vele. Hatalmas öröm! Én már csak életem végéig szerelni fogok és talán-talán egyszer még magaménak mondhatok egy saját építésű csarnokot is!

FERENCZY KLÁRA

Magyarország a választások után

- büdzsé feltárás, fellendülés és reformok?

A Középkelet-európai Gazdasági Jogi Kutatóintézet (Forschungsinstitut für Mittel- und Osteuropäisches Wirtschaftsrecht; FOWI) néhány nappal az új magyar kormány hivatalba lépését követően magas rangú vitaestet rendezett Magyarország gazdaság-politikai jövőjéről. Az alábbi írás a rendezvény eredményeit foglalja össze és egyben bemutatja Magyarország (lehetőséges) gazdasági fejlődését.

A Bécsi Közgazdasági Egyetemhez (Wirtschaftsuniversität Wien; WU) tartozó FOWI, mely 1991 óta a középkelet-európai államok (gazdasági) jogi fejlődését figyeli és elemzi, a WU Középkelet-európai Kompetencia Centrumával együtt 2010. június 14-ére egyetemistákat és különböző korú érdeklődőket, köztük magyarokat hívott meg vitaestire, melynek címe „*Magyarország a választások után - büdzsé feltárás, fellendülés és reformok?*” volt. **Herbert Geyer** (az osztrák „WirtschaftsBlatt” gazdasági napilap szerkesztője) vitavezetése mellett **Hans Kaiser** (európai ügyekért felelős volt tübingiai tartományi miniszter, a budapesti Konrad Adenauer Alapítvány magyarországi irodájának vezetője, politikai elemzője), **Káli Iván** (Magyarország bécsi nagykövetségének vezető kereskedelmi tanácsosa), **Othmar Michl** (az UNIQA Biztosító Zrt vezérigazgatója) valamint a jelen beszámoló szerzője szóltak hozzá a témához.

Egy rövid köszöntést és bevezetést követően, a magyar választási jog ismertetésére, valamint a 2010-es választások eredményének ismertetésére került sor, majd Hans Kaiser vette át a szót. Ő pozitívan viszonyul a kormányváltáshoz, mert 2002-től 2010-ig hivatalban lévő kormányok teljesen eljátszották politikai és erkölcsi hitelüket. Az ellenzéki pártok kiváló választási szereplése is azt mutatja, hogy a lakosság alapvetően elégedetlen a hajdanában uralkodó szocialistákkal. Ezzel összefüggésben Hans Kaiser szerint nagyon sajnálatos a szélsőséges Jobbké választási eredménye, ami arra is visszavezethető, hogy e párt választóinak több mint a fele csalódott MSZP-s szavazókból áll. Akkor is, ha a kormányra lépés folytán a kommunikáció szempontjából ügyetlen események is történtek (pl. a ketős allampolgárság megszavazásával vagy Magyarországot állítólag fenyegető az államcsőddel kapcsolatosan), úgy vélte Hans Kaiser, hogy Orbán Viktor miniszterelnökkel sikerülni fog, az országot kivezetni a válságból és a kétharmados többségnek köszönhetően fontos reformokat végrehajtani.

Káli Iván arra emlékeztetett, hogy Magyarország egykor mintadiák volt a reformországok között, de a politika – félve a szélsőséges, mélyreható reformok negatív kihatásaitól a választásokra – beérte az addig elért gazdaságpolitikai eredményekkel. Emiatt az ország nagyon nehéz helyzetbe került. Mindezek ellenére Magyarország a saját válsága következtében az időközben már a világ gazdasági krízis előtt fogatosított intézkedéseknek köszönhetően jobban tudja kezelni a kényes helyzetet, mint más országok. Káli Iván szerint az ország sokat tettett az infrastruktúra fejlesztésbe, és ez lassan kifizetődik.

Othmar Michl úgy látta, hogy sok állami intézménnyel kapcsolatosan nagy az elégedetlenség a lakosságban. Míg magánszolgáltatókat az embereknek pl. elölgondoskodási termékekkel tudnak segíteni, hogy kapjanak elfogadható magasságú nyugdíjat vagy emberhez méltó betegellátást, bizonyos területen (pl. hatékony gazdasági és munkapiac politika, közigazgatás) az állami felelősséget egyáltalán nem lehet priva-

tizálni. Orbán Viktor feltehetően kezelésbe vesz sok ilyen problémát, de nagyon kérdéses a bankok, lízing-vállalkozások és biztosítók tervezett megadóztatása, mert az adó mértéke veszélyezteti az érintett cégeket.

A vita során maga vitavezető vetette fel, hogy tekintettel Orbán Viktor választási ígéreteire, vajon mikor jön az ő „Öszödi titkos beszéde”. Erre az észrevételre azt válaszolták, hogy a miniszterelnök személyisége és stratégiája figyelembevételével a meghátrálás helyett inkább valószínű, hogy (hitelben) valószínű meg a választási ígéreteket, amennyiben ezt Magyarország jelenlegi hitelezői (IMF, EU, tőkepiac) megengedik. Az ebből eredő kérdést, hogy egy ily módon növelt eladósodást hogyan lehetne törleszteni és mikor kerül az euró bevezetésre, nem lehetett megválaszolni. Mindazonáltal vitán felül állt, hogy Magyarország még javíthat a hozzáférhető EU-s támogatások tényleges hívásával, és hogy a költségvetési helyzet a gazdasági válságból való kilábalást követően részben magától is javulni fog.

Várható, hogy a jelenlegi kormány a kétharmados többsége alapján gyakorlatilag minden reformot meg tud valósítani, ugyanakkor sikertelen politika esetén nem lesznek kibúvók számára. Mindazonáltal még túl korai az Orbán Viktor vezette Fidesz-kormány tervait és intézkedéseit értékelni, hiszen csak néhány hete jutott hatalomra. Így e kormányt is – úgy mint minden másik Európai országban – minimum száz napos túrelmi idő illeti meg. (Tekintettel az öszi önkormányzati választásokra, melyek természetesen a jelenlegi politikára is kihatnak, kétszáz napos túrelmi idő is célszerű lenne.) Ezért érdemben csak késő ősszel lehet majd megválaszolni a kérdést: vajon addigra Magyarország a fellendülés és a reformok útjára tért-e. Ennek ellenére már ígéretes intézkedéseket tettek (pl. bürokratikus körülményes mellékadók eltörlése, adócsökkentések, egyszerűbb iparűzési engedélyezések, költségstop a közszférában, első lépések a devizahitelek visszaszorításában). Míg az egykulcsos adórendszer bevezetését támogatott, mert Szlovákiában és Romániában is jól működik ez – ugyanis teljesítményekre ösztönöz, teljesítményt jutalmaz –, az embereket pedig a jövőben nem készíti tényleges jövedelmük helyett bevételeiknek csupán minimális bevallására, hiszen tényleges bevallás növeli a jogos nyugdíj-igényeket, és alkalmas magasabb jövedelemből eredő növelt járulékokkal javítani a TB anyagi helyzetén Viszont nem helyeslem a végkielégítéseknél a 98%-os adókulcsot és a közszférában dolgozó igazgatók havi jövedelmének 7.200 Euroban (2 mio HUF-ban) való maximalását. Ez a kormányzati intézkedés az irigység megnyilvánulása, teljesítményellenes (Melyik kiváló – külföldi – menedzser hajlandó ilyen körülmények között a párizsi tömegközlekedési vállalat helyett a BKV-t, az ÖBB helyett a MÁV-ot vagy a cseh posta helyett a Magyar Postát „rendbe hozni”?), ugyanakkor az egész nem hoz sok pénzt az államkasszába. Jobb átláthatóság vagy akár szigorított eljárási követelmények a politikai döntéshozatal során már azt eredményeznék, hogy a vezető beosztású tisztségviselők fizetése megfelelné a rájuk rótt felelősségnek és a tőlük elvárt teljesítménynek.

De mind az előbb említett első reformlépések és a későbbi reformok sem érnek semmit, ha – az esetleges gazdasági fellendüléssel együtt – nem eredményezik a magyar lakosság összhangulatának javulását.

VECESE MÁRK

„Hitünk és népünk ügyét soha el nem alkudtam”

(Sajtközlemény) A – Csiksomlyón 1993. április 30-án, az egyházmegye vezetésének átadásakor mondott saját szavai, nem kevésbé kora igaz tanúinak meggyőződése szerint is „*hitünk és népünk ügyét soha el nem alkudó*” dr. Jakab Antal néhai gyulafehérvári megyéspüspök pappá szentelése (1934. június 29.) és primíciája (1934. július 1.) 76. évfordulóján jóleső érzéssel tekintünk vissza a születése 2009. március 12-től 2010. március 13-ig tartó centenáriumi emlékévének 5 országán, 13 egyházmegyén és 43 településen átvéló, 72 méltóképpen emlékező és tisztelő ünnepségből álló programsorozatára s benne az utókor számára is maradó alkotásokra: az összesen 8 ezer példányban megjelent 4 féle könyvkiadványunkra, amelyek közül 3 ingyenesen jutott és jut el az érdeklődőkhöz, s amelyek Róma után Brüsszel és Torontó kitüntetett figyelmét is magukra vonták: a Székelyföld-szerte állított egyedülálló emlékművekre és létesítményekre; nem utolsósorban a Jakab Antal Keresztény Kör (JAKK) által alapított és első alkalommal – rangos helyszínen és módon – át is adott, anyagi elismeréssel is járó Jakab Antal-emlékdíjra.

Könyveink, programjaink kialakulását minden esetben alapos előkészítő munka előzte és előzi meg. Hangfelvételek és írásos anyagok sokasága igazolja, hogy mindaz, amit leírtunk és kimondtunk, nemcsak saját egyéni véleményünket tükrözi, hanem a nyilat-

kozók sokaságának egyértelmű és egységes álláspontja, vagyis: közvélemény. A JAKK éppen ezek igazolására munkája során mindent rögzít, dokumentál és összegyűjt, mindezen dokumentációt pedig időről időre közreadja. Múltunk és korunk egy-egy fejezetének megismeréséhez a leghitelesebb személyek ugyanis éppen az adott kor tanúi, akik személyesen éltek át és tapasztalták meg közvetlen közelről az adott eseményeket, azokról a leghitelesebb képet pedig a minél több tanú nyilatkozatának összevetése adhatja. Jakab Antal időben még túl közel van hozzánk, éppen ezért szerencsés helyzetben vagyunk megismerni és megismertetni a maga valóságában és teljességében az ő emberi és püspöki alakját, egyházáért és népéért vívott küzdelmeit személyes tapasztalatok alapján.

Munkáját a JAKK ennek szellemében folytatja tovább.

JAKK programok 2010. szeptemberben Kanadában:

A Jakab Antal Keresztény Kör elkövetkező programjai sorában ez év szeptember közepén *Márton Áron és Jakab Antal erdélyi püspökök szellemi öröksége* címmel Torontóban eleveníti fel a 30 éve (1980. szeptember 29.) elhunyt Márton Áron és a gyulafehérvári egyházmegye vezetését 30 éve (1980. április 2.) átvett Jakab Antal püspökök alakját és emlékeit.

A bizonyítás könyve

Harminc éves a Központi Szövetség

Szép kiállítású, vaskos kötettel jelentkezett az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége fennállásának 30. évfordulóján. Valójában a betakarítás könyve is és a bizonyításé is. Betakarításé, hisz három évtized munkáját mutatja föl, s az eredmények magukért beszélnek, pezsgő események, közösségi élet folyik Bécsből Grazig, Linzról Innsbruckig. S a bizonyítás könyve is, hisz aki átolvassa a 345 oldalas kiadványt, az tudja, együtt lehet igazán súlya az ausztriai magyar társadalomnak, s a sokszínűség is így válik erővé. **Böröndi Lajos** írja a magyar nyelvű előszóban: „Az ember közösségben válik igazán emberré, s a sűrűre szőtt, ámbár láthatatlan háló megvédi, közelségében sokszor úgy lel otthonra, hogy nem feladja egyéniségét, hanem saját és társai szolgálatába állítja.”

A kötet világos szerkezetű, jól kezelhető, történelmi áttekinthetőséget nyújt Deák Ernő tollából, aki a folyamatosan magyar jelenlétet egészen 1541-től eredeztetni, amikor Buda elfoglalásával a királyi udvartartás több központi hivatalal és az azokat ellátó méltóságokkal Bécsben rendezkeztet be. A hosszú tanulmány akár vázlata is lehet egy később megírandó könyvnek, amely ezt a témát jobban kibontja. Deák stílusa szerencsére olvashatóan bír, bár a sokat mondó cím – az ausztriai magyarok útja a XXI. századba – önmagában is elgondolkodtatja az embert. Vajon milyen lesz ez a jelenlét az egységesülő Európában, Ausztriában?

Az írás először német nyelven, majd magyarul közli a kötet, s ez a kétnyelvűség, sorrend az egész könyvön végigvonul. Így a névhasználat a német nyelvű szövegben az osztrákos formát követi, míg magyarul a magyarost.

A tájegyesületek életét „régioikként” mutatja be a kötet. Bécs egyesületeivel 74 oldalon ismerkedhetünk meg. Így hírt kapunk a Szent István Egyletről, a Bécsei Magyar Római Katolikus Egyházközségről, az evangélikus gyülekezeztől. Ugyancsak 10 oldalt tesz ki a Magyar Egyháztudományi Intézetéről szóló fejezet, mégis a felszín alá ritkán látóknak igazi csemege. A **Morel Gyula** alapította intézet azzal a céllal alakult 1958-ban, hogy a kommunista korszak utáni egyházi újjáépítéshez nyújtson minél jelentősebb segítséget. A tanulmányból kiderül, hogy 52 éves története alatt folyamatosan törekedett a külföldiek objektív informálására a magyar egyház ügyeiről, s ráirányította a figyelmet a tudományos kutatás szükségességére. 2010-ben az intézet betöltve küldetését átalakult, jogutódja az „Österreichisches Institut für Ungarische Studien” lett. E fejezet kapcsán is tudatosulhat bennünk az a tény,

hogy a számkivetettségbe került magyarok legnagyobb támasza az egyház volt, annak intézményei, amelyek nem csak szociális, de lelki gondozást is vállaltak.

Természetesen olyan ismert egyesületeket is bemutat a kiadvány, mint az „Europa”-Club, a Kalácsa-Klub és a Semmelweis Orvosegyesület.

Ha a közösség szerepét említettük ismertetőnk bevezetőjében, akkor kissé árnyalni kell a képet, hisz személyfüggő is a kisebbségi szervezetek léte, élete. Ha **Ugró Mihály** nem lenne Grázban, bizonyára kurtábbra sikeredett volna a gráci magyar életet bemutató fejezet. De ugyanígy meg kell említeni **Simonffy Erika** és **Máté Atila** nevét Linzben, **Karsay Péterét** és **Schwarz Máriaét** Salzburgban, **Hanák Beatrixét**, **Meleghy Tamását** és **Szabados Péterét** Innsbruckban. Természetesen nem teljes a felsorolás, fáradhatatlan az összesnek és férfiak sora vezgári magára munka után a szervezés terhé-

A kéretlen recezens legszívesebben azt írná, vegye mindenki kézbe a kiadványt, és nézzen ebbe a tükörbe, de az 700 példányban megjelent könyv bizonyára nem jut el mindenkhez. A Bécsi Napló honlapján (www.becsinaplo.oldal.hu) viszont augusztus elsőjétől pdf formátumban letölthető, olvasható.

Talán még egy tanulmány föllapozására érdemes serkenteni az olvasót. A salzburgi magyarok történetét a második világháborút követően **Erdős Kristóf** dolgozza fel. A kutatásokon és dokumentumokon alapuló írás kuriózum.

A záró részben dokumentumokat közölnek a szerkesztők, rövid áttekintésben eredeti iratok világítják meg a Központi Szövetség célkitűzéseit és törekvéseit. Itt olvasható az alapszabály, szkenelt formában a nyilvántartásba vétel hivatalos irata, beadványok, de néhány jegyzőkönyvet, meghívót is mellékeltek hozzá.

A vastos kiadványt fotókkal illusztrálták, ezek jórészt amatőr felvételek, de a rendezvények, a kor hangulatát kitűnően adják vissza.

Végezetül el lehet mondani, e kötet híven dokumentálja azt a tényt, hogy a történelem viharaiiban Ausztriába került honfitársaink gazdagították a befogadókat, értéket teremtek. S fájó szívvel gondolhatunk arra, hogy Magyarország szegényebb lett nélkülük. S csak remélhetjük, hogy a „közös házban” közös gazdagodásunkat szolgálják.

*Chronica Hungarorum Austriacorum – 30 Jahre
Ungarischer Zentralverband (1980-2010) A Központi
Szövetség 30 éve. Wien/Bécs. Szerkesztette: Maria Jahn-
Brandenstein és Böröndi Lajos.*

Érdeklődők postaköltség ellenében megkaphatják a kötetet: Ausztria: 2,50 Euro, Európa: 5,45 Euro.

A lélek építőmestere

Végvári-Keményik Sándor (1890–1941), 120 évvel ezelőtt 1890. augusztus 30-án született Kolozsváron. Szülei Felvidékről érkeztek a „kincses” Kolozsvárra. Édesapja, Reményik Károly, a maga idejében neves építész volt. Anyai ágon elődei közé tartozott a neves Pákh család. Dédnagyapja, Pákh Mihály iglói evangélikus lelkész-ként szolgált. Reményik Sándor a Kolozsvári Református Kollégium diákja volt. Iskolatársa volt többek között Makkai Sándor (1890–1951), Áprily Lajos (1887–1967) és Kós Károly (1883–1974). A fiatal Reményik édesapja kívánságára középiskolai tanulmányai után a kolozsvári egyetem jogi karára iratkozott be, de nem érzett elhivatottságot a jogászat iránt, ezért filozófiát és irodalmat hallgatott. Döntésében gyenge fizikuma és látásának fokozatos romlása is közrejátszott. Ezek hatására tanulmányait abbahagyta és az irodalomban találta meg élete értelmét.

Elő verseskötete „Fagyöngyök” címmel 1918-ban látott napvilágot Kolozsváron. Ebben a művében felismerhetők Vajda János (1827-1897) és Reviczky Gyula (1855-1889) hatásának nyomai. Ezt követte az 1918-ban kiadott „Mindhalálíg”, és az 1918-21-ben írt „Végvári versek”, amelyekben kitartásra, a szülőföld szeretetére igyekezett buzdítani a kisebbségi sorsra jutott erdélyi magyarságot. „A lélek él” című versében azt sugallja, hogy a nemzet a szellem és a lélek által örízhető csak meg: „A lélek él, / Testvéreim, / És hitet nem cserél./ A lélek él: betűben, színben, fában, / hullámos hangban és merev márványban, / Száz változáson át”/ „Amíg meg nem tagadja önmagát...” 1921-től kezdődően a Pásztortűz főszerkesztője lett, majd 1926-tól alapító tagja az Erdélyi Helikonnak.

Sorra jelentek meg verseskötetei: *Csak így* (1920), *Vadvizek zúgása* (1921), *A műhelyből* (1924), *Egy eszme elindul* (1925), *Atlantisz harangoz* (1925), *Két fény között* (1927), Szemben az örökméccsel és *Kenyér helyett* (1932), *Romom virág* (1935), *Magasfeszültség* (1940). Két ízben részesült Baumgarten-díjjban.

A transzilván szellemiség kiemelkedő szemé-
lyiségévé vált. Költészetének vezérgondolatai:
az erdélyi táj, a természet körforgása, a histó-
ria. Verseiben a táj és természet ábrázolása
összekapcsolódnak a nehéz hétköznapi élme-
nyekkel. Hite példaértékű volt: *Isten Keresése*,
utolsó verseiben pedig fellelhető a békés önát-
adás Istennek. 1941. október 24-én hunyt el
szülőárusában. Amikor a temetési menet végig-
haladt a városon, tízezrek sorakoztak fel az ut-
cákon, hogy koporsóját a házsongárdi temető-
be kísérik. Halála után az MTA nagydíjával is-
mérték el életművét. Életében tízegegy verses-
kötete jelent meg, és halála után még egy kötet-
re valót tettek ki hagyatékában fellelt versei.
2007-ben halálának 66. évfordulóján a kolozs-
vári evangélikus templomban Adoriáni Dezso
Zoltán püspök és Dávid Gyula mondott beszé-
det, majd megkoszorúzták a templom külső fa-
lát díszítő emléktábláját. Reményik Sándor üze-
nete ma számunkra az önmagunkba nézés szük-
ségsége. A költő mindig a közösség javának
hűségese szolgálója volt.

HALÁSZ B.

Önmagára és környezetére igényes nő háztartási alkalmazottként vállal főzést, takarítást és bevásárlást - bentlakással. Fizetés megegyezés szerint.
Jelige: "Ági" a szerkesztőség címén. ++

++

Kitüntetések

BALOGH ÁDÁM, NYUGALMAZOTT KÖZÉPISKOLAI TANÁR, Felső-Ausztriában évtizedeken át a magyar ügyek fáradhatatlan szorgalmazója és szolgálója, egyben a tartományban szerzett kulturális érdemei elismeréseként 2010. június 21-én Dr. Josef Pühlinger tartományfőnök kezéből *Felső-Ausztria Tartomány Kulturális Érméjét* (Kulturmedaille des Landes Oberösterreich) vehette át.

MOLNÁR OTTÓ PRELÁTUS, a grazi egyházmegye magyar lelkesze, 1986-tól 2009-ig a párizsi Magyar Katolikus Missziót vezette. Jóllehet hivatalos egyházi küldetés Franciáországban csak a magyarokra vonatkozott, a Párizs környéki osztrákok is bizalommal fordultak hozzá és részben saját lelkesüznöknek tekintették. Ezt a szolgálatot köszönte meg *Franz Voves* tartományfőnök 2010. május 27-én Grazban a Stájerországi Arany Diszjelvénye – **Goldenes Ehrenzeichen des Landes Steiermark** – kitüntetés átadásával. Az ünnepségre a jezsuiták által 1585-ben alapított egyetem („Alte Universität”) aulájában került sor.

Vencser László magas rangú kitüntetése
Felső-Ausztria tartomány kormányzósága
2010. július 6-án *Felső-Ausztria tartomány Arany*
Érdemrendje kitüntetést adományozott dr.
Vencser Lászlónak.

Szent László mellszobor

Magyar Örökség díjak

2010. június 19-én, de. 11 órakor került sor a **Magyar Örökség díjak** átadására a Magyar Tudományos Akadémia Dísztermében (Budapest, V. ker., Roosevelt tér 9).

Díjazottak:

Erkel Ferenc életműve és az általa alapított Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara, A BURG KASTL MAGYAR GIMNÁZIUM fél évszázados nevelő tevékenysége, Hódmezővásárhely kultúra-őrző és -teremtő tevékenysége, A kárpát-medencei magyar középiskolák nemzetmegtartó szellemisége, Kligl Sándor szobrászművész plasztikai világa, A Hangya Szövetkezeteknek a vidék magyarsága gazdasági gyarapodását szolgáló tevékenysége, Hegyi-Füstös István hitben megélt munkássága

Semmelweis Ignác Fülöp

(1818–1865)

Budán született 1818. július 1-jén. Édesapja, Semmelweis József kereskedő, édesanyja, Müller Terézia. Elemi és gimnáziumi tanulmányait szülőföldjén végezte. A pariskást eminens tanítványa volt. Először egyetemi tanulmányait a pesti egyetemen folytatta. Innen vitt az útja az osztrák fővárosba, Bécsbe, ahol rövid jogi tanulmányok után medicus lett. Miután elvégezte orvosi tanulmányait 1844-ben megszerezte szülésmesteri oklevelét. 1846-ban ideiglenes kinevezést nyert a bécsi szülészeti klinika első számú osztályán Klein professzor mellé, mint tanársegéd. Ezen a klinikán, ahol Semmelweis hivatását gyakorolta, a gyermekágyi lázban meghalt anyák száma ötször nagyobb volt, mint a II. számún. A gyermekágyi lázban meghalt szülönkö boncolása közben meggyőződött arról, hogy a megbetegedett súlyos szepszis okozza. Így jutott el addig, hogy a gyermekágyi láz nem járvány, hanem fertőző betegség, melyet valami helyi tényező okoz. Megfigyelte, hogy a vajúdok közvetlenül a szülés után megbetegsznek és meghalnak. Megállapította, hogy a gyermekágyi láz felszövődási láz, amit rothadt hullarészek felszívódása okoz. A megbetegedések elkerülése végett elrendelte, hogy mindenki, aki a szülőszobába lép, kezét mosson klórmészvízes oldattal. Természetesen, még nem tudhatott a baktériumok létezéséről, azért rendelte el a klóros kézmosást, mert olyan szert keresett amely nem csak megtisztítja a szennyezett kezet, hanem a hullaszagot is eltünteti. Röviddel ezt követően elméletét kibővítette azzal, hogy minden egyes női genitális vizsgálat előtt kötelezően klórvíz kézmosást kell végezni. Semmelweis 1850-ben egyetemi magántanárrá habilitálták. Újtársai miatt kollégái megorroltak rá. A tanadások tanításai ellen egymást érték. Semmelweis ekkor Bécsből távozott és hazatért Pestre. Ettől kezdve Pesten tanulmányozta a gyermekágyi láz keletkezéseit, terjedését. Az itt működő két nagy szülészeti osztály, a szülészeti klinika és a Rókus Kórház szülészeti osztálya nem támogatja. Semmelweis felajánlotta, hogy ingyen elvállalja a Rókus kórház szülészeti osztályának vezetését. 1851 májusában átvette az osztályt, bevezette a klóros kézmosásokat, megszűntette a sebészeti osztállyal való szoros együttműködést. Ennek eredményeképpen működésének öt éve alatt az átlagos gyermekágyi halálozási arányszám 0,85%-ra csökkent. 1855-ben a szülészeti tanszékre nevezték ki professornak. Tanításait az egyetem katedrájáról hirdette. Sajnos a kor neves orvosai, többek között R. Virchow (1821-1902) Semmelweis ellen lépett fel, aki saját téves tanításait feltette. Állásfoglalásával sokat ártott a gyermekágyi láz elleni küzdelemnek. Semmelweisnek jutott energiája arra is, hogy tudományterületének egyéb kérdéseivel is be foglalkozzon. Publikációi az orvosi hetilapban láttak napvilágot. Számos könyve is megjelent. A zürichi egyetem a szülészeti tanszék vezetésére kérte fel, de a kitüntető meghívást nem fogadta el.

Fáradhatatlan szolgálatában eltöltött évei tragikus körülmények között értek véget. Egyre inkább elhatárolódott betegsége; súlyos idegbetegségben szenvedett. Már nem érte meg, hogy az általa kidolgozott antiszepszis elvét a párizsi, londoni és bécsi orvosok elfogadják és alkalmazzák. 1865. július 20-án Bécsbe, a Niederösterreichische Landesirrenanstaltba szállították, ahol augusztus 13-án délelőli 11 órakor hunyt el. Temetése augusztus 15-én öt órákor az Allgemeines Krankenhaus halottasházából történt. Halálának okául vérmérgeszt állapítottak meg, amely a jobb középső ülő üszkösödő sebéből indult ki. Temetésére Budapestről több más kollégájával együtt Markusovszky Lajos (1815–1893) utazott el. A Schmelz-i temetőben helyezték nyugalóra, itt voltak hamvai 1891. április 17-i hazahozataláig. Lelki üdvéért 1865. augusztus 23-án Pesten a belvárosi plébánia templomban gyász istentiszteletet tartottak. Semmelweis sírja a kerepesi úti temetőben található. Itt nyugszanak 1910-ben elhunyt feleségén kívül Ignác, Mária, Béla és Margit nevű gyermekei is. A karszti márványból faragott szarkofágon csupán neve olvasható: Semmelweis 1965. augusztus 13-án halálószánának centenáriumi évében Borsos Miklós szobrásznak leplezésével tisztelgetek emléke előtt. Jens Bjørneboe (1920–1976) norvég író 1968-ban Semmelweis címmel drámát írt. A premiért Finnországban, a turkui Abo Svenska Színházban tartották 1969-ben. Még ugyanabban az évben sor került a darab norvégiai bemutató előadására is Oslóban, a Nemzeti Színházban. Rövid idő alatt a színdarab megtette a balti tenger körüli teljes körutat: Svédországban és Dániában szintén játszottak. Bjørneboe Semmelweisének története mintegy húsz évet fog át az anyák megmentőjének életéből. A két felvonás, 33 jelenetből felépített mű utolsó mondata sokat sejtett a darab hangvételéről: *"Semmelweis eliminated child-bed fever, but he did more. He crushed the authorities who, in reality were themselves the disease."* Frank G. Saughter gyakorló sebész professzor (Jacksonville, Florida) *"Semmelweis, conqueror of child-bed fever"* címmel adott közre a New York-i H. Schuman könyvkiadó gondozásában kitűnő értékelést 2000-ben. A Semmelweisrel foglalkozó munka kifejezésre juttatja, hogy a tragikus életű hős minden meg nem értés ellenére, mellyel az akkori Ausztriában és Magyarországon szembe kellett néznie, igazát egy pillanatra se adta fel, hogy anyai életeket megmentő felfedezésével új korszakot nyitott a szülészetben. Slaughter végtelen melegséggel, együttérzéssel kíséri végig Semmelweis tragikus életútját, rávilágít a tudományos felismerés nagyságára és az őt kritizálók szűk látókörű, mérhetetlen kicsinyes gondolkodására. Semmelweis sírjához évről évre hazai és külföldi orvosok zárandokolnak, hogy lerajzolják kezeleteműket és tisztelgetik.

HALÁSZ BÁLINT

Afrikai focinyár

A futball történetében első alkalommal rendeztek Afrikában világbajnokságot, és talán még soha nem előzte meg a sportág legfontosabb eseményét ennyi kétely és kérdőjel. Dél-Afrika ugyan a kontinens messze legfejlettebb állama, mégis kevesen hittek benne, hogy 2010 júniusára méltó színhelye lesz a párvíadalnak. A kételkedőket nem csak a kevésbé fejlett infrastruktúra aggasztotta, hanem joggal tartottak attól is, hogy a hiányos közbiztonság negatívan hat majd ki a fociünnepe ly lebonyolítására is. Nos, pár nappal a vébé befejezése után bátran kijelenthetjük, hogy ez a négy hét arról szólt, amiről kellett: egyes-egyedül a fociról. A gyönyörű stadionok és a nagyszerű szervezés legalább rövid időre elfeledteték, hogy Dél-Afrikában is ugyanolyan kínzó a szegénység a lakosság szélese rétegei számára, mint a kontinens többi más országában, és ezen kívül az apartheid szörnnyű évtizedei sem múltak el nyomtalanul. Azonban a futballmérkőzések egyedülálló atmoszférája, a gólok és a nagy csaták legalább rövid időre enyhítették a sebeket és elfeledtették a rossz emlékeket, belviszályokat, nyomort és éhezést.

Milyen volt a vébé? Színes, temperamentumos, tele váratlan fordulatokkal, de kevés góllal és a nagy sztárok bizony csúnyán leégtek. A portugálok csodacsatára, Cristiano Ronaldo gólok helyett arrogáns és helyenként az ostobaság határát súroló kijelentéseivel bosszantotta a rajongókat, Kaká, az aktuális brazil focistén szintelen játékaíval okozott csalódást, és a világ legjobb focistájaként számon tartott argentin Lionel Messi azzal mentegette fénytelen szereplését, hogy Diego Maradona „rossz” takutájának köszönhetően nem csillogtathatta tudását. A franciák ahe lyett, hogy fociztak volna, az edzőjükkel és egymás között civakodtak, végül a dolog odáig fajult, hogy Nicolas Sarkozynak kellett megdorgálni a csúnyán le szerepelő válogatottat.

A vuvuzelák szüntelen zümmögő hangja kíséretében azonban igazi, a játékek legnemesebb hagyományaihoz méltó teljesítmények is születtek. Meglepetésként hatott, hogy a „kicsik” nem ijedtek meg a „nagyoktól”. Senki nem várta volna, hogy a hazai gárda derekasan állja majd a sarat, és csak a gólkülönbség miatt nem jut tovább a nyolcaddöntőbe. Az amerikaiak lelkes focizását még Bill Clinton is eljött megnézni, hozzájárulva így a játék további népszerűsítéséhez az Egyesült Államokban. Szlovákia fennállása óta először szerepelt foci vébéjén, és az olaszok felett aratott szenzációs győzelmével máris beverekedte magát a legjobb tizenhat közé. Vladimir Weiss jórészt fiatal, vagány játékosokból álló csapata a dőcögős kezdet után szép gólokkal és látványos, támadó játékkal örvendeztette meg a rajongókat. Sokak véleménye szerint, ha még több az öntudat a csapatban, akkor talán még a hollandokat is legyőzik.

A németek a mindig elegáns Joachim „Jogi” Löw vezénylete alatt a négy évvel ezelőtti „nyári mesét” folytatták tovább, bár kevesen várták, hogy a csapatkapitány és vezére gyénység Michael Ballack sérülése után a gárda továbbjut a csoportmérkőzéseken. Öröm volt nézni Podolski, Klose, de különösképpen a fiatal Thomas Müller parádés, könnyed futballozását. Nagy kár, hogy az angolok elleni kitűnő teljesítményt beárnyékolta a nem megítélt angol gól, mert elhangzott

tak olyan vélemények, miszerint a bíró ezzel „segítette” tovább a németeket. Mint ahogy az is a pech kategóriájába tartozik, hogy Löw csapatának már az elődöntőben kellett megmérkőznie a spanyolokkal.

Nem csak a pályán, hanem azon kívül is akadt érdekes látnivaló. Amit Diego Maradona, az 1986-os mexikói vébé hőse a kispadon bemutatott, gondolom, külön fejezete lesz majdan a focitörténelemnek. Igazi, verbéli one-man-show volt, ahogy ő végigélte, végigörvendezte vagy végigszenvedte csapatának teljesítményét, és nagy kár, hogy nem hallhattuk, értettük, mit mond. Mindenesetre, érdekes lenne leve-títeni majd egy külön kilencvenperces filmet arról, hogyan játszott a el az argentinok játékát Maradona a kispadon.

A vébé egyik legismertebb személyisége azonban nem a lelátón vagy a tévé előtt ülve követte az eseményeket, hanem akváriumban. Az első pillantásra kissé visszataszító külsejű Pauli névre hallgató polip ugyanis igazi futballszakértelemről tett tanúságot, mikor több meccsnek is megjósolta a végeredményét. Sőt, még azt is megtippelte, és helyesen, hogy a spanyolok lesznek a torna győztesei. Csak egyszer tévedett a nyolckarú jós, mikor úgy vélekedett, hogy a németek is bekerülnek a döntőbe; ekkor sokan mérgükben a tányéron, fokhagymával fűszerezve kívánták szegény Paulit viszontlátni. Sajnos, a csodálatos fociszakértő már nem sokáig csillogtathatja különleges képességeit, ugyanis legfeljebb már csak a 2012-es Eb-t éli meg.

A vébék szokásos csúcspontja érthető módon a döntő, amit maga Nelson Mandela is megtisztelt jelenlétével. Sajnos, az előzetes várakozásokkal ellentétben a pályán kevés olyan történet, amit „foci” névvel lehetne illetni. Ha történetesen először láttam volna életemben futballmérkőzést, biztos azt gondoltam volna, hogy a holland csapatot Chuck Norris készítette fel a meccsre és gólrúgás helyett a kungfu rejtélyeibe avatta be a narancssárga mezés focistákat. A bíró ezúttal bizonyosan a gyengébbik kontaktlencsét vette fel, mert egy kiállítás helyett legalább négy hollandot kellett volna az öltözőbe küldeni! A helyenként nagyon unalmas birkózást jó lett volna már a második félidőben befejezni, de így legalább az utolsó tizenöt perc a hosszabbításban valamennyire emlékeztetett arra, amit normális esetben izgalmas és szép döntőként jellemezhetnénk.

Spanyolország örömmámorban úszik, és most úgy tűnik, David Villa és társai a világ futballjának leggyőzhetetlen csapata. A szakértők azonban figyelmeztetnek arra, hogy az ibériai „egyeduralom” nem lesz hosszú életű. A mostani idők fociját ugyanis nem a nagy futballegyeníségek határozzák meg, úgy, mint valaha, hanem a csapatmunka és a technikás, védekezésre beállított játéktípus. Ebben az összeállításban pedig nem kizárt, hogy a fényes focimúltra visszatérő „nagyok” mellett a „kicsik” is a szó legszorosabb értelmében labdához jutnak. Ezzel magyarázható ugyanis meg, miért verekedte magát az élbolyba Szlovákia, Szlovénia, Új-Zéland, az Egyesült Államok vagy Uruguay, és miért szerepeltek le csúfondárosan az angolok, franciák, brazilok vagy a legutóbbi világbajnokok olaszok.

FUNDAREK ANNA

MAGYAR SZOLIDARITÁS/ EGYÜTTÉRZÉS TÜZE

Az 1933-as gödöllői jamboree idején a Magyar Cserkészszövetség Magyar Szolidaritás Napot rendezett. Előre megbeszélt napon cserkészeink tábortüzeket gyújtottak egész Magyarországon és az elcsatolt területeken. Fellobbantak a szolidaritás lángjai Gödöllőn, a Hargitán, a Tátrában, a Mecsekben, Szabadkán, a Bakonyban, ahol magyar cserkészek voltak. 2003 augusztusában, a Külföldi Magyar Cserkészszövetség felújította e fontos kezdeményezést. Ennek nyomán a Kárpát-medencében, Kazahsztántól Honoluluig, Svédországtól, Buenos Airesig, a föld minden magyarok által lakott részén fellobbantak a tábortüzek, vagy gyertyácskák lángjai.

Ma már az évi munkatervnek állandó része a Magyar Szolidaritás Tüze. A láng mindenhol a helyi időszámítás szerint, augusztus 20-án este 21.00 órakor lobbanjon fel a tábortűz/gyertyaláng a nemzetközi dátumvonaltól nyugatra, tehát New Zeland, Ausztrália vonalától keljen útra és végigkísérve augusztus 20-át, Honoluluban (Hawaii) aludjék ki. Így, amikor Budapestén felroppennek a Szent István napi tűzijáték első rakétái, a Magyar Szolidaritás lángja már 11-12 órája van úton és Honoluluig még ugyanannyi órai útja van hátra.

Azok, akik a budapesti tűzijátékokat nézik, a felleppelő első rakétát tekintsek a magyar szolidaritás tüze fellobbanásának. Kérjük a magyar szervezeteket is Magyarországon és az egész világon, csatlakozzanak e kezdeményezéshez! Ez a világot átölelő testvéri összetartozás kifejezése váljon hagyománnyá és legyen a magyar identitástudat egyik pillére.

LENDVAF-LINTNER IMRE, KMCSSZ, MAGYARÓDY SZABOLCS, CSCST., Hunyadi Öcs. Mk.

S. CSOMA JÁNOS

Kutyahalál

Az emberek nagy számban tartanak ma-guk körül különböző állatokat, macskától az elefántig, de e hatalmas seregletben az egyetlen állat, amit az ember nem tart, ha-nem vele él, a kutya. Sokszor többet jelent, mint az ismerősök, barátok, esetleg a házastárs.

Az utcában, ahol lakom, naponta többször is megfordult a kicsi, már nem fiatal asszony, szintén korosabb óriás snaucerével vagy inkább fordítva, hiszen a kutya irányította a poráz végébe kétségbeesetten kapaszkodó nőt. Az én dolgom törpetacsókmossal lényege-sen egyszerűbbnek látszott. Fejbiccentéssel, köszönés nélkül haladtunk el mindannyiszor egymás mellett, csak összemosolyogtunk mint afféle kutyabarátok. Az én mosolyom-ba mindig belevegyülhetett valami elismerő részvél és gúdszi küzdelem láttán.

Aztán két-három hét is eltelt, amikor meg-tört tekintetű idős asszony lépett hozzám az útkereszteződésnél, ahol zöldre várakoztam, és szomorúan csak annyit mondott: meghalt. Rákja volt.

Meghalt? – hebegtem, hiszen fogalmam sem volt, ki halt meg, s miért közli velem a szomorú hírt ez az ismeretlen asszony.

Aztán felismertem – ott állt kutya és poráz nélkül, kétségbeesetten, magára hagyatva.

Összedőlt a világ.

Számára a világ összedőlt.

MI - HOL - MIKOR?

Kulturális kaleidoszkóp

Alsó-Ausztria

G. Verdi, La Traviata, opera – Gars am Kamp, Burgruine; aug.1., 6–8.

G.F.Händel, Acis & Galatea, opera – Reinsberg, Burgarena; aug. 6., 7., 12–14.

J. Strauß, Eine Nacht in Venedig, operett – Langenlois, Schloss; aug. 6., 7., 13., 14.

H. Mancini, Victor | Victoria, musical – Stockerau, vor d. Stadtpfarrkirche; aug. 3–7., 10–14.

R. és F. Bolland, Drei Musketiere, musical – Staatz, Felsenbühne; aug. 5–7., 13., 14.

T. McNally, D.Yazbek, The Full Monty-Ganz oder gar nicht, musical – Amstätten, Johann-Pölz-Halle; aug. 4–7, 11–14.

W.Shakespeare, Rómeó & Júlia, színmű – Rosenburg; aug. 1., 6–8.

F. Schiller, Tell Vilmos, színmű – Melk, Donau-arena; aug. 6.

J. Nestroy, Zu ebener Erde und erster Stock, bohózat – Maria Enzersdorf, Burg Liechtenstein; aug. 5–8., 11–15.

K.Farkas, Adel verpflichtet, színmű – Weitra, Schloss; aug. 1., 6–8., 13–15., 20–22., 27–29.

P.Limburg, Peperoni Love, színmű – Mödling, Stadttheater; aug. 4–7., 11–14., 18–21.

Allegro Vivo, kamarazene fesztivál – Horn, Gmünd, Alt-Pölla, u.a.; aug.13. – szept.19.

Zene Fesztivál, koncertek – Grafenegg, Wolken-turm, Auditorium; aug. 19. – szept.12.

Jakob Prandtauer – Barokk élet, kiállítás – St. Pölten, Landesmuseum; 2011. febr. 15-ig

Max Weiler. A festészet természete, kiállítás – Klosterneuburg, Essl Museum; aug. 29-ig

Egy város önéletrajza, kiállítás – Krems, Kunst-raum Stein; szept. 26-ig

Thomas Wizany, Strichcode, kiállítás – Krems, Karikaturmuseum; 2011. jan. 11-ig

Hun Ünnepszég – Aspern an der Zaya, Urge-schichtemuseum; aug. 28., 29.

Gladiátorok az arénában – Bad Deutsch-Altenburg, Amphitheater; aug. 21., 22.

A Római Konyha – Petronell, Carnuntum, Freilicht-museum; aug. 7., 21., szept. 4.

Romantikus vasúti kirándulás – Gmünd-Litschau; aug. 29-ig minden vasárnap és szept. 25-én (Info: www.waldviertlerbahn.at)

Bécs

W.A.Mozart, Così fan tutte, opera – Schloss Schönbrunn, Apothekehof; aug.14-ig minden szerdán, pénteken és szombaton

J.Strauß, A denevér, operett – Theater an der Wien; aug. 3., 5., 8.

P.I.Csajkovszki, Anyegin, balett – Staatsoper; szept.13., 18., 20., 25., 29., okt. 3., 7.

Sergio Cattaneo, Pasión de un Argentino, argentin tangó – Theater am Spittelberg; aug. 14.

Postakocsival úton Európában, koncert – St.Ruprecht Kirche; aug. 23., 24.

G.Ph.Telemann, „ L'autre concert spirituel“, koncert – St.Ruprecht Kirche; szept. 20., 21.

Kamarazene-fesztivál – Schloss Laudon; aug.16.-22.

Hoch- und Deutschmeister, koncert – Kohlmarkt/ Ecke Graben; aug. 21., 28., szept. 4., 11., 18., 25., okt.2. 10.45 órakor

A műgyűjtő herceg, kiállítás – Lichtenstein-museum; aug. 24-ig

Gustav Mahler és Bécs, kiállítás – Österr. Theater-museum; okt. 3-ig

A törökök Bécsben, kiállítás – Jüdisches Museum; okt. 17-ig

Majestic Imperator Train de Luxe, vasúti kirándulás – Wien-Prag-Wien oder Wien-Budapest-Wien; okt.10-ig (Info:www.imperialtrain.com)

Burgenland

W.A. Mozart, A varázsfuvola, opera – St. Margareten, Steinbruch; aug. 15-ig

B. Smetana, Die verkaufte Braut, opera – Neuhaus am Klausenbach, Schloss Tabor; aug. 5., 7., 8., 13., 15.

F. Lehár, Der Zarewitsch, operett – Mörbisch, Seebühne; aug. 8-ig

Das Dreimäderlhaus, daljáték – Kittsee, Schloss; aug. 8-ig

(R)evolution, divatkiállítás – Halbturm, Schloss; okt. 26-ig

Családi vasúti kirándulás – Oberwart-Bad Tatzmannsdorf-Oberschützen; okt. 26-ig minden vasárnap és ünnepnapokon.

Felső-Ausztria

Bruckner Ünnepe, fesztivál – Linz, Brucknerhaus; szept.12. – okt. 5.

M. Doepke, Die Schöne und das Biest, musical – Linz, Landestheater; aug. 15-ig

Serenád, Trombonisti Italiani, koncert – Linz, Landhaus, Arkadenhof; aug. 17.

You never know what will happen next, kiállítás – Linz, Lentos; dec. 31.-ig

Goldhauben, kiállítás – St. Florian bei Linz, Sumerauerhof; okt. 31-ig

Egy villamos Ferenc József idejéből, nosztalgia villamos – Gmunden, Franz-Joseph Platz; aug. 31-ig

Karintia

N. Nestroy, Höllenangst; G. Feydeau, Die Liebesfessel; W. Hasenclever, Ein besserer Herr; D. Fo, Der Dieb, der nicht zu Schaden kam; W. Müller, Over the Rainbow; J. Tardieu, Die Liebenden in der Untergrundbahn; A. Ladumer, Kalif Storch, színházi fesztivál – Spittal/Drau, Schloss Porcia; aug. 31-ig

Flamenco elementar, táncműsor – Villach, Congress; aug. 8.

Kiki Kogelnik & Werner Berg, kiállítás – Bleiburg, Werner Berg Galerie; okt. 31-ig

Fotókirándulás vasúttal – Pöckstein-Zwischenwässern – Treibach-Althofen (Gurkthalbahn); szept. 12-ig minden vasárnap (Info: www.gurkthalbahn.at)

Salzburg

Ch.W. Gluck, Orfeo és Euridice, opera – Salzburg, Großes Festspielhaus; aug. 8., 13., 19., 21., 24.

R.Strauss, Elektra, opera – Salzburg, Großes Festspielhaus; aug. 16., 20., 23., 28.

Ch. Gounod, Roméo et Juliette, opera – Salzburg, Felsenreitschule; aug. 10., 13., 16., 18.

A nagy világszínház, kiállítás – Salzburg, Neue Residenz; okt. 26-ig

Jön a cirkuszi, bábkiallítás – Salzburg, Spielzeug-museum; 2011 jan. 9-ig

1780 m magasba vasúttal – St.Wolfgang, Schafbergbahnstation; okt. 30-ig

Stájerország

Kamarazene-fesztivál – Graz, Schlossbergbühne Kasematten, Rein, Stift, Bad Gleichenberg, Mailandsaal, Fürstenfeld, Augustinerkirche, u.a.; aug.1. – szept. 5.

Nemzetközi Zenefesztivál – Mürzzuschlag; szept. 8–12.

Nagy Sándor, kiállítás – Leoben, Kunsthalle; nov. 1-jéig

Gőzmozdonnyal a Lipicaiakhoz – Graz-Köflach; szept. 11. (Info: www.stef.at)

Vasúti kirándulás a „Schilcher” bor és a tök-magolaj országába – Stainz-Preding-Stainz; nov. 6-ig hétfőig és ünnepnapokon (Info: www.stainz.at)

Tirol

J.Strauß, Wiener Blut, operett – Kufstein, Festung; júl.31. – aug. 15.

Kastély játékok – Rattenberg, Schloss; aug. 8-ig

I.M.McDonagh, Beauty Queen, színmű – Telfs; júl. 25. – aug.30.

Outreach, dzsesszkoncertek – Schwaz; aug. 9-ig

Rainhard Fendrich koncert – Innsbruck, Congress; okt. 25.

Sankalpa: Shekhar Kapur és David Adjaye fény-játéka, kiállítás – Wattens, Swarovski Kristallwelten; nov. 7-ig

Hangtalan ordítás, a haza, a hazátlanság és az idegen témakörök köré fonódó színházi és irodalmi produkciók, nemzetközi kultúrfesztivál – Stumm; aug. 29-ig

Haflinger lovakkal a Großglocknerre, kirándulás – Matrei; aug. 11., 12., 25., 26., szept. 8., 9. (Info: www.hohetauern.at)

Gisela Vasúti kirándulás – Wörgl-Zell am See; szept. 21-ig minden kedden és csütörtökön (Info: http://erlebnisbahn.oebb.at)

Vorarlberg

Ziergarten, Pop-Soul-koncert – Bregenz, Cuba Club; szept. 2.

The Mellowtones, dzsesszkoncert – Feldkirch, Poolbar; aug. 15.

KUB Projekt Antony Gormley/Horizon Field, kiállítás – Kunsthaus Bregenz; aug. 31-ig

A Vorarlbergi Tartományi Múzeum előreláthatólag 2013-ig átépítési valamint újraépítési munkálatok miatt zárva lesz.

Zenés reggeli a hajón, hajókirándulás – Bregenz-Friedrichshafen-Bregenz; aug. 28.

Európa ajánlat

Peter Rabbit™: the tale of The Tale, Beatrix Potter kiállítás – Victoria & Albert Museum, Nagy Britania, London, South Kensington, Cromwell Road; 2011. jan. 8-ig

Válogatta: HOMONNAY LEA

Deák Ferenc

ÜNNEPUTÓ

Ünnep volt.
Nagy ünnep.
Mentek az éhes és szomjas atyfiak.
Mentek a jóra, potyára, mosollyal,
üres szatyorral,
üres kulaccsal,
száraz garattal,
szomszéddal, komával...
Mentünk, érkezünk, ünnepeltünk mi is - gondolatban - s nem eme alkalomra tiszta orcával.
Mentek a szomszédok is más fia-borjával,
útjukon hozzájuk csapódott csavargó kutyákkal...
Köszöntöttek is nyájas és kocsonyás göggel!
És - mert öblíteni kellett végre nyelvről, torokról az út porát - hát szomjukra itták bőven
ős szőlőműveseink vérsűrű borát...

(Részlet)

ÁLLÓHONFOGLALÁS

Egy helyben tesszük meg első, második és ezredik honfoglalásunk!
Benne van lábunkban Ázsia, Európa és az Úrnak megannyi útja.
Voltunk az ÜRBEN és voltunk a HOLDON,
Tejutat itunk haladásunkban,
az út kanyargott, a delejtű botlott,
ám innen igazán se őszünk, de ivadékunk se mozdulhatott!
Idők szálfáin vagyunk iránytalan moha
s míg fáradtan rostoklunk, vastagon belep, betemet az enyészet pora.

MARADÉK

Itt vagyunk tehát, lelki rongyosok.
Maradtunk, tán, hogy legyen meg az orlvővés, ha netán jönné erre nemesvad, vagy, ha a Száva, Duna jegén ismét jönnének át az éji, részeg ordasok...? Vagy, hogy legyen őrzője a semminek?
Legyen tartalékban **lelkiismeret** - általunk?
De ha mozdulnánk is netán, már nincs hova.
Égni kell itt most, Krisztus urunk, de mi, annyiszor kimosva, annyiszor szárítva, csak fakó tapló vagyunk, hát kegyelmezz ismét és légy reánk kova.
Mi meg majd égünk boldogan sivalkodva.
Füstjel leszünk eljövendőőknek, békéltető hiába-holtaknak.
Jel, tán olvasható is...
Fajtánknak hírmondó, illő,
szellőben olvadó nyoma.

VERSEK A SZERELEMÉRŐL

A könyvtárnyi szerelmes versből szinte választani sem lehet, hiszen hol ez a verssor, hol egy másik él bennünk, idézzük.

Így felejtethetlenek például Petőfi verssorai a Szeptember végén-ből. A Szendrey Júliához írt vers minden sora halhatatlan, a sírig tartó szerelemről szól. Vagy gyakran idézzük Juhász Gyula híres versét: „Milyen volt szökecsége, nem tudom már...” De a szokatlan szerelmi emlékezés sorait se feledjük: „Mert benne élsz te minden félrecsúszott / nyakkendőmben és elvétett szavamban...” Igen, „Anna örök”. És csodás nyelvi zenéjével szintén örök Kosztolányi szerelmes verse, az Ilona is. „Lenge lány, aki szó, / holdvilág mosolya: / ezt mondja / a neved, / Ilona, Ilona. / Lelkembe / hallgatag / dalolom , / lallala, / dajkálom / a neved / lallalázva, / Ilona.” És ki ne felejtene el a tragikus sor-sú Radnóti Miklós szerelmes verseit a „szögesdróttal leszegett” Lägerből: „nem tudok én meghalni se, élni se nélküléd immár.” / Lager Heidenau, • agubica fölött a hegyekben, 1944. július /

De figyeljünk egy-egy régi vagy mai kevésbé ismert szerelmes versre is: Balassi Bálint reneszánsz életvidámsággal vallott mindig – ha nem is mindenkéhez – szerelmes vers-virágjaival bokrétaínak tüzeről. „En nagy szerelmemben mennyi nyavalyát láttam – sóhajt fel ugyanakkor. A költő írt Losonczy Annához, Coeliához, a bécsi Zsuzsannához és Anna-Máriához, Fulviához „, az ő szerelmének örök és maradandó voltáról”: „Idővel / paloták, / Házak, erős várak, / Városok elromlanak,...Csak az én szerelmemnek / mint pokol tüzének / Nincs vége...”

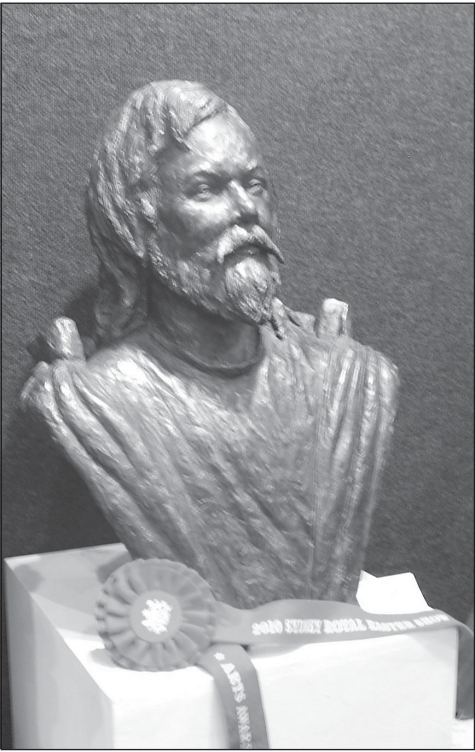
A régebbi magyar szerelemes versek közül bennünk élnek Csokonai Vitéz Mihály Lilla-versei, pl. a Remény-

hez: „Földiekkel játszó / Égi tünemény, / Istenségnek látszó / Csalfa, vak Remény!...Egy hijját esmértem / Örömminek még: / Lilla szívét kértem, / S megadá az ég.”

Kisfaludy Sándor hosszabb versciklusban vallott A kesergő szerelemről és A boldog szerelemről. Vörösmarty Mihály Csajághy Laurához szolt A merengő so-raival: „Hová merült el szép szemed világa?” Meglepő kivétel Arany János, aki nem írt szerelmes verset! A félig elfelejtett Vajda János legszebb szerelmes versé-nek sorai is bennünk élnek: „Mint a Montblanc csúcsán a jég, / Minek nem árt se nap, se szél, / Csöndes szívem, többé nem ég, / Nem bántja újabb szenvedély.”

Századunk legnagyobb költője Illyés Gyula, aki az Egy mondat a zsarnokságról című remekművét 1950-ben írta. Versét azonban csak 1956. november 2-án a forradalomkor közölte az Irodalmi Újság. A kor szörnyű szelleme, a zsarnokság a szerelmet sem kíméli: „mert álmaidban, / sem vagy magadban / ott van a nászi ágyban, / előtte már a vágyban...” A verset kötetben csak 1986-ban engedték megjelentetni.

Illyés egyik legnagyobb szerelmes verse a Menedék. Közbevetve figyelünk kell arra, hogyan változik a szerelmi líra stílusa koronként a barokk, romantika, szimbolizmus, stb. hatására. Másrészt pedig észre kell vennünk a hangnem váltását, amely a szemérmesebb megszólalástól aztán eljut a rejtett vagy nyílt szexualitáshoz. Vajda úgynevezett Montblanc-versétől a századvégen Reviczky Perdita-versei után a XX. századi Ady Endre új korszakot hoz – új időknek új dalaival. Akkor a Léda-versekben szokatlan erotika fejeződött ki, s különös összetettséggel egymás mellett volt – ahogy Ady írta: „örök harc és nász”. „Hús tested akár-

Paul Delprat, a Sydney-i J. A. Képző-művészeti főiskola igazgatója

merre menne, / Arany tested értem lihegne, / Mindig, örökig”- írja a Léda aranszobra című versében. Ezt a hangot folytatja pl. a Léda ajkai közt, vagy Csók az ájulásig című verseiben. A szerelem és az erotika Adynál a jellegzetes műfaji sajátosságú verses regényében, a Margita élni akar című művében is megjelenik: „Csók-vágyban fáradt ajkam megvonaglott...”- írja.

Néhányan, pl. Heltai Jenő és Nadányi Zoltan a könnyed francia sanzon hangját próbálgatják. Pl. az „Ez lett a vesztünk” című dal „, Nadányi Zoltán verse, Polgár Tibor zenéje, és Karády Katalin énekelte. Mások a magas, intellektuális színvonalú verset szeretik – pl. Babits: Játszotam kezével. Régebben Faludy György Villon maszkja mögé rejtezett, s nagy sikert aratott. „Repedt tükrénél állt a Céda. / Hajamnak árja még veres, / miért, hogy már a régi léha / seregből már senki sem keres? / Ölem még izzó csókra éhes, / Mellem rózsája még kemény...” /A haláltánc-ballada/.

És modern lett az erotika. Példa erre Végh György: A szerelem himnusza című verse, Weöres Sándor: Fairy spring-je: - „Mint kit ölnék, törzse hanyatt dült, lába kalimpált,/ csontos mellem alá gömbölyű keble szorult” -, vagy Major-Zala Lajos Csontos virág / Auróra, Svájc / című kötetéből a Testeden oázis és a Combjai-tok közt című versek.

A század egyik legjelentősebb szerelmi vallomása Szabó Lőrinc A huszonhatodik év című lírai rekviemje szonettekben az élő és elvesztett kedvesről: „Valami örök tovasuhanás / valami csöndbe, puha végtelen-be, / valami tegnap,, mintha ma lenne.../ valami árnyhús rejtlem, / valami ami újul szüntelen, / valami lőtt gyors, lőtt seb a szívemen” /Valami örök/.

És ki ne felejtene el Dsida Jenő csupa zene Szerenád Ilonkának című versét: „Kémleni elcsavarogva egy holt kicsi lány hova ment?” De az őt ihlető Poe Annabel Lee-je figyelmeztet, hogy természetesen nemcsak a magyar költők szólnak a szerelemről, hanem az ókori latin Propertius-tól a modern francia Apollinaire-ig, a Kikericsek költőjéig még sokan mások is.

„Letéptem ezt a hangaszalat / Már tudhatod az ősz halott / E földön többé sose látlak / Ó idő szaga hangaszalák / És várlak téged tudhatod .”

/ Apollinaire: Búcsú, fordította Vas István /
SZEKÉR ENDRE

JELEN SZÁMUNK KÉPEI

Ezúttal messzire merészkedtünk, mint ahogy a bemutatásra kerülő művész, Dr. Kolozsy Sándor is tette. Az 1938-ban Kolozsvárott született szobrász már gyermekkorában, 1944-ben elhagyta szülőföldjét és 1956-ig anyjával, mostohaapjával a Győr melletti Ménfőcsanakra került. Győrben végezte el az általános iskolát, majd kitanulta a lakatos szakmát, miközben festészetet és szobrászatot tanult. 1956-os közreműködése következményként nyugatra menekült; előbb Hollandiába került, majd Ausztriát választotta. Ott lett belőle országos hírnevű szobrászművész számos megrendeléssel és kitüntetéssel.

Kolozsit nem vakították el sikerei: a jelenig szerves tagja az ausztráliai magyarok közösségének, többek között megszervezte a magyar származású művészek körét; mint elnök számos kiállítást rendezett nekik. Kolozsi nem kisértetező alkot; bár alkotásai között számos női alak is szerepel, megmaradt a hagyományos formáknál. Ausztrál környezetben mindamellett nem csupán megrendelői kívánságának tesz eleget, hanem ún. magyar „témák” is megihletik.

SZUTRÉLY PÉTER

Csobbanás

Délelőtt néhány pálinkát emelt be. Végre kisütött a Nap!

Hetek óta eső, hideg. Minden tocsog.

Ebédre két adag pörköltet evett, illet hozzá az a liter bor. Jól esett. Végre szép az idő!

Annyi nyűg után, annyi eső után. Annyi gond után. Számlák, gyerekek, az asszony halála tavasszal. Végre egy szép nap.

Elszenderedett a fűvön. Álmodott? Valahol esküvő volt, aztán gyerek jött a házhoz, meg dolgozni kellett. Sokat. Ki volt ez? Ma már senkiről nem tudni, hogy ki is az, aki körülötte van.

Szendergés a fűvön.

Na, ha ilyen szép az alkony, akkor mégiscsak mártózni kell egyet! A víz nem hideg. De előbb még egy-két féldeci. A ház? Jó lesz az a gyerekeknek. Örülni fog. Alig várja. Isten-isten!

Mártózni kell. Nem fürödni, nem úszni, az már ebben a korban bolondság. Mártózni. Azt még lehet.

Egy gödör az iszapban? Van ilyen.

Ej, no, mintha elmerültem volna?

Feje felett összezsapott a békés víz. Elég volt ennyi. 62 év.

Szép ez a nyárutó a Balatonon.

KOVÁSZNAY ENIKŐ

Máli és én, aki egy vagyok a sorban

– Apád, az aztán gerinces ember volt!

Merthogy Máli, ugye, pontosan tudja mindég, ki volt gerinces ki nem, mi fekete, mi fehér. Határozott kézzel nyúl a világ dolgaihoz, s úgy mázolja rájuk a szentenciáit, hogy aztán ember legyen a talpán, aki levakarja. Muszáj jitelkeznie. Lételeme, mint halnak a víz, madárnak a levegő, az én édesapámnak pedig - pár éve immár – a mi emlékezetünk.

– Ateista gyűlésre hívták össze a tantestületet.

Aha, ezerszer hallottam a történetet, de ezt ezeregyedikszer is szívesen! “Fehér” emlékei egy-két meséli.

– Tudod, miként volt ez a 70-es évek végén, a kommunista Romániában. Elhangzott a hivatalos dörgedelem, hogy így a vallás, meg úgy a nép ópiu-ma, s aztán hozzá kellett szólni a témához. Apád, – közmegeköbbenésre, mert ismerték jól –, szőlásra jelentkezett, s a közlendője ez volt: “ – Én a hölgyekhez fordulok egy kéréssel. Van-e itt valakinek kinőtt székelyruhája, mert a leánykám pár hét múlva konfirmál, s a feleségem szeretné, ha székelyruhát viselne.” Kitört a nevetés. Az igazgató szinte gondolkodás nélkül válaszolt: “ – Van nekünk, Ferike, s szívesen adjuk.”

Sokáig kacarásztunk a történeten.

– Látod, így lehetett túlélni a diktatúrát. Összekacsintva, jobb világot remélve.

“Diktatúra, jobb világ.” Mondom, Málka tudatában vagy fehér, vagy fekete a valóság. Néha nagyon idegesítő tud lenni. S esze ágában sincs ab-bahagyni.

– Na, de hogyan éld túl a “jobb világot”? Mert most ide hallgass: sok évre rá Svédországban vagyok résztvevője tantestületi gyűlésnek. Mondja az igazgató a központi direktívát: az oktatás vezérmotívumának a nemi szerepek eltörlésének, a nemek közötti egyenlőségre nevelésnek kell lennie. S pont úgy folyik róla az “agymosás”, mint annak idején Romániában az ateista nevelésről. Aztán

témát vált a szónok, s közli: kisgyerekes szülők hozhatják apróságaitak is szülői értekezletre, ” – Iskolánk nagyobb leánytanulói szívesen pesztrálnak.” Közderültségre zavarodottan helyesbít: „ – Ja, s talán a fiúk is....”

Bizonytalan arcomon a mosoly. Máli sem mulat a történeten. Mutatóujján úgy bök rám a pirosra festett köröm, mint valami szűrőszerszám.

–Na most, fiam, mi itt a különbség? Megsúgom: a földrajzi koordináták. S még valami: otthon fölvetted a székelyruhádat, s mikor besétáltál a templomba benne, összesúgtak a hátad mögött az emberek: ” – Enikő, a Ferike leányat!”

Bólogat, vonásait megszelídíti a szép emlék. Aztán ismét ránkba fut a homlok, s piros körmű ujját már a gyomromban érzem.

– Itt viszont nincs székelyruha, nem ismerik apádat, s magyar fölnek szép hangzású neved svédül ”en i kö”. Szó szerint az jelentí, hogy ”egy a sorban”. Vond le magad a tanulságot!

Az nem lehet, hogy igaza legyen! A tények, aszerint, hogy miként forgatjuk, s illesztjük egymás mellé, elferdíthetik a valóságot. Hogyan tudja valaki Ceausescu Romániáját a demokratikus Svédországhoz hasonlítani?! Jung jut eszembe, s a kollektív tudat; jó lenne valami tudománnyal rózsaszínűre mázolni a feketét....

Az az ”egy a sorban” poén viszont nagyon az elevenembe vág, sírni lenne kedvem.

– Hé, nem pityergünk! Elfőlött aztán végképp nem. Ajándéka ez a sorsnak, fiam, nem büntetése! Adott összehasonlítási alapot. Fölbecsülhetetlen, még földolgozásra váró nyersanyag léted s a világ titkainak értelmezéséhez.

Hát, egyelőre Málka titkait fejtegetem, s apámra gondolok. Hiába hívtam Svédországba.

„ – Aki itt hagyott, az jöjjön haza, ha látni akar.” Megyek, édesapám. Csak – úgy látszik – még tanulnom kell. Látni...

Egy értelmiségi politikus a huszadik században

Ember legyen a talpán, aki Ortutay Gyula életének nagy felvonásaiba beleviszi a koherens összefüggéseket, az egymásra épülő cselekedet történelemalkotó türelmét, miközben maga a történelmi szereplő nem változott sokat. Ugyanazok a vonások mutatják hol bátornak, hol taktikázónak, hol végérvényes győztesnek, hol megvetett lúzernek.

Ortutay mélyen társadalmi lény, magasfokú szociális intelligenciával. Két (de inkább csak egy) kezünkön meg tudnánk számolni a huszadik században a hozzá hasonló politikai tehetségeket. Eközben intellektuális személyiségének mélyén erőteljes *apolitikus* alapkonfliktusra bukkanhatunk. Az *alapdilemma* állandó politikai és szociális sikerei és az azokban való lubickolás eufóriája (a magyar léleknek oly fontos „jó körökhöz való tartozás” csendes boldogsága) és az ugyanolyan erőteljes elszántság között feszül, hogy ifjúsága és a kor alapeszményének jegyében időtálló művekkel változtassa meg azt a világot maga körül, amelyet minden pillanatban megváltoztatandónak érez.

Az 1910-ben Szabadkán született Ortutay Gyula korán elveszíti apját és családjával 8 éves korában kerül Szegedre. Az ezzel a háttérrel a Szege di Egyetemen megszerzett latin-, görög- és magyarszakos tanári diploma és a (mára sikeresen megszüntetett) dr. phil. cím tiszteletet parancsoló teljesítmény. Mégsem lép a gimnáziumi tanári pályára; később időnként személyes példájával is emlékeztet a Hóman-korszak „állástalan diplomáinak” léthelyzetére. Ebben a helyzetben viszi végbe élete második nagy teljesítményét, 1930-ban meg alakítja a *Szege di Fiatalok Művészeti Kollegiumát*. Legtehetsége sebb nemzedéktársaiból az alkotó színergetika közöségét teremti meg, egyben *új típusú* intézményt is hoz létre. A Művészeti Kollegium interdiszciplináris, öntevékeny és önfejlesztő, akciókat tervez, utat talál a nyilvánossághoz, „projektumai” vannak és a maga intellektuális kiindulópontjáról kiindulva még politizál is. A Művészeti Kollegium pályára állítja Ortutay életét, mint a magyar ifjúság új és modern arca hívja fel magára a Horthy-Magyarország egyik legfontosabb szereplőjének, *Kozma* Miklósnak a figyelmét. Kozma kiemeli a sokoldalú fiatal értelmiségit a marginalitásból, aki szemében már bizonyította, hogy a nép sorsa iránti elkötelezettséget egyesíteni tudja a társadalmi sikerességgel és a gondolkodás modernségével. *Modern politikuss modern értelmiségit modern médiumba* – ez volt Ortutay Rádióba kerülésének paradigmája. Kozma dzsentri ravaszága megmutatkozott abban, hogy ezt az akkor már országos híru fiatalat először két fia nevelőjének, *azaz házitanyitónak*, fogadta fel, innen vezetett az út a Magyar Rádió egyik fontos pozíciójába.

Magyarország belép a háborúba. A kriptokommunista Ortutay pályafutása elkezdődik

Ortutay kriptokommunizmusáról értéktelenesen és objektíven kell beszélnünk. Ezt mindenekelőtt maga a *Napló* írja elő, amelynek (nyilván az utókornak üzenő) vezérszólama a *Kommunista Párttal 1945 előtt kötött megállapodás*, azaz Ortutay titkos párttagsága. Ez a szerep azután meg is határozta egész ezt követő életét. Innentől kezdve Ortutay a felszínen maradó értelmiség és közelet számára „Tutus”, a csalódott, részben valóban demokratikusan gondolkodó társadalom számára pedig „Tutus”, az „áruló”.

Magyarország azonban nem lenne Magyarország, ha egy még ily egyértelmű tény is valóságosan egyértelmű lenne és lehetne.

A Kiszgazdapárt és a baloldal (elsősorban a szociáldemokraták) kapcsolatfelvétele ugyanis a negyvenes években hosszú folyamat, egy ideig ez a közeledés kifejezett paradigmája is volt a korral foglalkozó történettudománynak (így Juhász Gyula munkásságában). A magyar politikai és értelmiségi csoportok kivételesen értettek ahhoz, hogy nagy rendszerváltások *előtt* hogyan kell egymást toleránsan tisztelni, sőt, még szeretni is. Elismerésre méltó íroniásával írja maga Ortutay, hogy a közeledés mögött az az elhatározás állt, hogy „1918 hibájá”-t ne kövessék el még egyszer (*erre csak azt mondhatnánk: azt a hibát valóban nem is követék el még egyszer!*).

A kiszgazda Ortutay Gyula 1943-ban lesz a Kiszgazda Párt Polgári Tagozatának egyik vezetője. Nem csodálkozhatunk azon, hogy megbízzák a párt művelődés- és nevelésügyi programjának elkészítésével. Rejtett kommunista mivolta bizonyosan szerepet játszik abban, hogy 1945 és 1947 között ismét a Rádió (Magyar Központi Híradó Rt. néven) elnöke, 1947 és 1950 között vallás- és közoktatásügyi miniszter. Ortutay példáján is megmutatkozik a kriptokommunista jelenség magyar *aszimmetriája*. A saját világnézet és a történelmi helyzet szorításában ugyanis egyáltalán nem volt lehetetlen kommunista világnézetet vállaló politikus beépítése a polgári tábor centrumába. *Ugyanez fordítva azonban már lehetetlen volt.*

Ortutay kriptokommunista tevékenységének háttere a koalíciós időkben sem változott döntően, hiszen a baloldal és a kiszgadzák furcsa együttműködése immár *megváltozott körülmények között* 1945 után is folytatódott. Öszintén vagy nem, a legnagyobb jobbközép- és jobboldali gyűjtőpárra a valóban esedékes reformfeladatok, de korántsem kisebb mértékben a kommunisták reformnyomása és reformkontrollja miatt is (miközben természetesen a szovjet hadoszáltyok is Magyarországon állomásoztak) *hatalmas reformnyomás* nehezedett. Egy sor kérdésben alig adhatta radikálismusban a kommunisták alá, ellenkező esetben rögtön kitette volna magát a „reakciós” pártoknak kijáró ellenszenv-, sőt gyűlöletviharnak.

A valóság és hazugság e sajátos keverékében *azonban az igazság és benne van*. A reformok jó része valóban szükséges is volt. A kiszgazdapárt, ha *fogcsíkkor-gatva* is, de Ortutay nélkül is gyakran hasonló politikát csinált a kommunistákkal, csak az volt a különbség, hogy nem ők szálamizták le a kommunistákat, hanem a kommunisták őket. És éppen hivatalos pártjának kataritikus *áldozatszerepe a legvalóságosabb* vád Ortutay magatartása ellen, mivel azonban Magyarországon vagunk, ilyen esetekben az áldozatok túlélőinek is szükségük van elegáns és diplomatikus protekcióra, társadalmi kapcsolatokra, különféle kivételeztségekre, azaz olyan támogatókra, mint amilyen éppen Ortutay Gyula volt.

Az igazság és hazugság e sajátos keverékében *azonban az igazság és benne van*. A reformok jó része valóban szükséges is volt. A kiszgazdapárt, ha *fogcsíkkor-gatva* is, de Ortutay nélkül is gyakran hasonló politikát csinált a kommunistákkal, csak az volt a különbség, hogy nem ők szálamizták le a kommunistákat, hanem a kommunisták őket. És éppen hivatalos pártjának kataritikus *áldozatszerepe a legvalóságosabb* vád Ortutay magatartása ellen, mivel azonban Magyarországon vagunk, ilyen esetekben az áldozatok túlélőinek is szükségük van elegáns és diplomatikus protekcióra, társadalmi kapcsolatokra, különféle kivételeztségekre, azaz olyan támogatókra, mint amilyen éppen Ortutay Gyula volt.

Dr. BAGÓ Zoltán: Média diktafon fondorlat. Egy magánbeszélgetés utóélete. Magánkiadás, Budapest 2010133 old.; BERGER Hilde: Tod und Mädchen. Egon Schiele und die Frauen [Halál és lányok. Egon Schiele és a nők]. Böhlau Verlag Wien, Köln, Weimar, 2010, 227 old.; BERTÓK László: Ameisen ziehen. Gedichte. Magyarból fordította. Julia SCHIFF. Rimbaud Verlagsgesellschaft, Aachen 2010, 115 old.; BÍRÓ Zoltán: Korszakváltás. Válogatás a Magyar Hírlapban megjelent írásokból. Antológia Kiadó, Lakitelek, 2010, 295 old.; BÍRÓ Zoltán (szerk.): Szétszagattott ország. Trianon a magyar költészetben. Antológia Kiadó, Lakitelek 2010, 187 old.; BITSKEY Botond (szerk.) Határon túli magyarság a 21. században. Konferencia-sorozat a Sándor-palotában 2006-2008. Tanulmánykötet. Kiadja a Köztársasági Elnöki Hivatal, Budapest 2010, 260 old. + CD; BORDÁS Sándor: Az agresszív kód. Az etnikai konfliktusok feltárása, kezelési lehetőségei, előrejelzése és kommunikációs háttere. Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár 2009, 178 old.; FEDINEC Csilla (szerk.): Magyar-magyar interdiszciplináris kutatások, intézményi együttműködések lehetősége. Új közelítés az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság Kárpát-medencei stratégiájában. MTA, Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottsága, Budapest 2010, 222 old.;

Ortutay 1978-ig élt, a hatalom második vonalában. A hatvanas évek közepéig eljutó második kötet visszatér a korábbi, alapvető dilemmához: a társadalmi és társasági sikerek, a politikai élet akadályozza őt az alkotásban. Julien Bendá-n szocializálódott személyisége súlyos értékesztéseket szenved el önmaga szemében, a magyarságot immár a kádári konszolidáció alakjában tudja csak szolgálni. Az önbűncsű deficitjét szerelmi ügyekben próbálja kiegyensúlyozni, amelyekről az akkori Budapesten elég széles körökben beszéltek, jelzéséül annak, hogy mégsem volt annyira szürke a kádári kommunizmus barakkja. A Harmadik kötet ugyanúgy érdekes korrajza annak a világnak, amelyben Ortutay mindig is mozgott. Ez a világ a szakmai terület szerinti pártvezetők, a gyakran egymást váltó állami tisztviselők világa, amellyel a társas élet logikája szerint érintkezik az értelmiségnek az az egyre „regebbivé” váló része, amelyik egykor még közvetlenül megköttötte a maga megegyezését a hatalommal. Benyomulnak a *Napló*-ba a létező szocializmus új fejlődéstörténeti állomásai, az új eszmék és új emberek, akik új megegyezést kötnek ugyanazzal a hatalommal. A Kádár-korszak új periódusa kezdődik, aminek kiteljesedését azonban nemcsak Ortutay nem élte meg, de már maga a korszak sem.

A *Napló* két kötete (*Napló* 1. és *Napló* 2.) az Alexandra Kiadónál jelent meg, *Markó* László szerkesztésében. Az első kötet az 1938 és 1954, a második az 1955 és 1964 közötti éveket dolgozza fel. A harmadik kötet, az 1967 és 1977 közötti korszakról 2010-ben jelent meg , ugyancsak Markó László szerkesztésében ugyanott.

KISS ENDRE

ÚJ KÖNYVEK

JAHN-BRANDENSTEIN Mária – BÖRÖNDI Lajos (szerk.): Chronica Hungarorum Austriacorum. Festschrift zum 30jährigen Bestehen des Zentralverbandes Ungarischer Vereine und Organisationen in Österreich (1980-2010) Ünnepi kiadvány az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége 30 éves fennállása alkalmából. Sodalitas, Wien/Bécs 2010, 345 old.; JAKAB Attila: Magyar kisebbségek “történelmi” egyházai az átalakuló Európában. Problémátár. eökk, Budapesat 2009, 319 old.; MARNO János: Licht machen, nur um Schatten zu werfen. Magyarból fordította: Julia Schiff. Bamberger Bände 5, Edition Villa Concordia, 2010, 138 old. MÉSZÁROS László: Összetartozunk. Válogatás a közelmúlt írásaiból, beszédeiből. Magyar Múza Könyvek, Kecskemét, 2010, 142 old.; TOGGENBURG Gabriel N. – RAUTZ Günther: ABC des Minderheitenschutzes in Europa [A kisebbségvédelem abc-je Európában]. Böhlau Verlag Wien, Köln, Weimar, 2010, 341 old.; VARGA Gabriella: A Gyulafehérvári Római Katolikus Egyházmegye kommunikációja a rendszerváltozás előtti évtizedekben, dr. Jakab Antal megyéspüspök ideje alatt. Budapest 2009, 143 old.

BÉCSI NAPLÓ

AZ AUSZTRIAI MAGYAROK LAPJA

Kiadja az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége

Levelezési cím: A-1011 Wien, Postfach 358.
Web: www.becsinaplo.eoldal.hu
www.fkkk.tvn.hu

Tel./Fax: 00 43 1 532 60 49
E-mail: becsi-naplo@aon.at

Zweimonatsblatt der Ungarn in Österreich.

Eigentümer, Herausgeber, Hersteller und Verleger: Zentralverband Ungarischer Vereine u. Organisationen in Österreich.
A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/I/8.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:

Borbándi Gyula (München), Gömöri György (London), Kovács István (Budapest), K. Lengyel Zsolt (München), Monoszlói Dező (Bécs), Papp László (New York), Pomogáts Béla (Budapest), Sárközi Mátyas (London), Sulyok Vince † (Oslo), Szabó A. Ferenc (Budapest), Szakály Sándor (Budapest).

SZERKESZTŐSÉG:

Benyák Mária, Böröndi Lajos, S. Csoma János, Deák Ernő (főszerkesztő), Ferenczy Klára, Fetes Kata, Fundarek Anna, Kántás János, Radics Éva, Rimpler Diána, Varga Sándor.

GRAFIKAI SZERKESZTŐ: Uzsák Zoltán
GAZDASÁGI INTÉZŐ: Deák Sonja

BANKKONTO: 004-46793, BLZ: 20111, Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG., Hauptanstalt A-1010 Wien, Graben 21.
IBAN: AT57201100000446793 • BIC: GIBAATWW

ELŐFIZETÉS egy évre: Ausztriában 12,- Euro, Magyarországon 2100,- Ft, Nyugat-Európában 18,- Euro, vagy annak megfelelő összeg, tengerentúli 25,- Euronak megfelelő összeg, Szlovákiában egyes számok eladási ára: 1,- Euro.

TERJESZTŐINK:

Amerikában: Andrew Rekay, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856
E-mail, az újság számára: BecsiNaplo@yahoo.com
Bankátutalás: Hungarian Freedom Fighters Inc. San Francisco Area Chapter, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856
Angliában: Hungarian Book Agency, P.O.B 1956, Durham DH1 2GA.
Hollandiában: Dr. Piri Zoltán. Croeselaan 254. NL-3521 CL Utrecht. E-mail: pirizoltan@hotmail.com
Kanadában: Pannonia Books Ltd., 472 Bloor St. W. 2nd floor, Toronto, Ontario M5S 1X8.

Magyarországon: Librotrade Kft., H-1656, P. O. B. 126, H-1173, Budapest, Pesti út 237. Bank folyószámla: KHB Rt. 10402166-21638181-00000000.
Németországban: Dr. Klement Kornél, BUOD, Ringstrasse 16, D-63128 Dietzenbach
Svájcban: B. Szabó Péter, Magyarház Alapítvány / Ungarnhaus Stiftung Buchmattweg 4, CH-8057 Zürich Bankszámla: UBS AG, 8098 Zürich Konto Nr. 100 100 01F EBAN: CH06 0023 0230 1001 0001F
Svédországban: Szöllősi Antal, S-127 24 Skärholmen, Box 176. PlusGiro† Nr.: 756987-4.

Névvel vagy betűjellel megjelent cikkekért szerzőik felelnek és nem feltétlenül fejezik ki a szerkesztőség véleményét. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung
Druck: ALWA & DEIL Druckerei Ges. m. h. H.
A–1140 Wien, Sturzgasse 1a

Felvidék az I. Világháború alatt és után

Popély Gyula szlovákiai magyar történész munkáit nemcsak a szűkebb történész szakma ismeri, de az utóbbi két-három évtizedben a szélesebb magyar olvasó közönség is elismeréssel fogadta. Fő kutatási területe a (cseh)szlovákiai magyarság történetének különböző területei 1918-1945 között. Most megjelent munkája révén összegyűjtő feldolgozást vehet kezébe az olvasó. A címben feltüntetett időkeret mindössze hat évet foglal magába, de e rövid időszak történései, az adott területre és a benne élő népességre, – elsősorban a magyarságra, – meghatározó jelleggel bírtak, sőt bírnak napjainkig.

Munkájában a szerző felhasználta több évtizedes kutatásai során szerzett széleskörű szakirodalmi és levéltári ismeretét. Ezekre alapozva dolgozza fel az 1918-1920-as (cseh)szlovák-magyar határmeghúzás történetét, szervesen beillesztve az európai térség nemzetközi viszonyainak történetébe. Bátran kijelenthetjük, hogy ez a tanulmány olyan összefoglaló munka, amely a nem szakavatott olvasók számára is könnyen érthető, de tudományosan megalapozott, hiteles képet ad a szlovákiai magyarságnak arról a meghatározó időszakról, amely máig befolyásolja az életét.

Miben hozott újat a szerző? Meg kell állapítanunk, hogy új, eddig ismeretlen tényeket és adatokat, néhány apróbb levéltári forrásanyag ismertetésétől eltekintve, nem közölt. Munkája a feldolgozást tekintve

mégis eredetiséggel bír. Ez abban rejlik, hogy – a szinte megszállhatatlan mennyiségű dokumentumot, adatot és véleményt, az adott témának megfelelően fészes logikai sorrendbe szedve, majd egymással ütköztetve – sokkal élesebbé teszi azt a képet, amelyet Fel-ső-Magyarország és Kárpátalja történetéről eddig ismerünk, sőt több vonatkozásban azt ki is igazítja. Tudományos szempontból tehát új minőséget hozott létre.

Az első világháborúnak és az azt lezáró párizsi béke-rendszernek a nemzetközi és magyar történetírásban is könyvtárnyrira tehető az irodalma. Számtalan forrás-kiadvány, visszaemlékezés, monográfia és gyűjteményes feldolgozás látott napvilágot. Ezek szinte mindegyike tartalmaz több-kevesebb adatot a (cseh)szlovák-magyar határ kialakulásának folyamatára. Ahhoz, hogy valaki erről a folyamatról megközelítőleg valós képet kaphasson, ahhoz sok ezer adatot kellene ismernie, különben torz kép jelenik meg előtte. Nos, Popély Gyula éppen ezt a sziszifuszi munkát végezte el azáltal, hogy felkutatta azokat a releváns forrásokat, feldolgozásokat, amelyek az adott témára vonatkoznak. Briliáns logikával sorakoztatja fel az akkori történelmi szereplők, politikusok, katonák nézeteit, cselekvéseit és állítja azokat szembe az ismert, megcáfolhatatlan tényekkel. Lényeges az is, hogy egyenrangúan használja a magyar, cseh, szlovák, illetve kisebb mértékben a német nyelvű forrásokat és szakirodalmat.

Részletesen foglalkozik a szerző E. Beneš, T. G. Masaryk és további cseh és szlovák politikusok szerepével. Ugyancsak részletesen elemzi a magyarországi eseményeket. Lesújtóan értékeli Károlyi Mihály szerepét és fatális tévedéseit.

A keményfedeles kötet öt nagy fejezetre tagolódik, ezeken belül pedig, szintén címmel ellátott kisebb alfejezetek teszik áttekinthetővé a munkát. Sőt, az egyes alfejezeteken belül, ugyan cím nélkül, hármas csillag-sor jelzéssel az egyes témakörök is elhatárolásra kerülnek. A forrásokra és a szakirodalomra való hivatkozások az egyes lapok alján, tehát a szó szoros értelmében vett lapalji jegyzetekben vannak feltüntetve. Ez igen komfortossá teszi az olvasást. Minden alfejezet lapalji jegyzeteinek önálló sorszámozása van. Ez is praktikusnak mondható. A munkának ezek az adottságai megkönnyítik, főleg a nem szakmabeli érdeklődők számára, a szöveg folyamatos olvasását.

A kötet végén részletes személynévmutató, helység-névmutató és tárgymutató könnyíti meg az olvasó tájékozódását. Ezeket követően gazdag irodalomjegyzéket találunk. A kötethez Holló József Ferenc altábornagy, a budapesti Hadtörténeti Intézet és Múzeum főigazgatója írt közel húszoldalas utószót.

Popély Gyula: Felvidék. 1914-1920. Budapest, Magyar Napló, FOKUSZ Egyesület, 2010, 438 p. V. S.